

Motion till riksdagen 2009/10:Fi262

av **Maria Wetterstrand m.fl. (mp)**

Ett modernt grönt Sverige efter krisen – Miljöpartiet de grönas budgetmotion för 2010

1 Sammanfattning

Världen och Sverige befinner sig i en djup konjunktursvacka och en global klimat- och miljökris. Moderna idéer, mod och initiativkraft behövs för att bygga en mer hållbar värld för framtiden. Miljöpartiet de gröna visar i årets budgetmotion vägen för hur vi går från ord till handling. Vi pekar på behovet av, och möjligheterna med, en grön omställning, hur vi kan förstärka trygghetssystemen, öka kvaliteten i välfärden och skapa nya jobb. Kort sagt, hur vi tar Sverige ur krisen.

Konjunkturbilden och det ekonomiska läget har jämfört med i våras ljusnat något. Fallet i produktionen, som pågått sedan hösten 2008, har avtagit och förväntas nå sin botten under hösten 2009. Situationen på den svenska arbetsmarknaden är dock fortsatt mycket negativ. Företagen har ännu inte hunnit anpassa sig till det stora produktionsbortfallet och antalet jobb kommer därför fortsätta att minska. Sysselsättningen har redan minskat med cirka 100 000 personer och fortsätter att falla med ytterligare 200 000 personer mellan 2008 och 2011. Antalet sysselsatta i offentlig sektor, som redan minskat med 20 000, fortsätter att minska med 10 000-tals personer. Den öppna arbetslösheten förväntas bli 11,6 procent av arbetskraften 2011, vilket motsvarar ungefär 560 000 personer. Regeringen räknar med att 75 000 personer av dem som nu blir arbetslösa kommer att slås ut permanent från arbetskraften.

Miljöpartiet menar att regeringen misslyckats med att dämpa konjunkturbedgången. Självklart kan regeringen inte lastas för finanskrisen och den internationella konjunkturbedgången. Men den irrationella ekonomiska politik som regeringen fört det senaste året har skadat svensk ekonomi och gjort att fallet i sysselsättningen blivit onödigt hårt. Regeringens politik, som inneburit att de kraftfullt argumenterat mot en mer expansiv finanspolitik samtidigt som man beskyllt oppositionen för ansvarslöshet, har sänt tydliga signa-

Fel! Okänt namn på

ler ut i det svenska samhället. Finansministern och statsministerns uppmaningar om att spara sig ur krisen har uppfattats av såväl hushåll och myndigheter som kommunsektorn och medfört att fallet i produktion och sysselsättning blivit onödigt stort. Att man nu i elfte timmen kovänder och lägger en expansiv budget för 2010 minskar bara skadeverkningarna marginellt och innebär att man uppnår mindre effekt till en högre kostnad.

Nu väntar en lång och besvärlig väg tillbaka. Arbetslösheten måste bekämpas och underskotten i de offentliga finanserna på sikt minskas. Samtidigt står Sverige liksom resten av världen inför enorma klimat- och miljöutmaningar. Vägen tillbaka till en positiv ekonomisk utveckling måste följa en annorlunda bana med lägre utsläpp och mindre utarmning av våra gemensamma resurser. Miljöpartiet menar att regeringen agerar oansvarigt när de inte utnyttjar finanspolitiken till att aktivt ställa om det svenska samhället i hållbar riktning.

För att möta de stora utmaningar som Sverige och hela världen står inför föreslår Miljöpartiet till skillnad från regeringen omfattande investeringar i jobb, utbildning, välfärd, klimat och miljö. Samtidigt avvisar vi med kraft ofinansierade skattesänkningar som långsiktigt undergräver de offentliga finanserna. Miljöpartiets politik innebär ett stort ansvar för den ekonomiska politiken och de offentliga finanserna. Ordning och reda i den offentliga ekonomin är en förutsättning för en aktiv krispolitik i en konjunkturnedgång som den vi just nu befinner oss i.

I Miljöpartiets budgetmotion för 2010 presenterar vi en politik som ger förutsättningar för Sverige att ta sig ur krisen, men som samtidigt gör landet mer modernt och grönt. Vi väljer, till skillnad från regeringen, att satsa på det som kan växa och utvecklas. Investeringar i klimatsmart infrastruktur minskar klimatutsläppen samtidigt som framkomligheten och bekvämligheten ökar. Breda energieffektiviseringsprogram gör att energianvändningen minskar, samtidigt som energikostnaderna för den offentliga sektorn, företagen och hushållen sjunker. Satsningar på forskning och utveckling av ny teknik skapar både nya jobb och nya affärsmöjligheter. Vi vill göra investeringar i en grön omställning¹ som stärker Sverige långsiktigt och skapar förutsättningar för en hållbar ekonomisk utveckling.

I Miljöpartiets budget föreslår vi en politik för mänskligare trygghetssystem som gör att färre människor utförsäkras. Den ekonomiska krisen visar med tydlighet effekterna av regeringens förändringar av socialförsäkringssystemen. Allt fler människor hamnar nu utanför trygghetssystemen samtidigt som kostnaderna för socialbidrag skjuter i höjden.

Konjunkturfallet gör att många företag och jobb slås ut. En politik för entreprenörskap och nya företag har sällan varit mer nödvändig än idag. Vi föreslår bland annat kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter för de små företagen och större möjligheter för människor att starta företag och utveckla nya idéer.

¹ Internationellt används begreppet Green New Deal som ett samlingsbegrepp för när finanspolitiken används till att sjösätta smarta program som leder till effektivisering av ekonomin, lägre miljöpåverkan och fler jobb. Vi har valt att använda ett svenskt begrepp, grön omställning, istället.

Fel! Okänt namn på

För Miljöpartiet är det viktigt att den ekonomiska krisen inte ska drabba barn och unga. Vi menar att kvaliteten i välfärden måste förbättras. Kommunerna måste ges rimliga planeringsförutsättningar och konjunkturstödet till kommunerna förlängas. Miljöpartiets budgetförslag innebär att 23 miljarder kronor mer tillförs kommunsektorn under budgetperioden. Bland annat föreslår vi satsningar på kvalitet i skola och utbildning, bättre folkhälsa, kultur och sjukvård. Arbete med jämställdhet, mångfald, antidiskriminering och lika rätt är prioriterade för Miljöpartiet. Vi föreslår satsningar inom alla dessa områden som sammantaget leder till ett mer rättvist samhälle där alla människor har frihet att utvecklas och växa.

Den ekonomiska nedgången är global och drabbar många fattiga länder hårt. Miljöpartiets budgetförslag innebär större satsningar på bistånd och fattigdomsbekämpning, en mer öppen migrationspolitik och större satsningar på klimatåtgärder internationellt jämfört med regeringen. Sammantaget menar vi att vårt budgetförslag möter krisen på ett effektivare sätt samtidigt som vi slår in på en mer hållbar väg mot ekonomisk utveckling både i Sverige och globalt.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
4	Konjunkturläget.....	10
5	Regeringens ekonomiska politik	10
5.1	Regeringens finanspolitik	11
5.2	Nedskärningar i kommunsektorn	12
5.3	Arbetsmarknaden försvagas och utanförskapet ökar.....	15
6	En ansvarsfull ekonomisk politik	17
6.1	Grön omställning en effektivare väg ut ur krisen.....	17
6.2	Regeringens missade chanser.....	18
6.3	Ge kommunerna rimliga villkor för sin planering.....	20
6.4	En skattesänkning för mycket	23
6.5	Ungdomsarbetslösheten	24
6.6	Ansvar för dem som drabbas av krisen	27
6.6.1	Fler försäkringslösa.....	27
7	De offentliga finanserna	28
7.1	Överskottsmålet 2010 och framåt	28
7.2	Regeringen föreslår sänkta utgiftstak	29
7.3	Miljöpartiets bedömning av de offentliga finanserna.....	29
7.4	Varje krona måste användas effektivt.....	30
8	Efter krisen – vägar mot en mer hållbar ekonomisk utveckling	30
9	Gemensamt rödgrönt förslag: Effektivisera i statliga myndigheter	31
9.1.1	Slå samman myndigheter för en effektivare myndighetsstruktur	32
9.1.2	Effektivisera myndigheters fastighetsanvändning	34
9.1.3	Öka samordningen mellan myndigheter	35
9.1.4	Benchmarking av statliga myndigheters verksamhet.....	36
9.1.5	Ansvarsfull hantering av anslagsbehållning.....	36
10	Klimat, miljö, transporter och energi.....	37
10.1	Storsatsning på spår istället för nya motorvägar	38
10.1.1	Klimat- och konjunktursatsning med snabba resultat	39
10.2	Energieffektivisering av bostäder och lokaler.....	39
10.2.1	Gemensamt rödgrönt förslag: Ett utvidgat ROT-avdrag för upprustade bostäder.....	40
10.2.2	Gemensamt rödgrönt förslag: Modernisera skolans lokaler	41
10.3	Förnybar energi.....	42
10.4	Omställning av fordonsindustrin.....	44
10.4.1	Gemensamt rödgrönt förslag: Miljöfordonspaket	44
10.5	Miljömålen – fortfarande bråttom	46
10.6	Internationell klimat- och miljöpolitik	47
11	Mänskligare trygghetssystem och minskade klyftor	48
11.1	Arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställningsförsäkring	49
11.1.1	Höjd ersättningsnivå under tillfällig arbetslöshet.....	49
11.1.2	Inför ett studerandevillkor.....	50
11.1.3	Höjt tak i försäkringen	50

Fel! Okänt namn på

11.2	Sjukförsäkringen ska gälla alla som är sjuka	50
11.2.1	Satsa på livsinriktad rehabilitering	50
11.3	Ökade klyftor och otrygghet går hand i hand	51
11.3.1	Fördelningseffekter mellan män och kvinnor	52
12	Entreprenörskap och nya företag	53
12.1	Investera i småföretagen	54
12.1.1	Generell nedsättning av socialavgifterna	54
12.1.2	Nedsatta arbetsgivaravgifter för soloföretagare som anställer	54
12.1.3	Sänkt arbetsgivaravgift för små forskningsintensiva företag.....	54
12.2	Företagsvikariat	55
12.3	Gemensamt rödgrönt förslag: Stärkt tillgång på riskkapital	55
12.4	Gemensamt rödgrönt förslag: Program för investering i besöksnäringen	56
12.5	Branschprogram för miljöteknik.....	56
13	Gemensamt rödgrönt förslag: Ge unga en chans.....	57
13.1	Fempunktsprogram för jobb, utbildning och praktik till unga	59
13.1.1	1. Jobbstart för unga	60
13.1.2	2. Ungdomslyft.....	60
13.1.3	3. Fler möjligheter till jobb, utbildning och praktik – och krav på utbildning efter ett års arbetslöshet	61
13.1.4	4. Fler platser i KY och högskola – och bättre kvalitet.....	62
13.1.5	5. Snabbare övergång från studier till arbete	62
14	Kvalitet i välfärden	64
14.1	Høj kvaliteten och bygg ut högskolan	64
14.1.1	Mer undervisning inom de ämnesområden som har minst	64
14.1.2	Studenternas övergång mellan studier och arbete.....	64
14.1.3	Praktik för högskolestudenter	65
14.2	Kvalitetsmiljard till skolan	65
14.2.1	Kvalitetsspott för pedagogisk utveckling	66
14.2.2	Förbättra förutsättningarna i Läraryftet	66
14.2.3	Försöksverksamhet med ämnesundervisning på modersmål	67
14.2.4	Utvidgad rätt till modersmål.....	67
14.3	Bättre möjligheter till kompetensutveckling genom utbildningsvikariat	67
14.4	Kultur	68
14.5	Hälso- och sjukvård och folkhälsa.....	68
14.5.1	Hälso- och sjukvård.....	69
14.5.2	Förstärkning av elevhälsovården	69
14.5.3	Gratis tandvård upp till 25 år	69
14.5.4	Förändrad konstruktion av personliga ombud	69
14.6	Satsningar på folkhälsa	70
14.7	Lika rätt och jämställdhet	70
14.7.1	Satsningar på jämställdhet.....	70

Fel! Okänt namn på

14.7.2	Lika rätt.....	71
14.8	Barntid	72
15	En mer hållbar värld.....	73
15.1	Låt inte de fattigaste drabbas av krisen	73
15.2	Ett öppet Sverige.....	74
15.3	Ett modernt försvar	74
16	Skatter	75
16.1	Inledning.....	75
16.2	Skatteförslag	76
16.3	Inkomstskatter.....	77
16.3.1	En ansvarsfull skattepolitik.....	77
16.3.2	Reformerat jobbskatteavdrag	78
16.3.3	Pensionärernas inkomstskatter.....	78
16.3.4	Ett nytt föräldraavdrag	79
16.3.5	Skattereduktion för hushållsnära tjänster	79
16.4	Arbetsgivaravgifter	80
16.4.1	Generell nedsättning av socialavgifterna	80
16.4.2	Nedsatta arbetsgivaravgifter för forskningsintensiva företag.....	80
16.5	Kapitalskatter.....	80
16.5.1	Gemensamt rödgrönt förslag: En ny rättvis fastighetsskatt	80
16.6	Bättre styrning genom klimat-, energi- och miljöskatter.....	82
16.6.1	Höjd koldioxidskatt.....	82
16.6.2	Flygskatt	83
16.6.3	Kilometerskatt.....	83
16.6.4	Höjd effektskatt på kärnkraft samt höjd fastighetsskatt för vattenkraftsanläggningar	84
16.6.5	Skatt på fluorerade växthusgaser	84
16.6.6	Registreringsskatt på båtmotorer	84
16.7	Vissa omläggningar av miljö-, klimat- och energiskatter	84
16.7.1	Koldioxidskatt på torv.....	84
16.7.2	Reformerad förmånsbeskattning av bilar samt höjd drivmedelsförmån	85
16.7.3	Cykel som friskvårdsförmån	86
16.7.4	Trängselskatt.....	86
16.7.5	Nybilsskatt och nybilsbonus	87
16.7.6	Uttagsskatt på vindkraftskooperativ.....	87
16.8	Omläggningar av miljöskatter i budgetpropositionen	88
16.9	Övriga skatteförslag	91
16.9.1	Skatt på alkohol.....	91
16.9.2	Rödgrönt ROT-förslag och skol-ROT-förslag	92
16.9.3	Behov av översyn av skatterna.....	92
16.9.4	Gemensamt rödgrönt förslag: Bekämpa skattefusk och ekonomisk brottslighet.....	92
17	Utgifter.....	95
17.1	Förslag till utgiftsramar.....	95

Fel! Okänt namn på

17.2	Förslag till anslagsfördelning på utgiftsområden	96
17.2.1	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	96
17.2.2	Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltningen	97
17.2.3	Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	98
17.2.4	Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	98
17.2.5	Utgiftsområde 5 Internationell samverkan	98
17.2.6	Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	99
17.2.7	Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	100
17.2.8	Utgiftsområde 8 Migration	100
17.2.9	Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	101
17.2.10	Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	102
17.2.11	Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	103
17.2.12	Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	103
17.2.13	Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet	104
17.2.14	Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	105
17.3	Utgiftsområde 15 Studiestöd	106
17.3.1	Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	107
17.3.2	Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	107
17.3.3	Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	108
17.3.4	Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	109
17.3.5	Utgiftsområde 21 Energi	110
17.3.6	Utgiftsområde 22 Kommunikationer	111
17.3.7	Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	113
17.3.8	Utgiftsområde 24 Näringsliv	114
17.3.9	Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	114
18	Utgiftstak och finansiellt sparande i Miljöpartiets budgetförslag	115
18.1	Utgiftstak och budgeteringsmarginal	115
18.2	Finansiellt sparande	116

Fel! Okänt namn på

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar om de riktlinjer för den ekonomiska politik och budgetpolitik som föreslås i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 1 037 miljarder kronor för 2010, 1 068 miljarder kronor för 2011 och 1 099 miljarder kronor för 2012.
3. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2010 i enlighet med vad som anförs i motionen.
4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2010 i enlighet med vad som anförs i motionen.
5. Riksdagen godkänner beräkningarna av anslagsbehållningar för 2010 i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2011 och 2012 i enlighet med vad som anförs i motionen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om att effektivisera statliga myndigheter.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett ROT-avdrag.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett ROT-avdrag för skollokaler.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett program för jobb, utbildning och praktik till unga.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett program mot skattefusk.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett program för besöksnäringen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om en förändrad fastighetsskatt.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om inrättande av en ny riskkapitalfond.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på klimat-, miljö- och energiområdena.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på förändringar av trygghetssystemen.

Fel! Okänt namn på

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på förbättringar av kvaliteten i välfärden.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag i linje med vad som anförs i avsnittet Skatter.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett program för att uppmuntra omställningen till fler miljöfordon.

Fel! Okänt namn på

4 Konjunkturläget

Den djupa konjunktursvacka som världen kastats ned i har drabbat Sverige hårt. Även om fallet i produktionen, som pågått sedan hösten 2008, har avtagit och förväntas nå sin botten under hösten 2009 är läget fortsatt allvarligt. Hushållens sparande, som steg dramatiskt under hösten 2008, är fortsatt mycket högt och den privata efterfrågan är fortsatt låg. Även investeringarna är fortsatt låga under de kommande åren på grund av det låga resursutnyttjandet i ekonomin.

Regeringen skriver nu upp tillväxtprognoserna något. I stor utsträckning beror det på att den globala konjunkturutvecklingen förväntas bli bättre än vad man tidigare trott. Framför allt är det Kina som genom sin väldigt kraftiga ekonomiska stimulanspolitik drar världsekonomin framåt. Även andra länders ekonomiska politik, liksom den globalt sett mycket expansiva penningpolitiken, driver den ekonomiska utvecklingen.

Även om tillväxtprognoserna skrivs upp är läget på den svenska arbetsmarknaden fortsatt mycket negativ. Företagen har ännu inte hunnit anpassa sig till det stora produktionsbortfallet och antalet jobb kommer därför att fortsätta minska. Sysselsättningen, som redan minskat med cirka 100 000 personer, fortsätter att falla med ytterligare 200 000 personer mellan 2008 och 2011 enligt regeringens prognos.

Av 300 000 färre sysselsatta minskar den offentliga sektorn med cirka 60 000 och den privata sektorn med 240 000. Störst är nedgången inom industrin där antalet sysselsatta förväntas minska med 13 procent. Den öppna arbetslösheten förväntas bli 11,6 procent av arbetskraften 2011, vilket motsvarar ungefär 560 000 personer. Av dessa kommer cirka 250 000 att befinna sig i olika arbetsmarknadspolitiska program. Arbetskraftsdeltagandet minskar något till följd av den sämre konjunkturen enligt regeringens bedömning och man räknar med att 75 000 personer av de som nu blir arbetslösa kommer att slås ut permanent från arbetskraften.

Bedömningarna av konjunkturutvecklingen är i detta läge givetvis mycket osäkra. Både effekterna av finanskrisen och utvecklingen av den globala efterfrågan är mycket osäkra.

5 Regeringens ekonomiska politik

Den ekonomiska kris som världen går igenom lämnar inte Sverige oberört. 100 000 jobb har redan försvunnit och företagskonkurserna har ökat kraftigt. Även de närmaste åren innebär stora påfrestningar för svensk ekonomi och arbetsmarknad.

Regeringens politik hitintills har varit otillräcklig för att möta den ekonomiska krisen på ett ansvarsfullt sätt. Regeringen reagerade för sent och avvissade väldigt länge att det överhuvudtaget var kris och att det behövdes några politiska insatser för att dämpa konjunkturedgången. När man nu väljer att

göra åtgärder använder man sig av ineffektiva metoder som riskerar de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet. Regeringen är döv för den omfattande internationella diskussionen om att använda den expansiva finanspolitiken till att göra klimat- och miljöinvesteringar. Man hanterar kommunsektorn på ett ansvarslost sätt som gör att personal sägs upp i onödan.

5.1 Regeringens finanspolitik

Regeringen gör i och med den ekonomiska budgetpropositionen för 2010 en helomvändning i sin finanspolitiska bedömning. Regeringen, som tidigare kraftigt tillbakavisat behovet av en mer expansiv ekonomisk politik för att upprätthålla efterfrågan i ekonomin, vänder nu 180 grader och presenterar ofinansierade reformer för cirka 32 miljarder kronor 2010. Av dessa ligger cirka 19 miljarder kronor på utgiftssidan och 13 miljarder kronor på inkomstsidan. De största förändringarna är fjärde steget i jobbskatteavdraget (– 10 miljarder kronor), sänkt skatt för pensionärer genom höjt grundavdrag (– 3,5 miljarder kronor), tillfälligt höjda statsbidrag (10 miljarder kronor), höjda anslag till rättsväsendet (ca 2,6 miljarder kronor), ökade anslag till arbetsmarknadspolitiken och utbildning (ca 6 miljarder kronor), tidigareläggning av infrastrukturåtgärder (1 miljard kronor).

Större delen av de finanspolitiska reformer regeringen föreslår är att betrakta som permanenta utgiftsökningar och permanenta skattesänkningar, vilket går stick i stäv med vad som brukar betraktas som kriterier för en effektiv finanspolitik.

Kriterier för en effektiv finanspolitik:

Finanspolitiska stimulanser kan konstrueras på olika sätt. Grundläggande är dock att det inte långsiktigt påverkar de offentliga finanserna negativt. Finanspolitiska stimulanser bör därför utformas på något av dessa tre olika sätt:

- Som tillfälliga utgiftsökningar eller skattesänkningar. Ett exempel på en sådan åtgärd är det ROT-avdrag som Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet föreslår i budgeten för 2010.
- Finanspolitiska stimulanser kan utformas som permanenta utgiftsökningar där finansieringen av utgiftsökningen senareläggs till en tidpunkt då konjunkturen är starkare. Eftersom reformen är finansierad påverkas inte det långsiktiga sparandet.
- Genom tidigareläggning av investeringar. Åtgärden flyttar då endast utgiften i tid. Till exempel kan infrastrukturinvesteringar med fördel tidigareläggas i en lågkonjunktur då kostnaderna för investeringen är lägre.

Även om Miljöpartiet välkomnar regeringens kovändning i finanspolitiken är vi bekymrade över det lättsinne med vilket regeringen gör sina ekonomiska avvägningar. Trots att konjunkturbilden i våras var betydligt mer negativ, och behovet av ekonomiska stimulanser därför var betydligt större, kallade rege-

Fel! Okänt namn på

ringen då oppositionens förslag för huvudlösa och oansvariga. När nu konjunkturbilden förbättrats så lägger man själv en expansiv ”valbudget” och kallar det för att ta ansvar. Under tiden som förflutit har myndigheter och kommuner varit förhindrade att förbereda åtgärder eftersom regeringens besked varit att inget bör göras.

En liten kronologi över regeringens finanspolitik sedan krisen inleddes:

November 2008: Oppositionen väcker frågan om ytterligare stimulanser i november 2008. Miljöpartiet föreslår ytterligare stimulanser om cirka 0,3 procent av BNP. Detta avvisas av regeringspartierna.

December 2008: Regeringen föreslår stimulanser om ytterligare cirka 0,3 procent av BNP.

Januari 2009: Alliansen skriver på DN Debatt att de inte har någon ”sedelpress” i källaren och att de därför inte kan utlova några fler reformer för 2010.²

Februari: Anders Borg menar i budgetdebatten att oppositionens politik leder till skenande underskott och behov av budgetsanering.³

Mars: Reinfeldt avvisar kraftigt Konjunkturinstitutets (KI) rekommendationer om behov av ytterligare stimulanser 2010 på 50 miljarder kronor. ”De vill få oss att tro på den självfinansierande utgiftsökningen. Det finns ingen som har en sådan trollmedicin. ... däremot är det kassaskåpsäkert att det följs av skatthöjningar och nedskärningar och att man tappar greppet om statsfinanserna”.⁴

April: Miljöpartiet argumenterar för en kraftfullare finanspolitik 2010 för att mildra effekterna av finanskrisen. Anders Borg avvisar att kommunerna behöver mer pengar.⁵

Juni: KI fortsätter att rekommendera ytterligare expansiv finanspolitik för 2010.

September: Regeringen presenterar ofinansierade utgiftsökningar och skattesänkningar för 32 miljarder kronor och argumenterar för behovet av att bedriva en aktiv konjunkturpolitik.

5.2 Nedskärningar i kommunsektorn

Allvarligast hitintills i regeringens hantering av den ekonomiska krisen är hur de behandlat kommunsektorn. Regeringen var, under hela senvintern 2009, väldigt tydliga med att det inte skulle komma några extra pengar till kommu-

² DN Debatt den 14 januari 2009.

³ Riksdags debattprotokoll den 13 mars 2009.

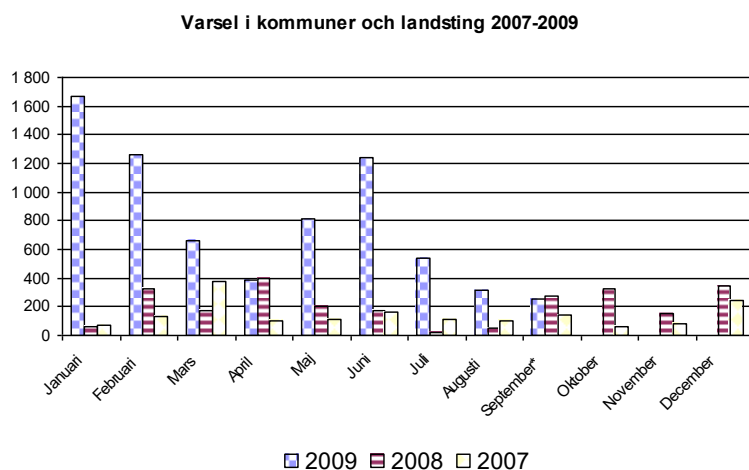
⁴ TT i SvD den 31 mars 2009.

⁵ www.dagenssamhalle.se artikel från den 23 april 2009.

nerna trots att alla ekonomiska prognoser pekade mot stora sparbehov och därmed personalnedskrifningar.⁶

Tecknen har också varit tydliga om vad som händer. Alltsedan september i fjol har varslen i kommunsektorn varje månad varit högre än motsvarande månad året innan (diagram 5.1 nedan). Från och med januari ökade varslen dramatiskt. Under perioden januari–augusti 2009 har cirka 7 000 personer varslats i kommunerna och landstingen, vilket kan jämföras med 1 412 personer under samma period 2008. Störst varsel hitintills i kommunerna skedde våren 2009 samtidigt som regeringen envist höll fast vid att inga mer pengar skulle komma till kommunerna och landstingen.

Diagram 5.1

Källa: Arbetsförmedlingen, varselstatistik.

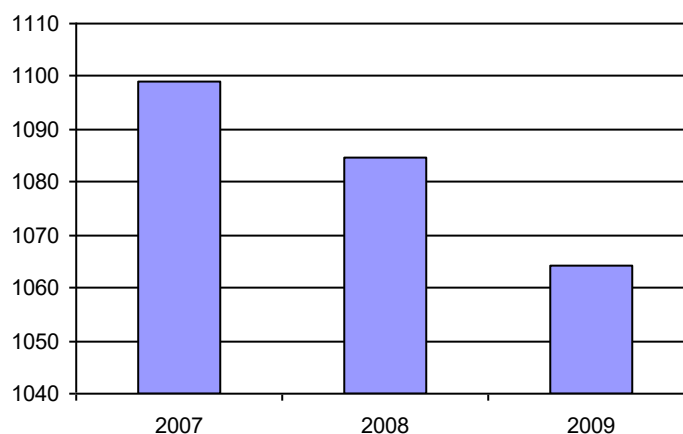
Varselstatistiken visar inte hela bilden. Många jobb har försvunnit genom att nyrekryteringar inte genomförts och genom att vikariat och visstidsanställningar inte förlängts. Totalt har antalet anställda i offentlig sektor minskat med 35 000 personer mellan andra kvartalet 2007 och andra kvartalet 2009 (diagram 5.2 nedan).

⁶ T.ex. säger Anders Borg i rapport den 23 januari att "staten ska inte kompensera för att vissa kommuner under lång tid i hög- och lågkonjunktur inte förmår balansera sina budgetar".

Fel! Okänt namn på

Diagram 5.2

Anställda, offentlig sektor, andra kvartalet

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningen.

Regeringens egna prognoser pekar nu på att totalt 60 000⁷ jobb kommer att försvinna i offentlig sektor mellan 2008 och 2011 trots att regeringen för 2010 skjuter till pengar.

Miljöpartiet menar att det är väldigt olyckligt att nu barnen och de unga kommer att drabbas av den ekonomiska krisen genom sämre skola och omsorg. Erfarenheterna från 90-talskrisen då många jobb i offentlig sektor försvann är olycksbådande.

Hade regeringen tidigt signalerat att man avsåg att skjuta till pengar till kommuner och landsting hade förmodligen en betydligt större del av de sysselsatta kunnat behållas. Nettokostnaden i form av höjda statsbidrag för att rädda ett kommunalt jobb är cirka 200 000 kronor. Hade man tidigt gått ut med en större permanent höjning av statsbidragen hade många jobb kunnat räddas. Att nu få kommunerna att återanställa är betydligt svårare med osäkra ekonomiska framtidsutsikter än att från början få dem att inte säga upp.

Minskningen av jobben i offentlig sektor får också effekter på konjunkturen. När människor riskerar att förlora jobbet börjar de spara mer och när de väl förlorar jobbet minskar deras inkomster. Båda dessa effekter medför minskad konsumtion och därmed sämre konjunkturutveckling och fler förlorade jobb.

⁷ Regeringen skriver förvisso att det kan vara en överskattning (p.g.a. en sen upprevidering av kommunernas skatteintäkter som inte är med i prognosen av kommunernas konsumtion kan konsumtionen och därmed antalet sysselsatta i kommunsektor underskattas). Men även om siffran till slut landar på 50 000 är det mycket allvarligt.

5.3 Arbetsmarknaden försvagas och utanförskapet ökar

Avgörande för den ekonomiska utvecklingen de kommande åren är hur arbetsmarknaden utvecklas framöver. Jobben har också varit regeringens allra viktigaste fråga under mandatperioden. Hela syftet med regeringens ekonomiska politik har varit att öka sysselsättningen och minska ”utanförskapet”. Oavsett hur man mäter kommer dock regeringens så kallade utanförskap inte att minska under mandatperioden enligt de prognoser som nu föreligger.

I valrörelsen användes begreppet bred arbetslöshet, framför allt av moderaterna, för att beskriva hur de såg på arbetsmarknaden och vilka som var utanför. I detta begrepp räknades alla som inte hade arbete in i arbetslöshetssiffrorna. De enda som inte räknades som arbetslösa med detta mått vara studerande som inte sökte arbete. Enligt idag gällande prognoser stiger den breda arbetslösheten med nästan 300 000 personer mellan 2006 och 2010 (se tabell 5.1 nedan).

Tabell 5.1 Bred arbetslöshet

Tusentals personer

	2006	2007	2008	2009	2010
Befolkning 16–64 år	5 826	5 876	5 923	5 954	5 959
Sysselsatta 16–64 år	4 341	4 445	4 484	4 350	4 206
Studerande som inte söker arb.	440	435	442	442	442
<i>Bred arbetslöshet, andel</i>	<i>17,9</i>	<i>17</i>	<i>16,8</i>	<i>19,5</i>	<i>22</i>
Utanförskap	1 045	996	997	1 163	1 312

Källa: RUT.

Under mandatperioden har man sedan släppt begreppet bred arbetslöshet och istället sedan 2008 fokuserat på ”utanförskap” mätt som antalet helårsekvivalenter⁸ försörjda av sociala ersättningar. Mätt på regeringens nya sätt ökar antalet helårsekvivalenter försörjda med sociala ersättningar kraftigt under mandatperiodens slut. Konjunkturinstitutet presenterar i Konjunkturläget augusti 2009 en prognos över utvecklingen fram till 2011. Enligt deras prognos ökar antalet helårsekvivalenter mellan 2008 och 2011 med 200 000 (tabell 5.2 nedan). Störst är ökningen av arbetsmarknadsersättning, även ekonomiskt bistånd ökar medan de som försörjs genom sjukförsäkringen fortsätter att minska (både sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning).

⁸ Helårsekvivalent är ett sätt att mäta hur många helårsersättningar som t.ex. utbetalas i ett försäkringssystem. Tolv personer som är sjuka en månad var under ett år utgör en helårsekvivalent.

Fel! Okänt namn på

Tabell 5.2 Utanförskap

Tusentals helårsekvivalenter försörjda av sociala ersättningar

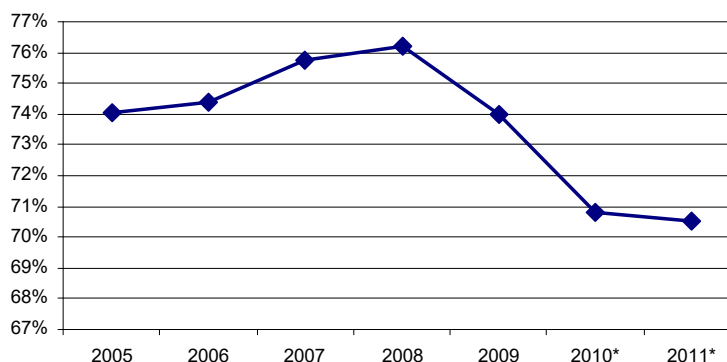
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ohälsa	630	605	567	530	480	438
Arbetsmarknad	312	222	177	286	433	469
Ekonomiskt bistånd	80	77	79	89	105	116
Totalt	1022	904	823	905	1018	1023
Andel av befolkningen	19,1	16,8	15,2	16,6	18,6	18,6

Källa: Konjunkturläget augusti 2009.

Ett mer vedertaget sätt att mäta hur många som jobbar är att mäta sysselsättningsgraden. Sysselsättningsgraden är andelen sysselsatta (andel som har jobb) av befolkningen i en viss ålderskategori. Sysselsättningsgraden steg i Sverige mellan 2005 och 2008 men faller under 2009 kraftigt och fortsätter enligt Konjunkturinstitutets prognoser att falla under 2010 och 2011 om än i en långsammare takt (diagram 5.4 nedan).

Diagram 5.4

Sysselsättningsgrad, andra kvartalet 16-64 år

* Konjunkturinstitutets prognos

Källa: SCB och Konjunkturinstitutet samt egna beräkningar.

Miljöpartiet menar att regeringens ensidiga fokus på att öka arbetskraftsutbudet har varit misslyckat. Den kraftiga konjunkturedgången och regeringens senfärdighet i att möta krisen kommer att leda till onödigt hög arbetslöshet, och fler personer än nödvändigt kommer att slås ut från arbetsmarknaden och hamna i utanförskap. Miljöpartiets linje har under hela konjunkturedgången varit att möta krisen på ett aktivt sätt för att därigenom förhindra att ekonomin långsiktigt skadas och att fler människor än nödvändigt drabbas av finanskrisens härjningar. Vi har föreslagit investeringar för att möta både konjunkturedgången och klimatutmaningarna och aktiva åtgärder för de som blir arbetslösa så att de kan ställa om för att matcha nya behov på arbetsmarknaden. En sådan politik dämpar arbetslösheten och gör att fler människor får nya chanser när konjunkturen vänder uppåt igen.

6 En ansvarsfull ekonomisk politik

6.1 Grön omställning en effektivare väg ut ur krisen

Miljöpartiets ekonomiska politik och budgetpolitik bygger på ett långsiktigt perspektiv och en insikt om att vi måste ställa om ekonomin så att vi efter krisen får en kvalitativt annorlunda ekonomisk utveckling.

I ett historiskt perspektiv utgör ofta kriser ett tillfälle där man kan se tydliga trendbrott. En teknik och ett sätt att organisera samhället och produktionen överges ofta till förmån för något nytt. Den nuvarande världsomspännande ekonomiska krisen föregicks av ett globalt uppvaknande vad det gäller klimat- och energifrågorna och allt fler ser nu att den ekonomiska krisen inte bara utgör ett hot utan också en möjlighet att ställa om samhället i en mer hållbar riktning. Allt fler inser att samhället måste omformas och att ekonomisk utveckling och skapandet av nya jobb framöver måste gå hand i hand med omställning. Den brittiska ekonomen Nicholas Stern sammanfattar detta i rapporten *Towards a global green recovery*:

Once economic recovery is under way, markets have to deliver a different quality of growth that is more sustainable – a return to past production patterns is economically neither wise nor desirable. A global green recovery can deliver immediate and long-term economic benefits, cut the risk of dangerous climate change, reduce energy insecurity and competition for natural resources, and prepare the ground for a successful post-Kyoto agreement in Copenhagen in December 2009.⁹

Den svenska ekonomen Klas Eklund uttrycker en liknande tanke i boken *Vårt klimat*: "... en lågkonjunktur kan också vara ett gyllene tillfälle att genomföra sådana klimatinvesteringar som på sikt måste till."¹⁰ Vad det handlar om är att göra investeringar som innebär att när ekonomin väl börjar växa igen så gör den det med lägre utsläpp.

Många länder använder också omfattande delar av sina expansiva budgetar just nu till att göra klimat- och miljöinvesteringar (se tabell 6.1 nedan).

⁹ Stern (2009).

¹⁰ Klas Eklund (2009), *Vårt klimat* s. 92.

Fel! Okänt namn på

Tabell 6.1

	totala stimulanser % av BNP 2008	Gröna investeringar % av totala stimulanser	år
Kanada	2,0	8,3	2009–2013
Kina	13,9	34,3	2009–2010
Frankrike	1,1	21,2	2009–2010
Tyskland	2,7	13,2	2009–2010
Sydkorea	4,0	80,5	2009–2012
USA	6,8	11,5	10 år

Källa: Stern 2009, Towards a global green recovery.

6.2 Regeringens missade chanser

Sveriges regering presenterade i december 2008 sitt första finanspolitiska stimulanspaket för Sverige. Paketet omfattade cirka nio miljarder kronor. Av dessa nio miljarder kan 144 miljoner som avsattes för att tidigarelägga infrastrukturens satsning på järnväg klassificeras som gröna. 144 miljoner kronor av cirka nio miljarder kronor utgör 1,6 procent av hela paketet medan cirka 2,7 procent avsattes för väginvesteringar.

Regeringen hade i vårpropositionen ett utmärkt tillfälle att ge en tydlig signal om kommande gröna investeringar men tillfället utnyttjades inte var sig för att göra ytterligare åtgärder på tilläggsbudget för innevarande år eller för aviseringar för det kommande året.

Inte heller i den budget som nu presenterats ges några anslagsförstärkningar att tala om till klimat- och miljöinvesteringar. Den gröna andelen av de totala stimulanserna är i ett internationellt perspektiv mycket låg. Av 32 miljarder i nya utgifter och skattesänkningar går endast ca 850 miljoner till klimatrelaterade satsningar (300 miljoner till energieffektivisering och ca 550 miljoner till tidigareläggning av upprustning av spårinfrastruktur). Detta motsvarar ungefär 2,7 procent av de nya satsningarna.

Till följd av indexeringen av energi- och koldioxidskatten på bensin sänks dessutom skatten på bensin¹¹ nästa år vilket ger mycket olyckliga styrsignaler. Ekonomiska styrmedel måste användas för att sända tydliga och långsiktiga prissignaler genom hela ekonomin. Genom koldioxidskatt och andra ekonomiska styrmedel skapas förutsättningar för en effektiv ekonomisk hushållning med resurser. Långsiktiga priser på till exempel koldioxidutsläpp styr människors och företags investeringsbeslut och är därmed helt nödvändiga för att styra samhället mot lägre utsläpp. När nu skatten sänks ges otydliga signaler om den framtida prisutvecklingen.

Miljöpartiet föreslår, till skillnad från regeringen, en välavvägd ekonomisk politik som kommer att leda vårt land i rätt riktning. Vi föreslår att omfattande och nödvändiga klimat- och miljöinvesteringar på motsvarande 43

¹¹ Koldioxidskatten höjs 1 öre genom beslut och sänks 1 öre genom indexering. Energiskatten på bensin sänks med 2 öre/liter bensin. Sammantaget inklusive moms medför detta en sänkning av energi- och CO₂-skatten på bensin med 2,5 öre/liter bensin.

Fel! Okänt namn på

miljarder kronor tidigareläggs (se tabell 6.2 nedan). Effekten blir att vi närmar oss en hållbar ekonomisk utveckling snabbare samtidigt som nya jobb kan skapas i ett konjunkturläge där arbetsmarknaden kraftigt försämras. Sammantaget beräknar vi att cirka 70 000 gröna helårsarbeten skapas till följd av de förslag som presenteras i motionen.

Tabell 6.2 Gröna investeringar i nivå utöver regeringens förslag budgetperiod 2010–2012

Miljoner kronor

Utg.omr.	Anslag/typ av insats	2010	2011	2012
1	Länsstyrelserna för att nå miljömålen	75	150	205
6	Insatser för Vänern och Mälaren m.m.	110	195	200
	Delfinansiering av klimatanpassning i kommuner	25	20	40
18	Boverket för arbete med miljömål och fysisk planering	200	200	200
20	Nytt anslag: Klimatsatsningar i utvecklingsländer	1 400	1 500	2 000
	Åtgärder för att nå miljömålen	1 815	2 588	3 298
21	Investeringar i energieffektivisering och förnybar energi	456	850	2 140
22	Hållbara transporter	2 388	8 520	12 446
23	Miljömålen och hållbart jordbruk	479	529	749
24	Fordonsforskning m.m.	155	260	365
	Energieffektivisering (skatteutgifter)	2 900	2 900	2 900
	Summa gröna investeringar	10 003	17 712	24 543

För att uppnå en mer hållbar ekonomisk återhämtning föreslår vi också höjningar av fler klimat- och energirelaterade skatter. Någon skulle kunna invända att det är dåligt tajming att höja klimatskatter i en lågkonjunktur. Vi menar tvärt om att det är i lågkonjunktur som mycket av strukturförändringar i ekonomin sker. Genom att höja priset för utsläpp av koldioxid styrs viktiga investeringsbeslut som tas när ekonomin börjar växa igen och utvecklingen kan styras in på en mer hållbar väg.

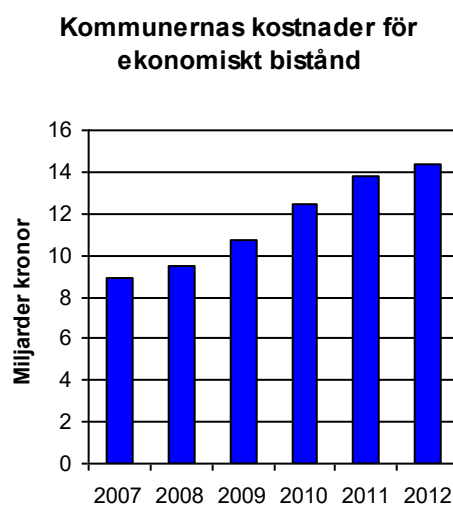
Fel! Okänt namn på

För att möta konjunkturnedgången och klimat- och miljökrisen på ett of-fensivt sätt föreslår Miljöpartiet 47 miljarder kronor i tidigareläggningar av nödvändiga investeringar i hållbar infrastruktur, ny teknik, en hållbar energiförsörjning och energieffektivisering under budgetperioden. Sam-mantaget beräknas 70 000 helårsarbeten skapas.¹² Förslagen beskrivs i kapitel 8.

6.3 Ge kommunerna rimliga villkor för sin planering

Kommunsektorn har drabbats hårt av den ekonomiska krisen. Skatteintäkter-na faller samtidigt som utgifterna ökar. Bland annat som en effekt av rege-ringens försämringar av arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen ökar kostnaderna för ekonomiskt bistånd kraftigt de kommande åren (se diagram 6.1 nedan).

Diagram 6.1

Källa: Regeringens prognos i proposition 2008/09:100.

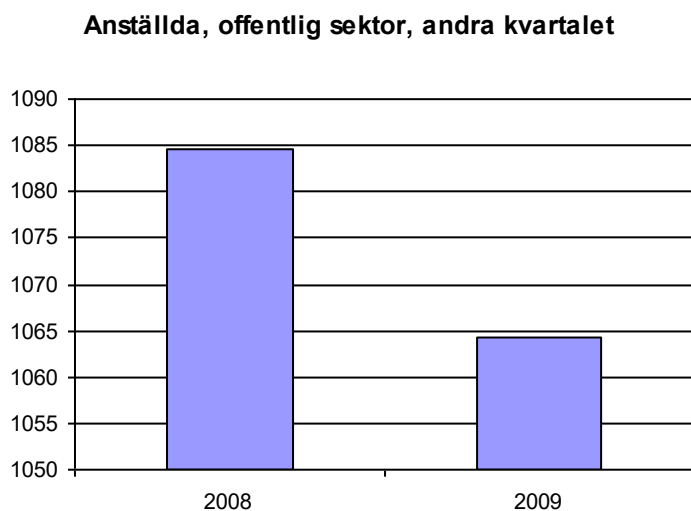
Miljöpartiet påpekade redan i november 2008 i en motion till riksdagen med anledning av särskild händelse att riksdagen borde fatta beslut om höjda statsbidrag för 2009 och 2010 för att förhindra uppsägningar i offentlig sektor när skatteintäkterna beräknades falla. Även många oberoende ekonomer, liksom Sveriges kommuner och landsting, kom med starka rekommendationer om ökade statsbidrag för att inte kommunerna skulle tvingas till stora uppsägningar. Väldigt länge var regeringen helt kallsinnig till att tillföra medel till kommunsektorn och gav starka signaler om att kommunerna och lands-tingen själva skulle se till att minska sina kostnader.¹³

¹² Beräknat på genomsnittlig bruttokostnad för en offentlig investering. Se RUT, pm, dnr 2009:497.

¹³ T.ex. Anders Borg i rapport den 23 januari och i Dagens samhälle den 23 april 2009.

I vårpropositionen kom så ett besked om ytterligare medel, men inte på en tillräcklig nivå för att kommunerna skulle kunna klara att överbrygga lågkonjunkturen. I årets budgetproposition utlovas ytterligare tillfälliga medel för 2010, men de signaler som tidigare givits om att kommunerna gör bäst i att spara har medfört att besparingar redan inletts. Antalet anställda i offentlig sektor har redan minskat med 20 000 personer mellan andra kvartalet 2008 och andra kvartalet 2009 (diagram 6.2 nedan). Regeringen räknar själv med att sammantaget 60 000 jobb försvinner i offentlig sektor mellan 2008 och 2011.¹⁴ Miljöpartiet menar att med ett tidigare och tydligare besked hade stora delar av de uppsägningar som nu sker i kommuner och landsting kunnat förhindras. Det föreligger inget underliggande behov av besparingar i offentlig sektor och krisen har inte sitt ursprung i offentlig sektor. Nedskärningar där är därför inget svar på krisen utan driver endast ned konjunkturen ytterligare.

Diagram 6.2

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningen.

Vi menar att det är bra att regeringens politik förändrats och att tillfälliga pengar nu tillförs kommunsektorn. Vi menar dock att det inte är tillräckligt att endast ge medel för ett år. För att ge kommunerna och landstingen tillräckliga planeringsförutsättningar behöver de tydliga besked långt i förväg.

¹⁴ Proposition 2009/10:1 avsnitt 6.

Fel! Okänt namn på

För att bekämpa den ekonomiska krisen föreslår Miljöpartiet att tre miljarder kronor ytterligare aviseras i konjunkturstöd för kommunsektorn 2011 och två miljarder kronor 2012. Från 2013 föreslår vi permanent höjda statsbidrag på två miljarder kronor. Tillsammans med våra riktade satsningar till kommuner och landsting betyder detta att vi satsar 23 miljarder kronor mer 2010–2012 jämfört med regeringen.

Sammantaget föreslår Miljöpartiet att 23 miljarder kronor satsas på kommunsektorn under budgetperioden (se tabell 6.3 nedan).

Tabell 6.3. Generella och riktade statsbidrag för budgetperioden 2010–2012

Miljoner kronor utöver regeringens förslag

Utg.omr.	Anslag/typ av insats	2010	2011	2012
6	Delfinansiering av klimatanpassning i kommuner	25	20	40
9	Bidrag till psykiatri	203	403	503
9	Folkhälsopolitiska åtgärder	50	300	400
13	Kommunersättningar vid flyktningmottagande	0	150	150
16	Kvalitetspott för pedagogisk utveckling	100	300	400
	Läraryft (90 % av lönen)	160	160	160
	Försök ämnesundervisning på modersmål	50	100	184
17	Anslag till regionala verksamheter	100	220	400
20	Hållbara städer/Klimp	400	600	600
	Stöd förnyelse av tunga fordon (del av rödgrönt miljöfordonspaket)	50	0	0
22	Statsbidrag cykelbanor	450	510	600
	Stadsbidrag kollektivtrafik	560	640	750
	Statsbidrag spårväg	500	750	750
	Statsbidrag inköp spårvagn	500	750	750
	Riktat statsbidrag till Stockholm med anledning av trängselskatten	410	529	549
25	Statsbidrag (utvidgad rätt modersmål)	50	100	170
	Matlyft	50	50	50
	Komvux (del av rödgrönt ungdomspaket)	500	500	250
	Traineeprogram i välfärden (del av ungdomspaket)	500	500	0
	Summa riktade bidrag till kommuner och landsting	4 658	6 582	6 706
25	Tillfälligt konjunkturstöd del i krisbekämpningen		3 000	2 000
	Summa riktade och generella statsbidrag till kommuner och landsting	4 658	9 582	8 706

6.4 En skattesänkning för mycket

Regeringens enskilt största reform i budgeten är fjärde steget i jobbskatteavdraget. Miljöpartiet har tidigare accepterat stora delar av jobbskatteavdraget, men menar att det i detta läge är synnerligen olämpligt att gå vidare med ett fjärde steg. Flera argument finns för detta ställningstagande:

1. Reformen är ett dyrt sätt att skapa jobb. Enligt regeringens beräkningar¹⁵ är kostnaden cirka 3,3 miljoner kronor per jobb på kort sikt och 1 miljon kronor per jobb på lång sikt. I dagsläget finns betydligt mer kostnadseffektiva sätt att skapa jobb. Till exempel beräknar regeringen själv att pengarna till kommuner och landsting är ett betydligt billigare sätt att upprätthålla sysselsättningen (regeringen räknar på en styckkostnad på cirka 700 000 kronor per jobb).
2. Reformen är ofinansierad men medför permanent lägre inkomster för staten. I det här konjunkturläget är det berättigat med en expansiv finanspolitik, men ett viktigt kriterium för att den ska vara effektiv är att den inte permanent urholkar de offentliga finanserna utan att reformerna kan dras tillbaka när konjunkturen vänt. Permanenta skattesänkningar är till skillnad från vad regeringen hävdar minst lika svåra att ta tillbaka som permanenta utgiftsökningar. Tillfälliga satsningar och tidigareläggning av investeringar är betydligt bättre för att möta den ekonomiska krisen. Dessa medför inte permanent sämre offentliga finanser och är därför ett mer ansvarsfullt sätt att bekämpa den ekonomiska krisen.
3. Den ekonomiska krisen drabbar människor på ett väldigt ojämnt sätt. De som blir arbetslösa blir inte bara av med jobbet, de får också en sämre ersättning på grund av de försämringar i arbetslöshetsförsäkringen som regeringen drivit igenom. De som däremot får behålla sina jobb har fått stora skattesänkningar genom de tidigare stegen i jobbskatteavdraget samtidigt som väldigt låga räntor leder till mer pengar i plånbanken för många. Att i det läget ytterligare öka skillnaden mellan dem som är inne på arbetsmarknaden och de som står utanför är orimligt och ansvarslost och skapar stora och växande klyftor i samhället.

Miljöpartiet är inte principiella motståndare till att sänka skatter. Det kan mycket väl göras och vara rimligt i vissa lägen. I det här konjunkturläget, när vi står inför en kraftig nedgång på arbetsmarknaden och har stora underskott i de offentliga finanserna, avvisar vi dock kraftigt ofinansierade skattesänkningar och föreslår istället konjunkturstabiliserande åtgärder som är både effektivare, leder till bättre fördelning av samhällets resurser och minskar klimat- och miljöpåverkan. Miljöpartiet prioriterar de människor som drabbas av krisen framför skattesänkningar till dem som redan har ett jobb.

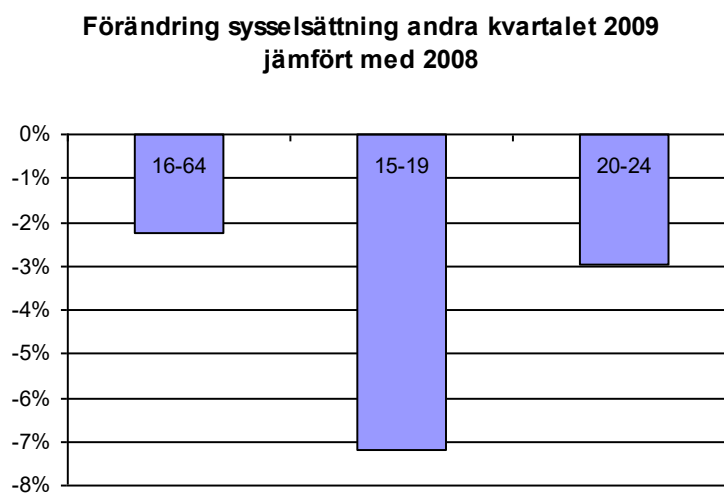
¹⁵ Bland annat rapporterat i DI den 23 augusti 2009.

Fel! Okänt namn

6.5 Ungdomsarbetslösheten

Arbetsmarknaden för unga har försämrats dramatiskt senaste året. Över 200 000 unga mellan 18 och 24 år är redan arbetslösa. Sysselsättningen andra kvartalet 2009 sjönk med 99 000 personer jämfört med andra kvartalet 2008. Störst nedgång i sysselsättningen har skett bland män och bland yngre (se diagram 6.3 nedan).

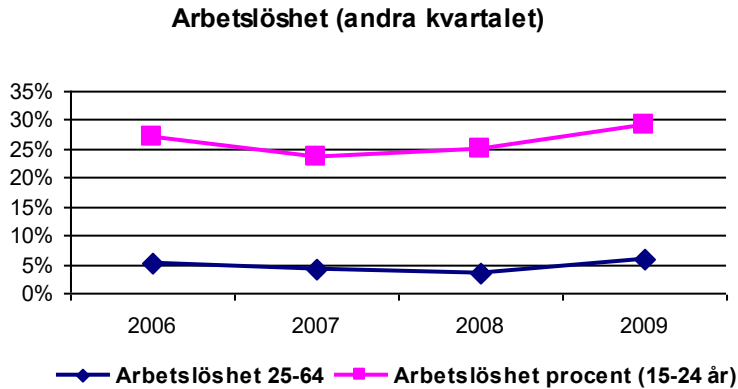
Diagram 6.3

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningen.

Motsvarande siffror syns i de relativa arbetslöshetstalen. För hela befolkningen har arbetslösheten ökat med 2,3 procentenheter och var andra kvartalet 2009 9,1 procent. För unga var motsvarande siffra 29 procent och ökningen 3,9 procentenheter. Om unga och ej unga redovisas var för sig syns den dramatiska skillnaden i arbetslöshet mellan unga (15–24 år) och ej unga (25–64 år) där arbetslösheten bara är drygt 5 procent (diagram 6.4 nedan).

Diagram 6.4

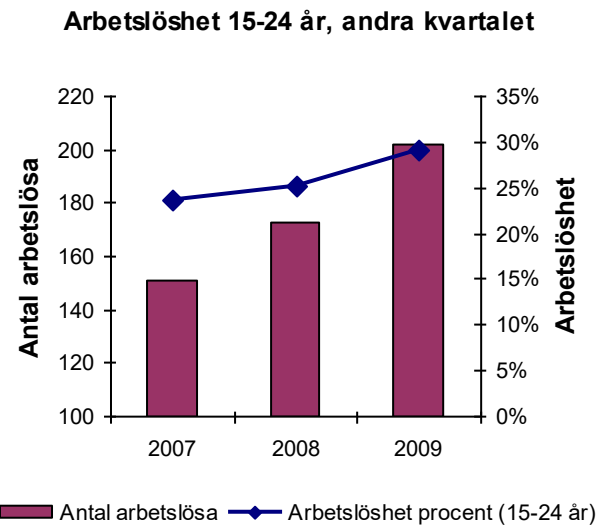

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningen.

202 000 unga (15–24 år) var i genomsnitt arbetslösa andra kvartalet 2009 av dem var 92 000 heltidsstuderande som sökte arbete. Antalet heltidsstuderande som söker arbete har dock inte förändrats mellan andra kvartalet 2008 och 2009. Och det verkar alltså inte finnas något nettoinflöde än så länge till studier av arbetsmarknadsskäl.

Ungdomsarbetslösheten har stadigt ökat sedan 2007, både i absoluta tal och i procent av de sysselsatta. Andra kvartalet 2009 var i genomsnitt 50 000 personer fler arbetslösa jämfört med andra kvartalet 2007 (diagram 6.5 nedan). Mätt i procent av de sysselsatta har arbetslösheten ökat från 23,5 till 29 procent mellan 2007 och 2009.

Diagram 6.5

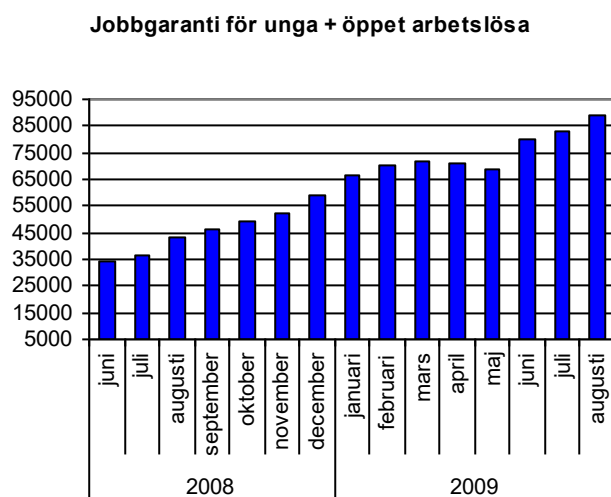

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningen.

Fel! Okänt namn på

Parallellt med att ungdomsarbetslösheten har ökat, ökar också antalet unga inskrivna vid Arbetsförmedlingen. Två kategorier dominerar de inskrivna hos Arbetsförmedlingen, öppet arbetslösa unga och de som ingår i programmet jobbgaranti för unga (kvalificering efter tre månaders arbetslöshet). Dessa två kategorier har ökat från 35 000 i juni 2008 till nästan 85 000 i juli 2009 (diagram 6.6 nedan).

Diagram 6.6

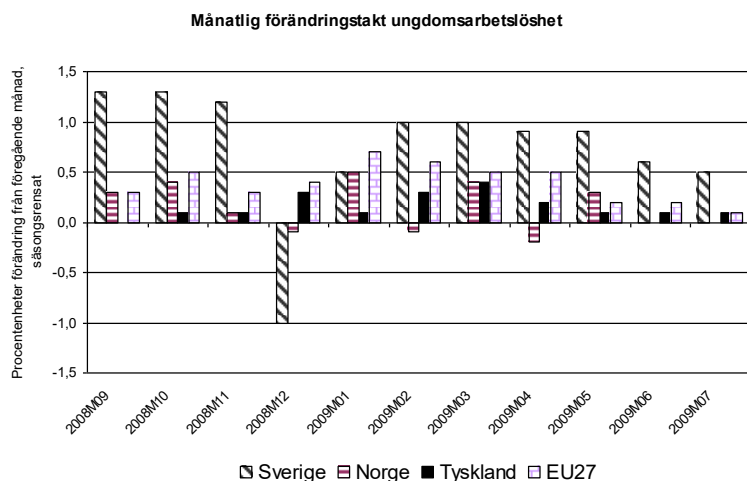

Källa: Arbetsförmedlingen.

Ungefär hälften av ökningen kommer från jobbgarantin för unga som ökat från 10 000 inskrivna sommaren 2008 till strax över 30 000 inskrivna sommaren 2009.

Ungdomsarbetslösheten är högre i Sverige än i de flesta andra europeiska länder. Sommaren 2009 var ungdomsarbetslösheten endast högre i ett land, Estland. Även ökningstakten på ungdomsarbetslösheten är högre i Sverige än i många andra länder. Diagrammet nedan beskriver förändringen i arbetslöshetsnivån för ungdomar månad för månad mellan september 2008 och juli 2009.

Diagram 6.7

Källa: Eurostat.

För att lindra arbetslösheten och ge unga en möjlighet att utvecklas istället för att vara i passiv arbetslöshet föreslår Miljöpartiet tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet ett omfattande paket med 26 000 fler platser 2010 och 2011 i utbildning, praktik och jobb för unga. Insatserna beskrivs i detalj i kapitel 11.

6.6 Ansvar för dem som drabbas av krisen

6.6.1 Fler försäkringslösa

Den borgerliga regeringen har sedan 2006 bedrivit en målmedveten politik för att försämra socialförsäkringarna och göra dem mindre försäkringslika. Ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen har sänkts och möjligheterna att kvalificera sig till ersättning har försämrats samtidigt som avgifterna höjts och differentierats. I sjukförsäkringen har en borte gräns införts som gör att 22 000 personer nu beräknas bli utförsäkrade under 2010 samt att ytterligare sammanlagt 14 000 beräknas utförsäkras under 2011 och 2012. Ersättningsnivån har också sänkts i sjukförsäkringen.

Miljöpartiet har sedan tidigare föreslagit flera förbättringar av socialförsäkringarna för att minska utförsäkringen och försäkringslösheten. Den moderatledda majoriteten har avvisat dessa förslag. Det ekonomiska läget är nu kärvare, samtidigt som fler människor utförsäkras ur sjukförsäkringen, vilket gör att kraftfullare prioriteringar måste göras i statens budget.

Vi menar att det som måste prioriteras nu är dels jobben, dels de människor som nu utförsäkras. Vi har tidigare föreslagit en höjning av taket i a-kassan redan 2011. Detta förslag måste nu skjutas på framtiden ett år och istället måste man prioritera de som helt utförsäkras.

Fel! Okänt namn på

Vi föreslår dels att den bortre gränsen i sjukförsäkringen slopas, vilket gör att 22 000 personer 2010 slipper att bli utförsäkrade, dels en kraftfull satsning på livsinriktad rehabilitering för som varit långtidssjuka. Vi föreslår också att 80 procents ersättning ska utgå under de första 300 dagarna i arbetslöshetsförsäkringen, men att ersättningsnivån sedan ska avtrappas till 65 procent i enlighet med idag gällande regler.

Miljöpartiet föreslår att 80 procents ersättning ska utgå de 300 första dagarna i arbetslöshetsersättningen. Försäkringen ska vara en omställningsförsäkring och på sikt vill vi därför höja taket. Vi föreslår också att alla som är sjuka ska få sjukpenning och att därmed den bortre gränsen i den förlängda sjukpenningen ska slopas. Våra förslag beskrivs i kapitel 9.

7 De offentliga finanserna

7.1 Överskottsmålet 2010 och framåt

Den kraftiga ekonomiska nedgången hösten 2008 och våren 2009 medför ett kraftigt fall i BNP 2009. Ökad arbetslöshet och färre arbetade timmar medför lägre skatteintäkter från arbete. Fallet på börsen medför lägre intäkter från kapitalinkomstskatter. Även intäkterna från bolagsskatterna minskar då lönsamheten i företagen sjunkit. Tillsammans innebär detta att offentliga sektorns skatteinkomster sammantaget minskar med 76 miljarder kronor mellan 2008 och 2009 enligt regeringens prognos. Mellan 2009 och 2010 ökar skatteintäkterna svagt för att sedan öka snabbare mellan 2010 och 2011.

Samtidigt ökar den offentliga sektorns utgifter. Statens utgifter under utgiftstaket ökar med 30 miljarder mellan 2009 och 2010. Även kommunsektorns utgifter ökar mellan 2008 och 2010 för att sedan minska något enligt regeringens prognos.

Sammantaget innebär detta att det finansiella sparandet för den offentliga sektorn kommer att vara negativt under hela budgetperioden. Regeringen räknar med ett underskott i finansiellt sparande i staten i år på 63 miljarder kronor och på 109 miljarder kronor för 2010.

Ålderspensionssystemet uppvisar ett litet överskott 2009–2011 på några miljarder kronor samtidigt som kommunerna har ett underskott 2009 men justerar ned sina kostnader och når noll i finansiellt sparande de kommande åren.

Sammantaget för offentlig sektor blir underskottet i det finansiella sparandet som störst 2010 då det uppgår till –3,4 procent av BNP (att jämföra med målet om 1 procents överskott över en konjunkturcykel). Statsskulden ökar från 34 procent av BNP 2008 till som mest 40 procent av BNP 2012.

7.2 Regeringen föreslår sänkta utgiftstak

Regeringens samlade bedömning i årets budgetproposition är att det finns en överhängande risk att målet om en procents överskott i de offentliga finanserna inte kommer att nås. Trots detta bedömer man att budgeten bör vara expansiv för 2010. Man aviserar dock att det kan komma att behövas en stramare utgiftsutveckling framöver för att klara överskottsmålet och reviderar av den här anledningen ned utgiftstaket för 2012 med 10 miljarder kronor jämfört med den bedömning man gjort i 2009 års vårproposition.

Det ekonomiska läget är allvarligt och konjunkturutvecklingen är i högsta grad osäker. Riskerna är stora för att återhämtningen globalt kommer att gå långsammare än vad dagens prognoser indikerar. Miljöpartiet delar regeringens bedömning att det kan bli svårt att nå överskottsmålet under de kommande åren, särskilt med tanke på att konjunkturuppgången troligtvis inte kommer att bli lika kraftig som den konjunkturedgång som varit under 2008 och 2009.

Med tanke på det allvarliga läget för de offentliga finanserna och på den stora risken att överskottsmålet inte nås är Miljöpartiet särskilt kritiskt till att regeringen i det här läget väljer att permanent försvaga statens finanser genom den skattesänkning man gör på 10 miljarder kronor. Speciellt allvarligt ser vi på skattesänkningen när regeringen själv bedömer att de offentliga finanserna långsiktigt inte är tillräckligt starka för att klara skattesänkningen och att man därför justerar ned utgiftstaket med tio miljarder kronor. Vi kan inte dra någon annan slutsats än att regeringen räknar med att den nuvarande skattesänkningen medför ett långsiktigt behov av besparingar motsvarande tio miljarder kronor.

7.3 Miljöpartiets bedömning av de offentliga finanserna

Miljöpartiet står bakom det finanspolitiska ramverket med överskottsmål för den offentliga sektorn och utgiftstak för statens budget. Vi menar att ramverket tjänat Sverige väl och gör att vi i den djupa konjunktursvackan vi nu befinner oss i står starkare rustade och kan klara krishanteringens betydligt bättre än vad som annars skulle ha varit fallet.

Som ett resultat av överskottsmålet och utgiftstaken har statskulden kunnat minska kraftigt som andel av BNP under de senaste tio åren. Sverige har idag låg skuldsättning i ett internationellt perspektiv och vi har därmed goda möjligheter att bedriva en konjunkturstabiliserande politik.

Vi gör ingen annan bedömning är regeringen när det gäller möjligheten att klara överskottsmålet under de kommande åren. Av den här anledningen ser vi inte att det är möjligt att genomföra ofinansierade skattesänkningar och vi föreslår heller inte några sådana. Vi har också en stor beredskap att under de kommande åren strama åt budgeten om det skulle behövas för den långsiktiga

Fel! Okänt namn på

trovärdigheten för den svenska finanspolitiken. Många av de satsningar som presenteras i årets budgetmotion är också av tillfällig karaktär, det handlar om tidigareläggning av nödvändiga investeringar och andra satsningar som går att dra tillbaka.

De förslag till permanenta utgiftsökningar i form av förbättringar i socialförsäkringarna som vi föreslår är finansierade genom permanenta skatthöjningar.

7.4 Varje krona måste användas effektivt

För Miljöpartiet är det alltid viktigt att skattepengar används på ett effektivt sätt. Det finns inget egenvärde i höjda skatter, och utgifter måste alltså prövas och prioriteras hårt. När det ekonomiska läget nu är ansträngt blir detta än viktigare. Tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet presenterar vi därför ett nytt program med besparingar och effektiviseringar av statliga myndigheter.

Miljöpartiet presenterar tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i årets budgetmotion ett effektiviseringsprogram för de statliga myndigheterna. Sammantaget innebär programmet besparingar över budgetperioden på nästan tre miljarder kronor. Effektiviseringsprogrammet presenteras i sin helhet i kapitel 7.

8 Efter krisen – vägar mot en mer hållbar ekonomisk utveckling

Ekonomisk krishantering har stått högst upp på den ekonomiskpolitiska dagordningen under det senaste året. Hösten 2008 upptogs till väldigt stor del av sammanbrottet på de finansiella marknaderna. Olika räddningspaket sjuöskattes både i Sverige och internationellt; åtgärderna var nödvändiga för att undvika en ännu mer utdragen och kraftig konjunkturedgång.

Miljöpartiets mening är att den svenska regeringens arbete med krishanteringen på finansmarknaderna i huvudsak fungerat bra. Vi stödde de initiativ regeringen tog i riksdagen och vår bedömning hitintills är att räddningspaketet för banksektorn var relativt väl avvägda. Det kommande året kommer debatten kring sammanbrottet på finansmarknaderna sannolikt att intensifieras. Även om flera slutsatser redan dragits och åtgärder vidtagits kring bland annat kapitaltäckningsregler så kommer vidare analys att skapa behov av större förändringar i det finansiella systemet. Miljöpartiets förhoppning är att debatten ska fördjupas och att vi inte enbart fastnar i den diskussion om bonusar som varit i fokus under hösten. En ekonomisk kris av de mått som vi sett det senaste året kan inte isoleras och förklaras enbart med enskilda personers girighet utan måste ses i ett bredare perspektiv där regleringar, övervakning och transparens på finansmarknaderna är i fokus.

Den andra viktiga frågan som infinner sig efter den ekonomiska krisen är hur vi ska kunna komma tillbaka till en ekonomisk utveckling som är mer hållbar ur ett ekologiskt och socialt perspektiv.

Miljöpartiet har sedan vår start varit kritiskt till det ensidiga fokuset på BNP som mätare av ekonomisk utveckling och välstånd. Eftersom BNP endast mäter värdet av producerade varor och tjänster säger BNP-begreppet väldigt lite om hur hela ekonomin utvecklas. Vi har argumenterat för att ett bättre mått på hur hela ekonomin utvecklas skulle vara att också inkludera hur olika kapitalstockar utvecklas över tid. Naturresurser och ekosystemtjänster är två resurser som kan minska även om BNP ökar. För att kunna prata om långsiktig ekonomisk utveckling bör produktionen av varor och tjänster endast tillåtas öka om detta inte sker på bekostnad av att andra resursbaser urholkas.

Det finns ett tydligt historiskt samband mellan BNP-tillväxt och ökad miljöförstöring. Detta samband är mer eller mindre starkt och är för viss typ av miljöförstöring inom avgränsade delar av ekonomin brutet. För många stora miljöproblem är dock sambandet fortfarande starkt. Utmaningen för framtiden är att bryta sambandet mellan ekonomisk utveckling och fortsatta utsläpp och miljöförstöring. Ekosystemen är inte förhandlingsbara.

Den allmänna debatten har nu kommit ikapp Miljöpartiet och allt fler håller med oss i vår analys av behovet av att vidga perspektivet på ekonomisk utveckling och problemen med att använda BNP-utveckling som den allenaå-dande indikatorn över mänskliga framsteg. Bland annat har flera europeiska länder inlett arbeten med att utveckla fler indikatorer och att bredda sina perspektiv vad det gäller ekonomisk utveckling. Så sent som i augusti kom också EU-kommissionen med ett meddelande till parlamentet och rådet – Bortom BNP. Att mäta framsteg i en föränderlig värld.¹⁶ Meddelandet handlar om kommissionens arbete med att utveckla indikatorer som bättre mäter ekonomisk utveckling och välfärdens framsteg.

Miljöpartiet menar att arbete med att utveckla nya indikatorer är av största vikt. I den här budgetmotionen presenterar vi en politik som vi menar kommer att leda till omställning och en mer hållbar utveckling. Men vi ser samtidigt ett stort behov av att utveckla indikatorer som gör att vi bättre kan följa effekterna av den ekonomiska politiken på ekosystem och naturresurser. Vår mening är därför att Sverige helhjärtat borde stödja kommissionens arbete och driva på utvecklingen inom det här området.

9 Gemensamt rödgrönt förslag: Effektivisera i statliga myndigheter

De offentliga finanserna måste värnas – även på kort sikt. De jobbskapande investeringarna måste prioriteras. Andra utgifter får stå tillbaka tills Sverige

¹⁶ KOM(2009) 433 slutlig av den 20 augusti 2009.

Fel! Okänt namn på

är igenom krisen. Det gäller inte minst skattesänkningar. Vi inom Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet säger blankt nej till vårdslösa skattesänkningar på lånade pengar.

Vi vill vrida och vända på varje skattekrona, så att vi får ut så mycket jobb och välfärd som möjligt. Vi presenterar i detta avsnitt en rad besparingar som vi ser som nödvändiga inom de närmaste åren. Det handlar om att slå ihop och lägga ned myndigheter, effektivisera myndigheters fastighetsförvaltning, öka samordningen mellan myndigheter när det gäller till exempel IT och upphandlingar och satsa på fler jämförelser, så kallad benchmarking, av myndigheternas verksamheter. Dessutom behöver en del anslagssparande hos vissa myndigheter dras in för att finansiera nödvändiga investeringar för jobben och välfärden. Genom att lägga förslag som siktar till lägre administrativa kostnader frigörs resurser som behövs för att förbättra kvaliteten i de offentliga tjänsterna.

En nyckelfråga för att nå effektiva statliga myndigheter är att tillvarata personalens kompetens och idéer kring hur verksamheten kan utvecklas. Därför måste ett program för att effektivisera i statliga myndigheter genomföras i nära samarbete med de anställda i berörda myndigheter.

9.1.1 Slå samman myndigheter för en effektivare myndighetsstruktur

Under den förra mandatperioden inleddes en större effektivisering av myndighetsstrukturen, när flera av de så kallade myndighetskoncernerna omvandlades till samlade myndigheter. Det gällde till exempel Försäkringskassan och Skatteverket. Sedan dess har också Arbetsförmedlingen slagits ihop till en myndighet. Vi ser ett stort behov av att fortsätta att skapa en effektivare myndighetsstruktur genom att steg för steg omvandla myndighetskoncerner till samlade myndigheter, slå ihop myndigheter eller lägga ned myndigheter vars arbetsuppgifter kan tas över av andra myndigheter. Omvandlingen av statliga myndigheter ska ske utifrån regional hänsyn och med beaktande av demokratisk insyn.

Vi föreslår att följande myndigheter slås samman:

1. *Polisens alla myndigheter till en samlad polismyndighet.* Flera tidigare utredningar och granskningar har visat på organisatoriska problem och styrningsproblem inom polismyndigheterna. För att nå en effektivare polis är det nu dags att ta ett helhetsgrepp. Vi vill se en polismyndighet istället för dagens 21 länspolismyndigheter. Det är dock viktigt att utveckla nya former för lokalt inflytande vid sammanslagningen.
2. *Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL) och Rättsmedicinalverket (RMV), enligt förslag i utredningen Forensiska institutet – Ny myndighet för kriminalteknik, rättsmedicin och rättspsykiatri (SOU 2006:63).*
3. *Statens bostadskreditnämnd (BKN) och Boverket, enligt ett av förslagen i utredningen Myndighet för hållbart samhällsbyggande – En granskning av Boverket (SOU 2009:57).*

Fel! Okänt namn på

4. *Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket.* För att effektivisera den statliga fastighetsförvaltningen föreslås att Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket slås samman.
5. *Överklagandenämnden för högskolan och Högskolans avskiljandenumnd.* Deras verksamhet är redan samlokaliserad till Högskoleverket, men för att effektivisera förvaltningen ytterligare kan dessa två separata myndigheter slås samman till en myndighet.
6. *Riksarkivet och landsarkiven.* Riksarkivet och landsarkiven är den enda återstående myndighetskoncernen när polismyndigheterna har slagits samman till en myndighet. Vi delar förslaget i den kulturpolitiska propositionen och föreslår att denna myndighetskoncern slås samman till en myndighet.

Vi föreslår att följande myndigheter läggs ned:

1. Nämnden för statligt stöd till trossamfunden (SST). Denna nämnd fördelar 50 miljoner kronor om året till trossamfunden. Denna bidragsfördelning bör i stället kunna skötas av Ungdomsstyrelsen.
2. Svenska institutet för Europapolitiska studier (Sieps).¹⁷ Sieps har i uppdrag att ta fram forskningsbaserade analyser och underlag om Europeiska unionen och Sveriges Europapolitik. Vi gör bedömningen att det nu, efter ett antal år med svenskt EU-medlemskap, inte längre är nödvändigt med någon särskild myndighet för denna verksamhet.
3. Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar.¹⁸ Under 2006 föredrogs endast ett ärende för nämnden. Under 2007 höll nämnden inte något sammanträde. Vi vill se över vilken rättslig instans som är bäst lämpad att ta över verksamheten. Det är viktigt att arbetsmarknadens parter får möjlighet att yttra sig i denna process.
4. Alkohol- och läkemedelssortimentsnämnden. Denna nämnd har till uppgift att garantera att Systembolaget AB:s och Apoteket AB:s försäljningsmonopol inte är diskriminerande och strider mot gällande EG-rätt. Vi föreslår att dessa uppgifter tas över av Kammarkollegiet, där denna nämnd redan är lokaliserad.

Dessutom föreslår vi att följande myndighetssammanslagningar utreds:

1. *Myndigheter som på olika sätt övervakar marknadens funktionssätt.* Vi vill se en översyn av de olika myndigheter som på olika sätt övervakar marknadens funktionssätt – när det gäller möjligheterna att bättre använda varandras kompetens och resurser för att nå ett bättre resultat. En sådan översyn skulle i första hand beröra Konkurrensverket, Kommerskollegium, Post- och telestyrelsen samt Energimarknadsinspektionen.
2. *Myndigheterna på Socialdepartementets område.* Under Socialdepartementet ligger idag ett flertal myndigheter med ansvarsområden som på olika sätt tangerar varandra. Utredningen Ett effektivare smittskydd (SOU 2009:55) har till exempel konstaterat att uppgiftsfördelningen

¹⁷ Återfinns under utg.omr. 1.

¹⁸ Uppdatera skrivningar i och med BP2010 för anslag 2:3 i utg.omr. 14.

Fel! Okänt namn på

mellan Smittskyddsinstitutet och Socialstyrelsen är otydlig. Dessutom överlappar vissa av Socialstyrelsens och Folkhälsoinstitutets uppgifter varandra. Vi vill därför att regeringen ska tillsätta en bred översyn av ansvarsfördelningen mellan Myndigheten för internationella adoptionsfrågor, Smittskyddsinstitutet, Socialstyrelsen, Statens beredning för medicinsk utvärdering, Statens folkhälsoinstitut, Statens institutionsstyrelse och Tandvårds- och läkemedelsverket i syfte att tydliggöra ansvarsfördelningen och effektivisera myndighetsstrukturen.

Därutöver föreslår vi att den nya myndighet som regeringen föreslår i propositionen "Tid för kultur" (prop. 2009/10:3) avvisas. Vi menar att uppgiften att analysera, utvärdera och följa upp kulturpolitiska insatser bör vara en fråga för befintliga myndigheter. Vår principiella hållning är att man bör vara mycket restriktiv med att bilda nya myndigheter för verksamhet som redan bedrivs av befintliga myndigheter.

Därutöver bör regeringen uppmana alla statliga myndigheter som har ett förvaltningsanslag som understiger 50 miljoner kronor att motivera varför de ska kvarstå som separata myndigheter – alternativt föreslå vilken annan myndighet de vill gå samman eller samlokaliseras med. Statskontoret bör också få i uppdrag att granska dessa underlag – och lämna ett samlat förslag till regeringen. Detta för att få fram bra beslutsunderlag för fortsatta effektiviseringar av myndighetsstrukturen inför nästa hösts budgetprocess.

Vi bedömer att den totala besparingspotentialen för dessa förändringar främst bör tillfalla myndigheternas verksamheter, men gör bedömningen att det går att föra över 200 miljoner kronor till andra områden 2012 till följd av dessa förändringar.

9.1.2 Effektivisera myndigheters fastighetsanvändning

Idag använder statliga myndigheter cirka 20 miljarder kronor per år för lokalkostnader. Enligt Ekonomistyrningsverket betalar vissa statliga myndigheter så mycket som 4 000 kronor per kvadratmeter för sina lokaler. Enligt Arbetsgivarverkets bedömning skulle det vara möjligt att spara in på en femtedel av de statliga myndigheternas lokalyta.

Självklart varierar de olika statliga myndigheternas behov av lokaler beroende på verksamhet, och visst kan det finnas anledning till avvikande hyror. Men det är viktigt att ha en effektiv fastighetsanvändning.

Våra förslag:

- Ge alla myndigheter som avviker uppåt när det gäller lokalkostnader (både när det gäller kostnad per kvadratmeter och när det gäller antalet kvadratmeter per anställd) i uppdrag att motivera detta i samband med regleringsbrev för 2010. Därefter bör en oberoende myndighet granska förslagen och lämna en plan för att reducera myndigheternas lokalkostnader med 300 miljoner kronor till 2012. Det motsvarar en besparing på cirka 1,5 procent av myndigheternas totala lokalkostnader.

- ? Ge Ekonomistyrningsverket i uppdrag att ta fram förslag på hur man kan skapa incitament i den ekonomiska styrningen av myndigheterna för effektivare lokalutnyttjande i statliga myndigheter.
- ? Ge alla statliga myndigheter som är placerade utanför Stockholmsregionen i uppdrag att redovisa till regeringen vilka lokaler de har i Stockholm i samband med regleringsbrev för 2010.

9.1.3 Öka samordningen mellan myndigheter

För att få mer ut av varje satsad skattekrone i den statliga förvaltningen behöver samordningen mellan myndigheterna öka. Det handlar om fler gemensamma administrativa lösningar, fler gemensamma upphandlingar och ökad samlokalisering.

Ekonomistyrningsverket (ESV) har i ett flertal rapporter pekat på betydande möjligheter för fler gemensamma administrativa lösningar mellan myndigheterna. Det handlar till exempel om ekonomi- och personaladministration, IT, inköp, resehantering och personalrekrytering. Myndigheterna borde också i ökad utsträckning kunna utnyttja vissa specialisttjänster gemensamt.

Därutöver skulle de statliga myndigheterna kunna bli bättre på att göra gemensamma upphandlingar. De statliga myndigheterna handlar varje år varor och tjänster för ett värde av cirka 150 miljarder kronor. Samtidigt omsätter den statliga inköpssamordningen endast knappt 8 miljarder kronor.¹⁹ Slutligen behöver många mindre myndigheter samlokaliseras med större myndigheter – och ha gemensamma administrativa system för att pressa sina omkostnader.

Förslag:

- ? Alla statliga myndigheter med färre än 500 anställda ges i uppdrag att redovisa till regeringen vilka administrativa system när det gäller ekonomi- och personaladministration, IT, inköp, resehantering och personalrekrytering som de *inte* samordnar med andra myndigheter i samband med regleringsbrev för 2010. Ekonomistyrningsverket bör därefter få i uppdrag att ta fram ett konkret förslag till ökad administrativ samordning utifrån myndigheternas underlag.
- ? Ekonomistyrningsverket (ESV) får i uppdrag att öka den statliga inköpssamordningen med 10 procent till 2012 och tilldelas 5 miljoner kronor per år i ökade anslag för 2010 och 2011 för att förbättra informationen och marknadsföringen till övriga statliga myndigheter för att möjliggöra detta.
- ? Alla statliga myndigheter som har färre än 50 anställda och som inte redan är samlokaliserade med andra statliga myndigheter får i uppdrag i samband med regleringsbrev för 2010 att redovisa vilken myndighet de skulle kunna samlokaliseras med.

¹⁹ Källa: www.avropa.se, Statlig inköpssamordning, Ekonomistyrningsverket.

Fel! Okänt namn på

Vi bedömer att en ökad statlig inköpssamordning med 10 procent kan minska de statliga kostnaderna för inköpen med cirka 50 miljoner kronor till 2012. Därutöver bedömer vi att ökad samordning vad gäller administrativa system och lokaler kan leda till besparingar av de mindre myndigheternas förvaltningsanslag med ytterligare 100 miljoner kronor till 2012.

9.1.4 Benchmarking av statliga myndigheters verksamhet

Regering och riksdag måste ständigt kunna följa upp utvecklingen av myndigheternas förvaltningskostnader och hur produktiviteten i förvaltningen utvecklas. Det är också viktigt att myndigheterna själva kan jämföra sig med andra myndigheter när det gäller kostnader för den interna administrationen. Därför bör det utvecklas administrativa nyckeltal för hela den statliga förvaltningen, så att myndigheterna kan redovisa sina administrativa kostnader på ett enhetligt sätt.

Det är också viktigt att statliga myndigheter tar del av den nya tekniken och följer den förvaltningspolitiska utvecklingen även i andra länder så att de hela tiden använder sig av de mest kostnadseffektiva lösningarna. Vi ser exempelvis att Danmark, Nederländerna och Norge har börjat gå över till att använda fri programvara, d.v.s. program med öppen källkod, i statliga myndigheter. Det finns liknande exempel även i Sverige och vi föreslår att en utredning tillsätts som sammanställer erfarenheter av att gå över till öppna standarder och fri programvara, och som utifrån detta lägger fram förslag till rekommendationer för myndigheter.

Förslag:

- ? Ekonomistyrningsverket (ESV) ges i uppdrag att ta fram administrativa nyckeltal för den statliga förvaltningen, som ska användas av de statliga myndigheterna vid redovisningen av sin verksamhet till regeringen.
- ? Ekonomistyrningsverket (ESV) får i uppdrag att löpande sammanställa och redovisa de administrativa nyckeltalen för myndigheterna på ESV:s webbplats så att de finns lättillgängliga för såväl allmänhet och medier som anställda i den statliga förvaltningen. För detta tilldelas ESV ett tilläggsanslag på 10 miljoner kronor 2012.

9.1.5 Ansvarsfull hantering av anslagsbehållning

För att myndigheterna ska kunna hålla en effektiv ekonomihantering är det viktigt att de har möjlighet till såväl anslagssparande som anslagskrediter. Om en myndighet ett år inte gör av med hela sitt anslag, till exempel för att en investering blev fördröjd, är det rimligt att myndigheten kan spara denna del av anslaget till kommande år. Men ett högt anslagssparande över många år hos myndigheter kan vara ett tecken på att anslaget i grunden är för högt. Dessutom behöver staten, i det läge Sverige nu är inne i, visa föredöme och prioritera hårt bland utgifterna.

Vid årsskiftet 2009/10 beräknas de statliga myndigheterna totalt sett ha 32,5 miljarder kronor i anslagssparande enligt regeringens budgetproposition. Detta beräknas av regeringen minska med 2,5 miljarder kronor till 30,0 mil-

jarder kronor till årsskiftet 2010/11 och med ytterligare 1,2 miljarder kronor till 28,8 miljarder kronor till årsskiftet 2011/12.

Vi bedömer att en indragning av anslagssparandet hos de myndigheter som bedöms ha ett sådant vid kommande årsskifte på i storleksordningen 5 procent varje år under den kommande treårsperioden bör vara rimligt för att finansiera en del av de insatser som nu behövs för att möta jobbkrisen. Varje enskilt anslagssparande bör dock prövas noggrant. En del områden bör helt undantas, till exempel högskolors och universitets anslagssparande, då dessa medel behövs för att få till stånd fler högskoleplatser, nu när fler söker sig till högskolorna. Därför budgeterar vi endast för hälften av den potentiella besparingen.

Tabell 9.1.

Miljoner kronor

	2010	2011	2012
Effektivare myndighetsstruktur (utg.omr. 1)	0	0	-250
Effektivare lokalanvändning (utg.omr. 1)	0	0	-300
Ökad statlig samordning (utg.omr. 1, utg.omr. 2)	5	5	-150
Benchmarking (utg.omr. 2)	0	0	10
Minskning av anslagsbehållningar	-810	-730	-710
Totalt	-805	-725	-1 400

10 Klimat, miljö, transporter och energi

Sverige och världen står inför stora utmaningar i form av den kraftiga konjunkturedgången och en alltmer akut klimatkris. Vi menar att det behövs stora investeringar som leder till utveckling och omställning mot ett hållbart samhälle. Klimatkris och ekonomisk nedgång måste mötas av åtgärder som både skapar arbetstillfällen och bidrar till nödvändig omställning.

Klimatproblemen är mycket allvarliga och utgör en av mänsklighetens största utmaningar. Åtgärder måste vidtas för att minska de mänskliga utsläppen av klimatpåverkande gaser. Vi kan välja att göra detta nu, att vara med och driva på utvecklingen och därmed bli världsledande. Eller så kan vi välja att skjuta på problemen och därmed förvärpa situationen och hamna på efterkälken. Vår övertygelse är att det land eller den region som är ledande inom klimat- och energifrågor kommer att leda världen in i framtiden. En satsning på morgondagens teknik gör Sverige modernare och ger dagens och morgondagens arbetstillfällen.

En politik som kraftfullt minskar utsläppen av koldioxid skapar nya jobb och företag som också gör Sverige och Europa till vinnare när konjunkturen vänder. En grön modernisering av industrier och ekonomin säkerställer vår framtida konkurrenskraft och välfärd. En stark klimatpolitik är den motor som behövs för att skapa nya jobb och miljödriven näringslivsutveckling i hela

Fel! Okänt namn på

Europa. Ambitiösa program för energieffektivisering kan, tillsammans med investeringar i infrastruktur och industri, skapa arbeten samtidigt som de ger minskade utsläpp.

Tekniken för att leva ett mer hållbart liv finns redan, och den utvecklas snabbt. Hela energimarknaden är inne i en förändring som är en av de största tekniska omställningarna i mänsklighetens historia. Förnybar energi står i dag för drygt hälften av energiinvesteringarna inom EU. Tillverkning och montering av vindkraftverk globalt sysselsätter hundra tusentals personer.

För Sverige och Europa ligger det inom räckhåll att ta ledningen, driva utvecklingen och forma en framtid för ett nytt näringsliv och en konkurrenskraftig grön industri. Genom att stödja utvecklingen av teknik för effektivisering och förnybar energi och genom att skapa incitament för den traditionella industrin att utveckla grönare produkter som kommer att efterfrågas globalt kan Sverige ta en tättplats. Möjligheterna att skapa en modern hållbar ekonomisk utveckling ligger inom räckhåll.

Miljöpartiet föreslår i årets budgetmotion omfattande investeringar på klimat- och miljöområdet som skapar jobb och ställer om ekonomin i hållbar riktning. Vi menar att lågkonjunkturen måste användas till viktiga investeringar som minskar utsläppen och gör att vårt samhälle fungerar på ett bättre sätt. Vi är starkt kritiska till regeringens passivitet i klimat- och energifrågorna som gör att Sverige hamnar på efterkälken och att våra möjligheter att inta en pådrivande roll på det viktiga klimatmötet i Köpenhamn senare i höst minskar.

10.1 Storsatsning på spår istället för nya motorvägar

Transportsektorn är fortfarande ett av de mest problematiska områdena när det gäller att komma till rätta med klimatproblemen. Utsläppen fortsätter att öka, och de effektiviseringar som sker äts upp av ständigt större volymer i transportsektorn. Regeringen fortsätter att driva en transportpolitik som leder till en ökad klimatpåverkan bland annat genom allt större satsningar på nya vägar. Beslutet att gå vidare med Förbifart Stockholm visar tydligt att regeringen prioriterar gamla, omoderna transportlösningar. Enligt Vägverkets vägutredning kommer vägtrafiken med denna politik att öka med 40 procent och leda till motsvarande ökning av utsläpp av klimat-, miljö- och hälsofarliga ämnen. Förbifart Stockholm är uppenbart ohållbar och det är förvånande att regeringen med dagens kunskap om klimatförändringarna kan förespråka en sådan utveckling inom transportsektorn.

Miljöpartiet föreslår istället satsningar på ett klimatsmart och hållbart transportsystem. Den fördelningsprincip som användes under förra mandatperioden, och som skulle gälla för hela planeringsperioden fram till 2015, innebär att dubbelt så mycket pengar skulle gå till järnväg som till vägar, 2-1-principen. Regeringen har nu bytt denna linje och satsar istället dubbel så mycket på väg. Miljöpartiet avvisar den politiken och vill istället intensifiera arbetet för att ställa om transportsektorn. I ett långsiktigt perspektiv vill vi öka

järnvägens och kollektivtrafikens kapacitet och konkurrensförmåga gentemot andra trafikslag.

Miljöpartiet vill förbättra kvalitet och kapacitet i järnvägsnätet genom ökat underhåll och utbyggnad av ett stort antal objekt som för närvarande ligger i tröda hos Banverket på grund av bristande finansiering. Till exempel vill vi satsa på höghastighetsjärnvägen Götalandsbanan och Ostlänken, Norrbottenbanan, Sydostlänken i Blekinge samt sträckan Hallsberg–Degerön som är vital för godstransporterna.

En kraftig överflyttning av såväl gods- som persontrafik till järnväg och annan spårburen trafik måste vara ett bärande inslag i transport- och klimatpolitiken. För att detta ska vara möjligt måste standarden på dagens järnvägsnät och andra spårmat kraftigt förbättras och kapaciteten för ökade spårburna transporter höjas radikalt. Målet bör vara minst en fördubbling av dagens kapacitet för spårburen trafik.

Miljöpartiet föreslår också ett större statligt ansvar för investeringar och drift av lokal och regional kollektivtrafik med syfte att öka kollektivtrafiken i landets större städer. Operatörer av spårburen kollektivtrafik skall ha möjlighet att få statliga bidrag för investeringar som de idag vill göra, men avstår från på grund av bristande finansiering. Vi föreslår också att statsbidragen för regionala spårfordon ökar.

10.1.1 Klimat- och konjunktursatsning med snabba resultat

Miljöpartiet föreslår förutom de åtgärder som ryms inom den nationella planen också en omfattande klimat- och konjunktursatsning som innehåller ett antal åtgärder både för att förbättra järnvägens förutsättningar att ta marknadsandelar från flyg och lastbil samt för att bidra till arbetstillfällen under lågkonjunkturen. Åtgärderna går att initiera snabbt och är en blandning av reinvesteringar och nyinvesteringar. De bidrar bland annat till att höja kapaciteten och hastigheterna på järnvägen. Ett exempel är Värmlandsbanan Kil–Karlstad–Laxå där vi föreslår åtgärder för att skapa bättre förutsättningar för gods- och persontrafiken. Ytterligare ett exempel är ombyggnad av Växjö bangård för att möjliggöra Krösatågstrafik Hässleholm–Växjö och Nässjö–Växjö (se utg.omr. 22 kapitel 15 Utgifter för en fullständig lista med projekt).

Klimat- och konjunktursatsningen är en vidareutveckling av Miljöpartiets närtidssatsning i budgeten för 2009 och omfattar 1 508 miljoner kronor under 2010, 3 135 miljoner 2011 och 4 292 miljoner kronor 2012. Sammantaget blir det investeringar i närtid på närmare 9 miljarder kronor under hela budgetperioden, vilket kan jämföras med regeringens ytterligare satsningar på 0,5 miljarder 2010–2011.

10.2 Energieffektivisering av bostäder och lokaler

I Sverige och i världen föreligger en enorm potential till energieffektiviseringar i bostadssektorn. Sverige har kommit relativt långt, men fortfarande

Fel! Okänt namn på

finns det stora möjligheter till lönsamma investeringar. Energieffektiviseringsutredningen²⁰ har bedömt effektiviseringspotentialen till 41 TWh primärenergi²¹ under perioden 2005 till 2016. Endast en fjärdedel av denna potential kommer att förverkligas genom befintliga styrmedel. För att förverkliga de resterande 75 procenten behövs ytterligare styrmedel.

Energieffektiviseringsutredningen lyfter fram en energi- och klimat-ROT som en möjlighet och föreslår en modell med en skattereduktion för energieffektiviseringsåtgärder.²²

Bygginvesteringarna har fallit dramatiskt under det senaste året. Resursutnyttjandet i byggsektorn är lågt. Genom att stimulera energieffektiviseringar i bostads- och lokalbeståndet finns därför en bra möjlighet att kombinera en effektiv konjunkturstabiliserande politik som skapar jobb med att genomföra samhällsekonomiskt och företagsekonomiskt lönsamma energieffektiviseringsåtgärder.

Då vi vet att möjligheten till energieffektivisering i bostadsbeståndet globalt är enorm finns också väldigt bra möjligheter för Sverige att exportera den kunskap som vi kan utveckla här. Genom att bli än duktigare på planering och genomförande och på logistik kring energieffektivisering öppnar vi för svenska exportframgångar.

Tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har Miljöpartiet presenterat ett förslag till ett ROT-avdrag för energi- och klimatåtgärder i samband med renovering av flerbostadshus och ett förslag till stöd för modernisering och energieffektivisering av skollokaler. Förslagen presenteras nedan.

10.2.1 Gemensamt rödgrönt förslag: Ett utvidgat ROT-avdrag för upprustade bostäder

Det rödgröna ROT-avdraget i korthet

- ✍ *Nuvarande ROT-avdrag kvarstår i sin nuvarande konstruktion.*
- ✍ *Det befintliga ROT-avdraget kompletteras med en särskild klimatbonus.*
- ✍ *Ett nytt ROT-stöd med klimatprofil för renovering av flerfamiljshus införs med två miljarder kronor per år.*

Det rödgröna ROT-avdraget leder till förbättrade boendemiljöer och till att fler är beredda att renovera, bygga om och effektivisera sin energianvändning. En satsning där alla är vinnare och som innebär tusentals nya jobb, minskad klimatpåverkan och en ökad framtidstro i vårt land.

Det finns stora renoveringsbehov i flerfamiljshusen, inte minst i miljöprogrammen. Genom totalrenoveringar uppnås ökade möjligheter till en för-

²⁰ SOU 2008:110.

²¹ Primärenergi mäter energianvändningen i hela energiproduktionskedjan inklusive t ex värmeförluster.

²² Lagförslag finns i SOU 2008:110 s. 595 f.

bättrad social utveckling, och en stor sysselsättningseffekt samtidigt som energianvändningen i fastigheterna minskar. Eftersom så många av flerfamiljshusen är byggda under en kort period sammanfaller flera hundratusen lägenheters upprustningsbehov tidsmässigt.

Med ett stöd skulle 40 000–50 000 lägenheter i flerfamiljshus, primärt miljonprogram – hyreshus och bostadsrättsföreningar – kunna totalrenoveras per år. Vi föreslår därför att möjligheten till stöd för alla flerfamiljshus som genomför totalrenovering, förutsatt att renoveringen leder till minst 30 procent minskad energianvändning, införs. Två miljarder kronor satsas per år. Stödet bör utgå till 50 procent av arbetskostnaden upp till ett tak om 100 000 kronor per lägenhet (dvs. 50 000 kronor i stöd per lägenhet).

Beskedet till landets radhus-, villa- och bostadsrättsägare är att vi behåller det gällande ROT-avdragets grundläggande konstruktion. Taket fortsätter därmed att vara 100 000 kronor, skattereduktionen är fortsatt 50 procent av arbetskostnaderna och fortsätter att vara knuten till individen, och de ROT-arbeten som idag omfattas kommer även att omfattas med vår modell.

För att främja ROT-arbete med en klimatprofil föreslår vi att det existerande ROT-avdraget utvidgas med en extra klimatbonus för radhus, villor, ägarlägenheter och bostadsrättsföreningar som genomför energieffektiviseringar. Klimatbonusen bör kopplas till den enskilda fastigheten, vara på 10 procent utöver ROT-avdraget och ges med upp till 10 000 kronor i avdrag per småhus eller antal lägenheter i en bostadsrättsförening. Bonusen bör kopplas till åtgärder som rekommenderas i fastighetens energideklaration.

Vi menar att man bör ställa krav på F-skattesedel för att man ska kunna utföra ROT-arbete med skattereduktion. Seriösa företag måste slippa illojal konkurrens. Vi menar att man bör gå småföretagen till mötes i kritiken mot regeringen och utforma systemet så att avdraget görs i efterhand. Därför vill vi ta bort den så kallade ”fakturamodell” som innebär att framför allt småföretag som redan idag ofta har stora likviditetsproblem missgynnas konkurrensmässigt.

Vi vill begränsa avdraget till fastigheter i Sverige. Vårt förslag till ROT-avdrag är dessutom tidsbegränsat eftersom man då uppnår störst konjunktur-stabiliserande effekt. Vi kommer dock att behålla ROT-avdraget så länge det behövs för att bekämpa jobbkrisen.

Kombinerat med det nuvarande ROT-avdraget innebär det att vi inom oppositionen satsar sex miljarder kronor per år för reparationer, ombyggnad och tillbyggnad.

Tabell 10.1 Finansiella effekter, jämfört med regeringens förslag, av utvidgat rödgrönt ROT-avdrag

År	2010	2011	2012
<i>Miljoner kronor</i>	-2 500	-2 500	-2 500

10.2.2 Gemensamt rödgrönt förslag: Modernisera skolans lokaler

Alla barn har rätt till en bra skolmiljö. Sveriges skolor har stora behov av renoveringar. På grund av den ekonomiska krisen är arbetslösheten i bygg-

Fel! Okänt namn på

branschen hög. Det finns ett gyllene tillfälle att sätta igång och tidigarelägga renoveringsprojekt som skapar nya jobb, leder till bättre arbetsmiljö för lärare och elever i landets skolor och minskar energianvändningen i våra skolor.

Det tidigare stöd som funnits för energieffektivisering i offentliga lokaler håller på att avvecklas av regeringen. Vi menar att det är fel väg att gå, särskilt när byggkonjunkturen nu viker kraftigt.

Många skollokaler är stora energislukare. Genom renovering och upprustning skulle energianvändningen kunna minska kraftigt och därmed skulle också driftkostnaderna minska långsiktigt. Det offentliga har här en skyldighet att gå före och visa hur god ekonomisk hushållning och effektiv resursanvändning går hand i hand.

Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna föreslår att det införs en skol-ROT för renovering av skolor under perioden 2010–2012.

Avdraget ger skolorna maximalt 50 procent av arbetskostnaderna tillbaka. För att få ta del av avdraget krävs att renoveringarna minskar energianvändningen med minst 30 procent. Det motsvarar samma regelverk som omfattar totalrenoveringar av flerfamiljshus. Alla skolor ska kunna få del av stödet.

Vi avsätter 400 miljoner kronor för stödet per år 2010–2012. Vi bedömer att stödet skulle räcka till totalrenovering av omkring 600 skolor eller motsvarande skollokalyta. Används det fullt ut kan det betyda 3 500 tidigarelagda årsjobb i byggindustrin.

Sveriges elever och lärare har rätt till en bättre arbetsmiljö, och det är i kristider det är som allra mest lämpligt att göra de investeringarna. Att låta så många människor gå arbetslösa när det finns så mycket som behöver göras – det är ett oansvarigt slöseri med resurser.

Tabell 10.2 Finansiella effekter av det rödgröna stödet till renovering av skolor

År	2010	2011	2012
<i>Miljoner kronor</i>	–400	–400	–400

Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna föreslår att det införs en skol-ROT för renovering och energieffektivisering av skolor under perioden 2010–2012.

10.3 Förnybar energi

Förnybar energi, effektivisering och andra gröna lösningar är en av de snabbast växande sektorerna idag – år 2008 passerades en milstolpe då det i Europa och USA byggdes mer kapacitet för förnybar energi än för olja, kol, gas och kärnkraft tillsammans. Kapaciteten för förnybar energi uppgår idag till över 725 gigawatt (GW), dubbelt så mycket som den globala kapaciteten för kärnkraft. Och den ökar dramatiskt – bara under 2008 tillkom över 60 GW, motsvarande ett 60-tal kärnreaktorer.

Antalet arbetstillfällen som skapats av förnybar energiproduktion och energieffektivisering fortsätter också att öka. År 2006 uppskattades att sektorn

stod för 2,4 miljoner jobb, 2008 skapades över 600 000 direkta och indirekta arbetstillfällen bara genom solcells- och vindkraftindustrin. Investeringar i grön energi ger också möjlighet att skapa nya jobb i Sverige.

Miljöpartiet anser att regeringens ambitionsnivå inom området förnybar energi är alltför låg. Som ett resultat av regeringens politik kommer det bli svårare att minska de svenska utsläppen av växthusgaser i den takt de skulle kunna minska. Därmed bidrar Sverige mer än nödvändigt till den globala klimatförändringen. För det andra innebär den låga ambitionsnivån att Sverige hamnar i baksätet i utvecklingen. Vi har länge legat i framkant inom den gröna energisektorn och vi ligger fortfarande bra till, men det krävs mer för att behålla den platsen och skapa en grön framtidsbransch i Sverige.

Miljöpartiet föreslår kraftfullt ökade energieffektiviseringsambitioner. Bland annat föreslår vi ett stöd om 100 miljoner kronor för konvertering från direktverkande elvärme från 2011. Vi föreslår också att PFE-programmet, som är ett frivilligt energieffektiviseringsprogram som gör det möjligt för svenska energintensiva industriföretag att få en skatterabatt mot att man effektiviserar sin energianvändning, utökas till den icke-elintensiva processindustrin. För att samordna och öka insatserna för riktad offentlig teknikupphandling anslår vi 100 miljoner kronor 2011 och 2012 till Energimyndigheten.

Solenergi i form av värme från solfångare och el från solceller är den form av energiframställning som har minst negativa miljökonsekvenser. Den teoretiska potentialen för solenergi är närmast oändlig. Hur snabbt potentialen kan realiseras, och till vilka kostnader, beror på hur tekniken utvecklas. Genom kraftfulla satsningar kan teknikutvecklingen påskyndas så att solfångare och solceller blir effektivare och billigare. Miljöpartiet ser värme och el från solen som avgörande tekniker för att lösa världens energiproblem och de klimatförändringar vi står inför. Sverige har en viktig uppgift när det gäller att hjälpa solenergiindustrin att ta steget till storskalig kommersialisering och bli konkurrenskraftig gentemot andra energislag. Miljöpartiet gör därför en satsning på nära en miljard under tre år för att skapa en stark svensk solenergimarknad som både kan utveckla ny solenergiteknik och få igång en svensk solenergiindustri.

Miljöpartiet vill att minst 10 TWh biogas ska produceras före år 2015 och att minst en biogasmack ska finnas i varje kommun senast år 2020. För att få skjuts på biogasmarknaden anser vi att nationellt biogasprogram bör sätts. Miljöpartiet föreslår ett omställningsanslag om 50 miljoner kronor 2011 och 100 miljoner kronor 2012 för att få el- och värmeproducenter att gå över från fossila bränslen till förnybara. Anslaget ska kunna täcka upp till 30 procent av de omställningskostnader som uppstår.

Fel! Okänt namn på

Några förslag från Miljöpartiet för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi och energieffektivisering

- ✍ *Sammanlagt en miljard satsas på solenergi under mandatperioden.*
- ✍ *Miljöpartiet vill att minst 10 TWh biogas ska produceras före år 2015 och att minst en biogasmack ska finnas i varje kommun senast år 2020. Ett nationellt biogasprogram bör sjösättas.*
- ✍ *Miljöpartiet föreslår två nya energieffektiviserings-ROT-avdrag, ett för hushållen och ett för skollokaler.*

10.4 Omställning av fordonsindustrin

Fordonsindustrin är en industri som drabbats hårt av den ekonomiska nedgången. Både den tunga lastbilstillverkningen och bilindustrin har sett kraftigt vikande försäljningssiffror och tvingats till stora varsel. För att klara omställningen till ett hållbart samhälle är en modernisering i fordonsindustrin viktigt. Nya effektivare fordon och ny bränsleteknik liksom nya transportsystem måste utvecklas. I Miljöpartiets budgetförslag ryms förslag som syftar till omställning av fordonsindustrin både genom ekonomiska styrmedel och genom investeringar liksom genom forskning och utveckling.

Några förslag för omställning i fordonsindustrin

- ✍ *Ett nytt forskningsprogram för hållbara transporter. Fullt utbyggt omfattar satsningen 300 miljoner som riktas mot kollektivtrafikfordon.*
- ✍ *Medel avsätts i ett klimatinvesteringsprogram för utbyggnad av biogasproduktion och distribution.*
- ✍ *Större miljöstyrning av skattesystemet skapar incitament för omställning.*
- ✍ *En ny registreringskatt införs vid köp av bränsleslukande bilar, en registreringsbonus införs för snåla fordon.*
- ✍ *Ett rödgrönt miljöfordonspaket presenteras.*

Tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har vi också presenterat ett gemensamt miljöfordonspaket.

10.4.1 Gemensamt rödgrönt förslag: Miljöfordonspaket

Svensk fordonsindustri är en central del i den svenska ekonomin. Vi vill stimulera fordonsindustrin till att påskynda omställningen till produktion av mer miljösmarta fordon. På så sätt blir svensk industri mer konkurrenskraftig i framtiden.

Vårt budskap är tydligt: Vi kommer att ställa allt hårdare krav på de fordon som säljs i Sverige. Kostnaden för att äga och använda fordon med höga utsläpp kommer att öka. Men vi är också tydliga med att vi är beredda att ta

ansvar för att stimulera till en omställning av fordonsparken. Vi vill investera för att få bort gamla miljöfarliga och osäkra fordon och ersätta dem med nya och säkra miljöbilar och mer miljövänliga tyngre fordon. Miljöbilar och tyngre fordon med miljöprofil ska naturligtvis stimuleras, inte motarbetas.

Vi lägger nu fram ett gemensamt förslag som skulle minska bilismens miljöpåverkan och bidra till att vi når våra klimatmål samtidigt som svensk fordonsindustris konkurrenskraft förstärks.

Tydlig miljöbilsdefinition

De oklarheter som idag råder kring definitionen av "miljöbil" hämmar försäljningen av miljösmarta bilar. Idag gäller olika regler för olika lagstiftningar, och det finns även oklarheter mellan det lokala och nationella regelverket. Vi föreslår en enhetlig miljöbilsklassning. Vi vill att det ska finnas tre klasser som används vid alla regelverk som rör miljöbilar. Klassindelningen ska vara sådan att den successivt skärps i takt med att hela bilparken förändras i miljövänlig riktning. Miljöbilsdefinitionen ska inkludera hårda säkerhetskrav, i linje med kraven på statliga fordonsinköp (5 stjärnor i Euro-NCAP och antisladdsystem). Vi vill också verka för en enhetlig europeisk definition.

Vi föreslår att Vägverket ges i uppdrag att presentera förslag till en sammanhållen och skärpt miljöbilsdefinition från och med 2011.

Beskattning av fordon

Regeringen har föreslagit ett antal förändringar av beskattningen av fordon, däribland en skattebefrielse för personbilar med bättre miljöegenskaper. Vi menar att beskattningen av fordon behöver utformas på ett sätt som har större miljöstyrande effekt. Vår gemensamma uppfattning är att fordon med låga utsläpp ska gynnas och ägare till bilar med höga utsläpp ska betala mer, t.ex. genom en ökad koldioxidrelaterad av förmånsbeskattningen och fordonsbeskattningen.

Stöd till förnyelse av tunga fordon

Vi ser ett behov av att stimulera en förnyelse av de tunga fordonen. Det måste finnas en bra testmarknad i Sverige för ny teknik. Därför vill vi införa ett tillfälligt stöd för företag och kommuner som är villiga att agera referens kunder. Därmed kan vi påskynda utbytet av bussar och lastbilar som drivs på förnybara bränslen, el, bränsleceller och hybrider. År 2010 vill vi avsätta 50 miljoner kronor i en särskild stimulans.

Allmän skrotningspremie

Det finns idag ett stort antal bilar i trafik som saknar katalysator och med bristande säkerhet. Vi vill därför investera i en allmän skrotningspremie under de kommande åren. Ersättningen som utgår bör vara cirka 5 000 kronor per bil. Systemet med skrotningspremie ska utformas så att tillverkarnas producentansvar inte begränsas. Vi avsätter 100 miljoner kronor per år till Vägverket för att utforma och administrera ett system för att stimulera skrotning av bilar tillverkade före 1989.

Fel! Okänt namn på

Efterhandskonvertering

Vi vill under år 2010 och 2011 införa en konverteringspremie för byte från bensin till etanol, biogas eller el, inom en budgetram på 50 miljoner kronor. Premien bör vara cirka 5 000 kronor för byte från bensin till etanol och cirka 10 000 kronor för byte till biogas och el. Stödet till efterhandskonvertering ska inte göras permanent. Vi vill också se över fordonsbeskattningen så att konverterade fordon får en mer förmånlig beskattning.

Stimulans för utbyggnad av infrastruktur för nya bränslen

Vi vill påskynda utbyggnaden av förnybara bränslen genom ett investeringsprogram nästa år. Programmet ska stimulera en utbyggnad av exempelvis den svenska biogasproduktionen och distributionen för att möjliggöra tillgång på mackar med biogas runt om i landet. Finansieringen bör vara cirka 100 miljoner kronor och ske inom ramen för Klimp. El-laddstationer bör också främjas.

10.5 Miljömålen – fortfarande bråttom

Det behövs ett systematiskt och målmedvetet arbete på bred front och under lång tid för att nå Sveriges miljömål. Miljömålsrådets fördjupade utvärdering Nu är det bråttom! från 2008 med dess omfattande förslag till åtgärder för att nå de 16 miljömålen borde ha resulterat i en proposition från regeringen till riksdagen senast våren 2009. I stället valde regeringen att tillsätta en utredning.

Som Miljöpartiet redan varnat för har detta lett till en förvirring och tempoförlust i miljömålsarbetet, inte enbart i Regeringskansliet, utan också hos centrala myndigheter, länsstyrelser och i kommuner, näringslivet och organisationer. Den allmänna tolkningen är att regeringen minskat ambitionsnivån i arbetet. Allt tyder också på att regeringens utredning kommer att föreslå försämringar i det nuvarande miljömålssystemet. Vi befarar att detta kommer att leda till ytterligare en period av förvirring, förlamning och sänkt ambitionsnivå i miljöarbetet.

Regeringen minskar samtidigt sina anslag på en rad områden som berör miljömålen, såsom skydd av skog och anslag för en giftfri miljö. Miljöpartiet anser att denna utveckling är mycket oroande. Resultatet kan bli förödande för vårt miljöarbete, vår trovärdighet internationellt och, inte minst, för vår miljö. Det är därför viktigt att riksdagen tydligt markerar att vi inte ska dra ner på takten i vårt arbete för att nå miljömålen.

Miljöpartiet föreslår ett omfattande åtgärdsprogram för att nå miljömålen. Våra åtgärder beskrivs utförligt i våra anslagsmotioner på utgiftsområden. Totalt satsar vi över sju miljarder under de tre kommande åren fördelat på flera utgiftsområden.

10.6 Internationell klimat- och miljöpolitik

Genom både FN:s klimatkonvention UNFCCC och Kyotoprotokollet har Sverige och andra rika länder förbundet sig att finansiera utsläppsminskningar och anpassning till klimatförändring i Syd. I dessa överenskommelser anges uttryckligen att finansieringen ska ske utöver biståndsramen på 1 procent av BNI, vilket också har klargjorts i riksdagens dåvarande jordbruksutskott. Icke desto mindre föreslår regeringen i årets budgetmotion att 1,3 miljarder kronor av biståndet används till detta ändamål, det vill säga investeringar i utsläppsminskningar och anpassning i Syd.

Miljöpartiet anser att detta innebär en urholkning av biståndet och enprocentmålet. För oss är det en självklarhet att allt bistånd ska vara klimatsäkert, men det är viktigt att dess främsta syfte är att bekämpa fattigdom. Att använda biståndspengar till finansiering av åtaganden inom UNFCCC och Kyotoprotokollet motverkar inte bara fattigdomsbekämpning i Syd, det strider även mot åtaganden i dessa internationella avtal som Sverige har undertecknat och regeringen säger sig respektera.

För närvarande pågår förhandlingar om en ny global överenskommelse för att minska människans klimatpåverkan och anpassa samhället till den klimatförändring som är ofrånkomlig. Det nya avtalet ska träda i kraft när Kyotoprotokollets första åtagandeperiod löper ut år 2012. I dessa förhandlingar utgör finansiering av utsläppsminskningar och anpassning till klimatförändring i Syd en viktig del och det är uppenbart att det finansiella behovet är mycket stort – uppskattningar varierar från 1 000 till 3 500 miljarder kronor per år. EU:s andel av en sådan finansiering anses behöva vara cirka 30 procent, alltså uppgå till åtminstone 30–100 miljarder per år. En del bedömare anser att behovet är betydligt större – upp till 1 procent av BNP. Detta belyser det orimliga i att använda biståndsanslag till klimatåtgärder i Syd.

Miljöpartiet vill inrätta ett anslag för klimatsatsningar utanför biståndsramen under utgiftsområde 20. Anslaget ska höjas gradvis under de kommande åren. För de tre kommande åren anslår vi 1 400 miljoner kronor 2010, 1 500 miljoner kronor 2011 och 2 000 miljoner kronor 2012.

De rika ländernas insatser för att minska utsläpp i utvecklingsländerna behöver förbättras radikalt. Den enda mekanism som finns under klimatkonventionen i dag är Clean Development Mechanism (CDM). Detta är en mycket tveksam metod som är fylld av osäkerheter. CDM behöver revideras i grunden, och tills detta har skett bör den endast användas med måtta och då under förutsättning att de allra högsta kraven – s.k. Gold Standard – uppfylls samt

Fel! Okänt namn på

att de minskningar av utsläppen som projekten anses bidra till inte räknas av mot det nationella målet.

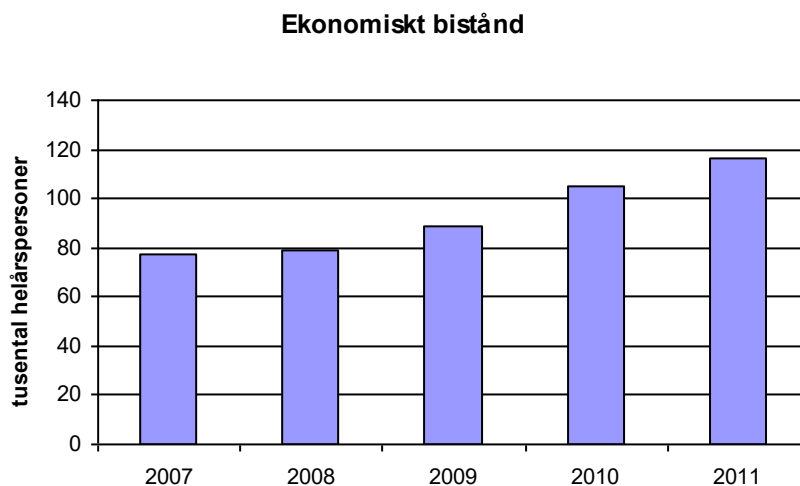
11 Mänskligare trygghetssystem och minskade klyftor

Miljöpartiet vill göra omfattande reformer i trygghetssystemen. Målet är att fler ska omfattas och att risken att bli utförsäkrad ska minska. Vi vill på sikt att taket i sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen ska vara samma och att båda systemen ska finansieras solidariskt över skattsedeln. Alla som riskerar arbetslöshet eller sjukdom ska känna att det finns robusta trygghetssystem som fångar upp dem som inte tillfälligtvis kan arbeta.

Den borgerliga regeringen har sedan 2006 bedrivit en målmedveten politik för att försämra socialförsäkringarna och göra dem mindre försäkringslika. Ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen har sänkts och möjligheterna att kvalificera sig till ersättning har försämrats samtidigt som avgifterna har höjts och differentierats. Som ett resultat av regeringens politik har över 500 000 personer lämnat arbetslöshetsförsäkringen och står nu försäkringslösa samtidigt som arbetslösheten skenar. I sjukförsäkringen har en borte gräns införts som gör att 22 000 personer nu beräknas bli utförsäkrade under 2010 samt att ytterligare sammanlagt 14 000 beräknas utförsäkras under 2011 och 2012. Ersättningsnivån har också sänkts i sjukförsäkringen.

Som en effekt av regeringens politik ökar nu antalet personer med socialbidrag (se diagram 11.1 nedan). Socialbidragen belastar kommunernas budget, och som en direkt effekt av att staten släppt ansvaret, ökar kommunernas kostnader mitt i en ekonomisk kris som redan drabbat kommunerna hårt.

Diagram 11.1

Källa: Konjunkturinstitutet.

Miljöpartiet menar att den vårdslöshet som regeringen visat och visar med människor är oacceptabel. Fungerande socialförsäkringar är en central del av ett modernt samhälle och vi är övertygade om att människor vill känna trygghet när de riskerar att förlora jobbet eller blir sjuka.

Miljöpartiet vill införa ett system med så kallad arbetslivstrygghet. Förslaget innebär att sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen slås ihop till ett nytt trygghetssystem som är skattefinansierat och där ersättningsnivåerna stegvis närmas varandra. Syftet är att skapa större helhetssyn, effektivitet och individfokus i socialförsäkringssystemet. Vår modell bygger på en annan människosyn än regeringens. Människor ska kunna vända sig till ett och samma ställe oavsett om man är arbetslös, sjuk eller tillfälligt har för låg inkomst för att klara sig. Man ska få individanpassad hjälp, och nivån på ersättningen ska vara lika stor oavsett om huvudproblemet är att man är sjuk eller arbetslös. Som ett första steg på vägen mot arbetslivstrygghet föreslår vi i vårt budgetförslag ett antal större förändringar i dagens system som avhjälp en del av de akuta problem som regeringen orsakat.

Miljöpartiet vill införa arbetslivstrygghet. Som ett steg på vägen föreslår vi höjd ersättningsnivå i arbetslöshetsförsäkringen till 80 procent de tre hundra första dagarna, att dagpenningen höjs med 100 kronor och att den bortre gränsen i sjukförsäkringen slopas.

11.1 Arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställningsförsäkring

Miljöpartiet avvisar regeringens politik, som endast går ut på att sätta press på, och försämra livsvillkoren för, sjuka och arbetslösa. Vi menar att det i ett modernt samhälle behövs väl fungerande socialförsäkringar som ger skydd vid tillfälligt inkomstbortfall.

Arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställningsförsäkring vid tillfällig arbetslöshet. Under tiden man är arbetslös ska man få stöd och hjälp att hitta nytt arbete, utbilda sig vidare och förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. För att förbättra arbetslöshetsförsäkringen föreslår vi tre större reformer.

11.1.1 Höjd ersättningsnivå under tillfällig arbetslöshet

Arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställningsförsäkring. Efter 200 dagars arbetslöshet sänks idag ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen från 80 till 70 procent av tidigare dagsförtjänst. Med tanke på den kärva arbetsmarknaden som betyder att det för många är svårt att snabbt skaffa ett nytt jobb menar vi att nertrappningen är allt för snabb. Miljöpartiet föreslår istället att arbetslöshet med a-kassa ska berättiga till en ersättning motsvarande 80 procent av tidigare dagsförtjänst i 300 ersättningsdagar. För personer med barn ska 80 procent ersättning utgå under 450 dagar för att därefter trappas av till 65 procent.

Fel! Okänt namn nå

11.1.2 Inför ett studerandevillkor

Möjligheten att kvalificera sig för arbetslöshetsförsäkringen genom studier, studerandevillkoret, har avskaffats av regeringen. Det betyder att övergången mellan högskoleutbildning och inträde på arbetsmarknaden försvåras. Det är olyckligt då studierna som regel syftar till att ta sig ut till "rätt jobb".

Slopandet av studerandevillkoret leder också till ökade kostnader för kommunerna då många studenter som avslutat studierna och som söker jobb, men ännu inte fått något, tvingas söka kommunalt försörjningsstöd då de inte har rätt till ersättning från a-kassan.

Studenter saknar idag trygghet på arbetsmarknaden. Vi menar att det är rimligt att studier ska kunna kvalificera till a-kassa och föreslår att ett studerandevillkor införs i försäkringen.

11.1.3 Höjt tak i försäkringen

Arbetslöshetsförsäkringen är idag inte inflationsskyddad och räknas därför inte upp automatiskt. Regeringen har heller inte höjt nivån under mandatperioden utan tvärt om sänkt den under de första hundra dagarna. Som ett resultat av detta slår allt fler personer igenom taket och får därmed i praktiken mycket lägre ersättning än 80 procent. Vi föreslår att taket höjs med 100 kronor, men på grund av det kärva ekonomiska läget föreslås detta ske först från och med 2012.

11.2 Sjukförsäkringen ska gälla alla som är sjuka

Regeringens hantering av sjukförsäkringen är oansvarig och kortsiktig. Det är viktigt att minska ohälsan i samhället och att vara varsam med sjukförsäkringen så att endast de som är sjuka får ersättning. Vad regeringen emellertid gör är att införa borte gränser för när ersättning kan ges. Detta menar vi är felaktigt. Sjukpenning ska kunna ges så länge personer är sjuka och vi föreslår därför att den borte gränsen i sjukförsäkringen slopas och att ersättningen under hela ersättningsperioden ska vara 80 procent. Sjukförsäkringen ska vara en försäkring som försäkrar även vid långvarig sjukdom.

11.2.1 Satsa på livsinriktad rehabilitering

När det gäller den stora grupp människor som vid årsskiftet kommer att utförsäkras till följd införda regeländringar har regeringen sent omsider fattat beslut om vad som ska hända med dem fortsättningsvis. Trots att personerna kanske själva inte bedömer sig vara friska och arbetsföra kommer de nu anses vara det och ska skriva in sig på Arbetsförmedlingen. Där ska de ingå i det så kallade lyftet, det vill säga särskilda insatser med introduktion, och därefter få tillgång till de arbetsmarknadsåtgärder som står till buds. Vi önskar att hanteringen hade gått annorlunda till, och ser risken att en del av dessa människor egentligen är i behov av annan slags rehabilitering än vad som ryms i Arbetsförmedlingens uppdrag. Av detta skäl vill vi avsätta 500 miljoner per år till så

kallad livsinriktad rehabilitering. Syftet är att förstärka insatserna för att människor som varit sjuka ska komma tillbaka till arbetslivet.

11.3 Ökade klyftor och otrygghet går hand i hand

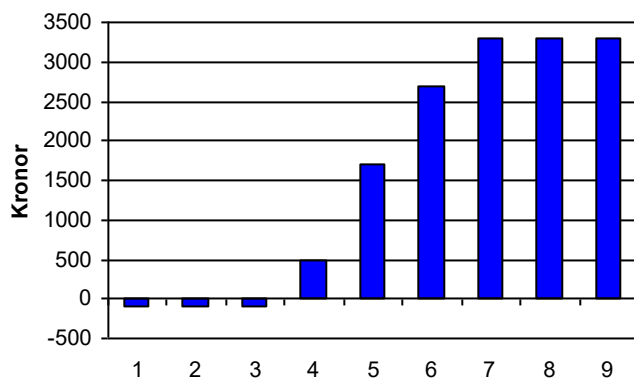
En viktig anledning till att regeringen drivit igenom försämringar av socialförsäkringarna är att de besparingar som uppnåtts har kunnat användas som finansiering av de stora skattesänkningar som genomförts. Jobbskatteavdraget, liksom den avskaffade förmögenhetsskatten och det minskade uttaget av statlig skatt, har i mycket stor utsträckning kunnat finansieras genom försämringar av socialförsäkringarna. Försämringar som nu gjort att många människor står utan trygghet i de ekonomiskt svåra tider vi går igenom.

Fördelningseffekterna av de skattesänkningar som regeringen har gjort innebär att de med höga inkomster har fått stora skattesänkningar medan de som har små eller inga inkomster alls har fått väldigt lite. Av de skattesänkningar som har genomförts 2009 tillföll nästan hälften de två högsta inkomstklasserna.²³

Fördelningseffekten av tidigare års skattesänkningar har varit likartad. De förändringar av skatter och socialförsäkringar som genomfördes 2008 innebar till och med en något lägre inkomst för de lägsta inkomstklasserna (se diagram 11.2 nedan).

Diagram 11.2

Genomsnittlig förändring av nettoinkomsten, kronor 2008

Källa: RUT, pm, dnr 2007:1770.

²³ RUT, pm, 2008:1507.

Fel! Okänt namn nå

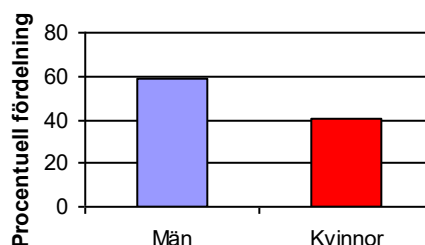
11.3.1 Fördelningseffekter mellan män och kvinnor

Regeringens skattesänkningar och försämringar av socialförsäkringarna har inte bara drabbat låginkomsttagare utan också konsekvent missgynnat kvinnor. I regeringens första budgetproposition och i den ekonomiska vårpropositionen 2008 genomfördes stora skattesänkningar samtidigt som de sociala trygghetssystemen försämrades kraftigt. De större skattesänkningar som genomfördes var införandet av jobbskatteavdraget och avskaffandet av förmögenhetsskatten. För att finansiera dessa förändringar gjordes stora nedskärningar i arbetslöshetsförsäkringen.

Fördelningsanalysen visar att män fick betydligt större del av skattesänkningarna samtidigt som kvinnor drabbades hårdare av försämringarna i trygghetssystemen. Mäns inkomster ökade mer än kvinnors. 60 procent av de totala inkomstförstärkningarna tillföll män och endast 40 procent tillföll kvinnorna (diagram 11.3 nedan).

Diagram 11.3

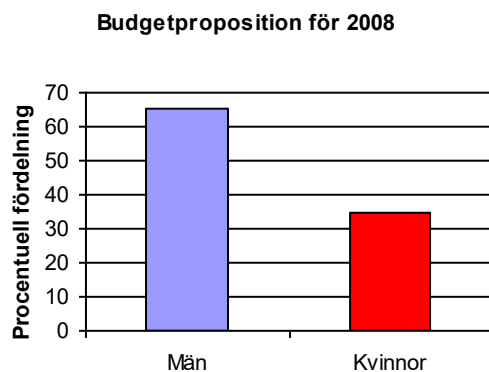
Budgetproposition för 2007 och
Vårproposition 2008

Källa: RUT.

I budgetpropositionen för 2008 infördes bland annat andra steget i jobbskatteavdraget som innebar relativt stora skattesänkningar för de med höga inkomster där majoriteten är män. Samtidigt gjordes omfattande besparingar i sjukförsäkringen. Framför allt genomfördes stora försämringar för de med långa sjukskrivningsperioder där ersättningsnivån sänktes. Kvinnor dominerar de långa sjukskrivningarna. Fördelningen mellan män och kvinnor i budgetpropositionen för 2008 innebar att män gynnades än mer. 66 procent av inkomstförstärkningarna tillföll männen och endast 34 procent tillföll kvinnorna (diagram 11.4 nedan).

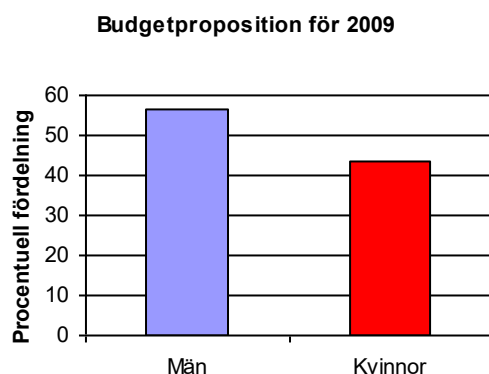
Diagram 11.4

Källa: RUT.

I budgetpropositionen för 2009 genomfördes tredje steget i jobbskatteavdraget samtidigt som den statliga skatten sänktes kraftigt. Framför allt de två tiondelarna med de högsta inkomsterna där män dominerar fick stora skattesänkningar. Inga stora försämringar av trygghetssystemen genomfördes men trots detta fick männen en betydligt större del av de inkomstförstärkningarna. Cirka 57 procent tillföll männen mot 43 procent till kvinnorna (diagram 11.5 nedan).

Diagram 11.5

Källa: RUT.

12 Entreprenörskap och nya företag

Sällan har behovet av fler entreprenörer och företagare varit större än idag. För att vi ska kunna utveckla det moderna Sverige och komma tillbaka till jobb och framtidstro behövs människor som vågar starta och driva företag.

Fel! Okänt namn på

Entreprenören och företagaren måste ges bästa förutsättningar att bygga nytt och utveckla samhället. Den förändringskraft som ligger i företagandet måste bejakas och uppmuntras. Nedan föreslår vi flera reformer som syftar till att uppmuntra företagande och entreprenörskap.

12.1 Investera i småföretagen

12.1.1 Generell nedsättning av socialavgifterna

För att underlätta för små företag att växa och utvecklas föreslår vi att arbetsgivaravgiften sätts ned med 10 procentenheter på en lönesumma upp till maximalt cirka 740 000 kronor. Vi menar att detta förslag är viktigt både för att uppmuntra nyföretagande och för att lätta på bördan för de minsta företagen som redan idag kan ha svårt att få lönsamhet i sin verksamhet.

Förslaget innebär att alla företag med en lönesumma på 740 000 kronor och däröver erhåller en skattelättnad om cirka 6 100 kronor per månad. Nettokostnaden för offentlig sektor till följd av förslaget är ungefär 10 miljarder kronor.

Regeringen har infört en nedsättning av arbetsgivaravgiften för 18–25-åringar. Vi föreslår att nedsättningen avskaffas.

Vi menar att generella lättnader som riktas mot de mindre företagen är betydligt mer effektiva än de åtgärder som regeringen presenterat. Regeringens riktade sänkningar för vissa grupper skapar snedvridningar och konkurrensproblem. Generella arbetsgivaravgiftssänkningar å andra sidan gynnar framför allt stora företag där jobbtillväxten är låg. Sådana förändringar skapar alltså varken nya jobb eller leder till bättre villkor för företagen.

12.1.2 Nedsatta arbetsgivaravgifter för soloföretagare som anställer

Vi föreslår att soloföretagare får en nedsättning så att de endast betalar ålderspensionsavgiften, drygt 10 procent av lönen, för den första anställda under det första året. För soloföretagaren innebär detta minskade kostnader för den första anställda det första året med drygt 60 000 kronor beräknat på en månadslön på 25 000 kronor. Detta är en viktig reform för att få fler företagare att våga låta sitt företag växa genom att sänka den tröskel det ofta utgör att anställa den första medarbetaren.

12.1.3 Sänkt arbetsgivaravgift för små forskningsintensiva företag

De flesta OECD-länder har infört skatteincitament för forsknings- och utvecklingskostnader som en offensiv åtgärd för att öka investeringarna i den kunskapsbaserade tillväxtindustrin. I Sverige saknar vi sådana incitament vilket innebär att vi får svårt att konkurrera om internationella investeringar i kunskapsintensiva företag. Mot den bakgrunden anser Miljöpartiet att någon

form av skatteincitament snarast införs i Sverige och föreslår att regeringen bör arbeta fram förslag som finns på plats senast 2012.

12.2 Företagsvikariat

Miljöpartiet vill underlätta att övergå från att vara anställd till att starta näringsverksamhet på heltid. Mot den bakgrunden föreslår vi ett nytt stöd, företagsvikariat, som riktas till dem som har anställning men som vill ta steget att starta ett nytt företag eller utveckla ett redan befintligt företag som de bedriver vid sidan om sin anställning.

Stödet, som också riktas till anställda som vill höja sin kompetens genom studier, är utformat som möjlighet till ledighet från sin anställning under minst tre månader och max 12 månader med en ersättning motsvarande 85 procent av ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen. Möjligheten erbjuds endast om en arbetslös som arbetsgivaren godkänt samtidigt går in och vikarierar under ledigheten. Förslaget har jobbfokus och syftar till rörlighet och inträde på arbetsmarknaden. För att åstadkomma bäst träffsäkerhet och för att uppnå syftet, rörlighet och inträde på arbetsmarknaden föreslås att stödet endast ges till personer mellan 20 och 60 år. Därutöver föreslås att arbetslösa ungdomar i först hand och långtidsarbetslösa i andra hand är prioriterade för vikariatet. Programmet omfattar cirka 5 000 helårsplatser.

12.3 Gemensamt rödgrönt förslag: Stärkt tillgång på riskkapital

Nyföretagandet minskar i Sverige. Det är allvarligt i en situation där de små och medelstora företagen står för en viktig del av en framtida ekonomisk återhämtning. Företagens möjligheter att få tillgång till kapital har allvarligt försämrats. Vi vill genomföra en extra utdelning från Vattenfall med 5 miljarder kronor för att skapa en ny riskkapitalfond. Den nya riskkapitalfonden ska agera marknadskompletterande.

Fonden ska aktivt stimulera det breda näringslivets kapitalbehov, men med särskilt fokus på innovativa små och medelstora industri- och tjänsteföretag. Insatser som stärker det svenska näringslivets långsiktiga konkurrenskraft ska särskilt prioriteras. Detta kan till exempel användas för satsningar på företag som verkar i branschen för miljöteknik.

Vi föreslår att utdelningen sker på tilläggsbudget för 2009 och att regeringen återkommer till riksdagen med ett sådant förslag.

Miljöpartiet vill göra det mer lönsamt att driva småföretag och föreslår därför att arbetsgivaravgifterna sänks med 10 procentenheter på en maximal lönesumma av 740 000 kronor. Vi satsar också på förbättrade möjligheter att starta företag genom företagsvikariat och ökad tillgång till riskkapital.

Fel! Okänt namn på

12.4 Gemensamt rödgrönt förslag: Program för investering i besöksnäringen

Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet är överens om att det behövs offensiva investeringar för att stärka den viktiga besöksnäringen.

Enligt UNWTO, FN:s turismorganisation, kommer den globala turismen att växa med över 70 procent till 2020 och i Europa med 50 procent. Vi vill att Sverige ska ligga i framkant. Turismen ska växa snabbare här än i resten av Europa, vi ska locka till oss en större andel av de nya globala turisterna. Internationella evenemang är exempelvis ett mycket intressant segment, där Sverige har stor tillväxtpotential.

Vi är överens om att staten, i samarbete med kommuner, föreningar och företag, ska ta ett ökat ansvar för att locka besökare till Sverige. Att gemensamt arbeta för att stärka en positiv bild av Sverige skapar både jobb och intäkter. Följande prioriteringar är viktiga för att besöksnäringen ska kunna växa:

1. Vi vill öka marknadsföringen av Sverige som turistland och avsätter därför nästa år 50 miljoner kronor – mer än vad regeringen gör i sin budget – till marknadsföring och arbete med att främja internationella evenemang.
2. Ett särskilt bolag, Event Sweden, ska bildas för att samla och professionalisera arbetet med evenemang. Event Sweden ska också kunna bistå med ekonomiska garantier.
3. Särskilda utbildningsprogram för besöksnäringen ska genomföras inom ramen för våra utbildningssatsningar.
4. Under år 2011 vill vi ta initiativ till branschsamtal med besöksnäringen för att åstadkomma ett gemensamt strategiprogram för att stärka branschen.
5. Den svenska besöksnäringen bör bli ledande i att erbjuda klimatsmarta alternativ till sina gäster. En medveten politik för grön infrastruktur, tillgång till stränder och skogar med varierat djurliv, i kombination med profilering och genomtänkta erbjudanden, kommer att öka turismen och bidra till bilden av Sverige som ett ”grönt” land.

12.5 Branschprogram för miljöteknik

Den svenska miljöteknikbranschen växer snabbt och har potential att bli en dominerande verksamhetsgren inom svenskt näringsliv. Många aktörer på området är ännu så länge små och har därför till exempel svårt att komma ut på en internationell marknad. Miljöpartiet vill stärka miljötekniksektorn genom att ett branschprogram för miljöteknik utvecklas. I branschprogrammet ska näringslivet och de fackliga organisationerna samarbeta med att ta fram strategier för hur miljöteknikbranschen kan utvecklas och stödjas för att få en mer framträdande ställning i framtiden.

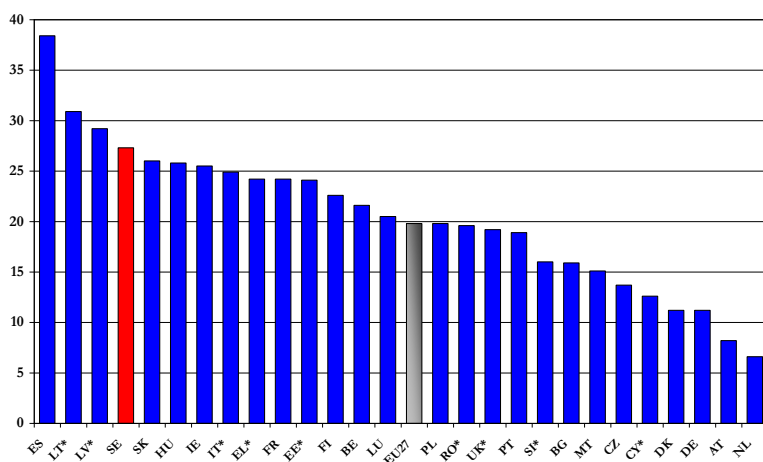
I detta arbete är det viktigt att ha en bred inriktning på vilken teknik som ska stödjas. Fokus bör vara att rikta stödet mot de tekniker som har störst effekt i kampen mot klimatförändringarna.

Miljöpartiet föreslår att 50 miljoner kronor om året avsätts för ett branschprogram för miljöteknik.

13 Gemensamt rödgrönt förslag: Ge unga en chans

De som är unga idag ska bära upp samhället imorgon. Unga människor står för en stor och positiv kraft i vårt samhälle; de är kreativa och ser nya lösningar. Att ingjuta hopp och framtidstro i dagens unga generation är en framtidsinvestering. Idag står vi inför en enorm utmaning. Arbetslösheten bland unga ökar rekordsnabbt – och den ökar betydligt snabbare i Sverige än i många andra EU-länder. Ungdomsarbetslösheten är nu 27 procent – och bland den högsta i Europa. Sveriges unga halkar efter.

Diagram 13.1 Ungdomsarbetslösheten i Sverige är bland den högsta i EU (juli månad 2009)²⁴

Källa: Eurostat.

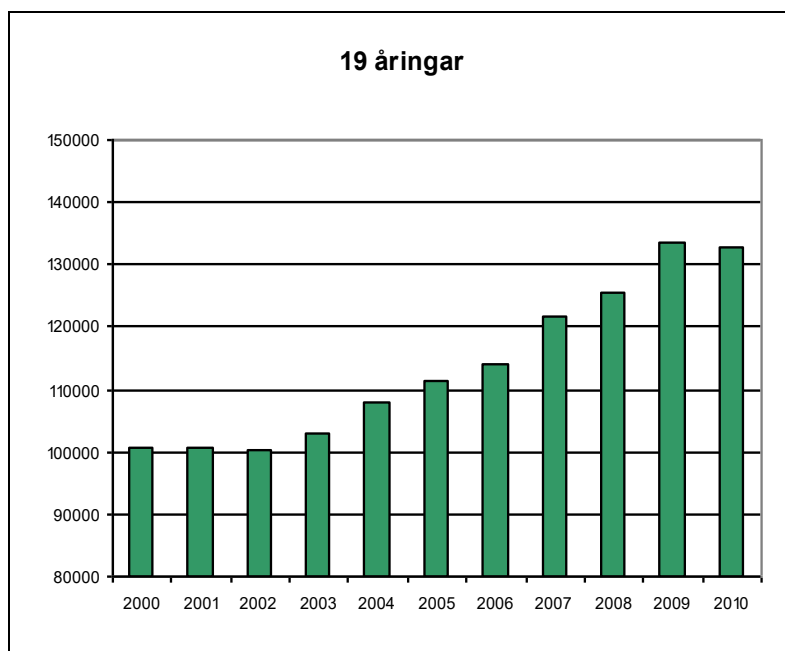
Däruöver riskerar situationen att förvärras ytterligare under de närmaste åren. Ungdomskullarna är rekordstora. På tio år har antalet 19-åringar ökat med 30 procent (30 000 personer). Inte sedan 1960-talet har det varit så många 19-åringar som idag. Samtidigt kommer arbetsmarknaden att fortsätta att försäm-

²⁴ De länder som är markerade hade per den 2 september ännu inte rapporterat in ungdomsarbetslösheten i juli månad till Eurostat. För dessa länder ingår därför den senast tillgängliga statistiken i diagrammet.

Fel! Okänt namn på

ras. Enligt regeringens prognoser i budgetpropositionen kommer arbetslösheten att öka både 2010 och 2011.

Diagram 13.2 Rekordstora ungdomskullar

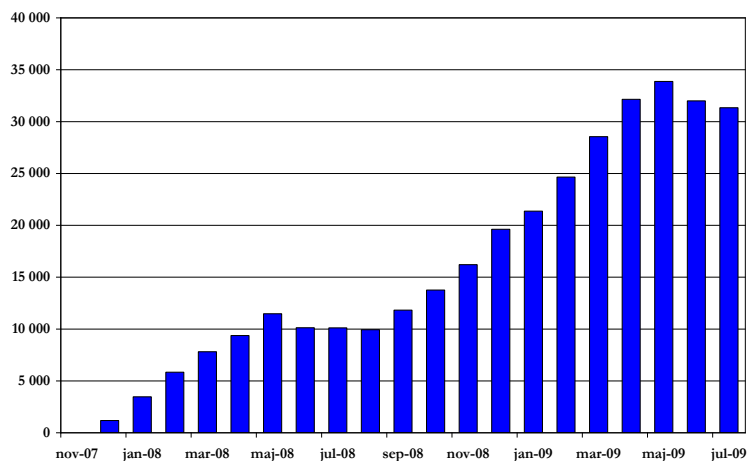

Källa: SCB.

Dessutom har förutsättningarna för de unga att studera på komvux och högskola minskat sedan den moderatstyrda regeringen kom till makten 2006. Högskolan har inte byggts ut. Statsbidragen till komvux har minskat dramatiskt. Skolverket rapporterar att var tredje studieplats på komvux (totalt 40 000 platser) har försvunnit mellan 2006 och 2008. Dessutom har regeringen försenat utbyggnaden av den kvalificerade yrkesutbildningen och yrkeshögskolan.

I stället har regeringen låst in arbetssökande ungdomar i den så kallade jobbgarantin för unga. Där har de arbetssökande ungdomarna samlats – och på två år har den vuxit till över 30 000 ungdomar. Denna så kallade jobbgaranti är dock inte någon garanti för att få jobb. Tvärtom. Under den inledande fasen – i praktiken ungefär sex månader – erbjuds deltagaren inga aktiva insatser. I stället hänvisas man till det som kallas ”jobbcoaching”, det vill säga enkla kurser i att skriva jobbansökningar och cv.

Diagram 13.3 Stor ökning av deltagare i regeringens ”jobbgaranti för ungdomar”, 18–24 år

Källa: Arbetsförmedlingen.

Efter den inledande fasen ska den som söker arbete kunna få tillgång till arbetspraktik eller utbildningsinsatser. Det har dock hittills endast skett i undantagsfall. Av de drygt 35 000 ungdomar som var inskrivna i jobbgarantin i maj 2009 deltog endast 2 procent i utbildning och endast 5 procent i praktik.

Tabell 13.1 Jobbgarantin för ungdomar i maj 2009 – antal deltagare i olika insatser

	Antal	Procent
Arbetspraktik	1 673	5
Utbildning	602	2
Fördjupad kartläggning	3 233	9
Jobbsökaraktiviteter med coaching	19 377	54
Övrigt	934	3
Ingen registrerad uppgift	9 777	27
SUMMA	35 596	100

Källa: Arbetsförmedlingens statistikenhet.

13.1 Fempunktsprogram för jobb, utbildning och praktik till unga

Alla goda krafter i samhället måste nu mobiliseras. Att skapa möjligheter och en ljusare framtidsbild för dagens unga generation är en nyckel för att klara framtidens utmaningar. Unga måste få chansen så att de kan växa och bidra med sin fulla potential. Därför föreslår vi ett program i fem punkter för att minska ungdomsarbetslösheten:

Fel! Okänt namn på

1. *Jobbstart för unga*
2. *Ungdomslyft*
3. *Fler möjligheter till jobb, utbildning och praktik – och krav på utbildning efter ett års arbetslöshet*
4. *Fler platser i KY och högskola – och bättre kvalitet*
5. *Snabbare övergång från studier till arbete*

13.1.1 1. Jobbstart för unga

Vi vill införa en ”jobbstart för unga” som ger arbetslösa ungdomar mellan 18 och 24 år möjlighet till jobb, utbildning och praktik. Denna ska ersätta regeringens ”jobbgaranti för unga”.

Jobbstarten innebär att Arbetsförmedlingen ska göra en snabb kartläggning, en så kallad profilering, av alla unga som skriver in sig vid förmedlingen – redan den första dagen. De som bedöms behöva någon utbildning, praktikplats eller subventionerad anställning för att få jobb ska kunna få det redan från början, utan långa väntetider. Till exempel ska de som ännu inte har avslutat sina gymnasiestudier eller som redan har flera arbetslöshetsperioder prioriteras. De unga som är med i jobbstarten ska ha goda möjligheter till utbildning. Vi vill därför satsa på ett brett ungdomslyft och fler möjligheter till praktik och jobb.

13.1.2 2. Ungdomslyft

Många unga som saknar arbete har inte fullständig gymnasieexamen. Under 2010 och 2011 när det kommer att vara tufft på arbetsmarknaden är det betydligt bättre att dessa unga passar på att läsa in en gymnasieexamen än att de går passivt arbetslösa. Arbetsförmedlingen beräknar att totalt 120 000 unga kommer ut på arbetsmarknaden mellan 2009 och 2012 utan slutbetyg från gymnasiet. Behovet av extraordinära insatser är därför stort.

Vi vill därför sjösätta ett tillfälligt program med 10 000 platser för unga arbetslösa som vill komplettera sin utbildning så att de får grundläggande behörighet – Ungdomslyftet. Programmet ska innebära att långtidsarbetslösa (arbetslösa mer än tre månader) mellan 20 och 24 år som vill komplettera sina ofullständiga grundskole- eller gymnasieutbildningar ska kunna göra det. Programmet bör berättiga till särskild ungdomslyftersättning eller till aktivitetsstöd för dem som kvalificerat sig för det. Krav ska ställas på ett aktivt deltagande i utbildningen för att ersättning ska erhållas. Utbildningen ska kunna arrangeras inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen eller på folkhögskolor. Tiden i programmet ska vara flexibel och anpassad efter de utbildningsbehov som individen har, men maximalt ska programmet kunna pågå under ett år.

13.1.3 3. Fler möjligheter till jobb, utbildning och praktik – och krav på utbildning efter ett års arbetslöshet

För att pressa tillbaka den ökande långtidsarbetslösheten måste Arbetsförmedlingen ha tillräckliga resurser att erbjuda. Utöver Ungdomslyftet föreslår vi därför mer pengar till jobbutbildning, lärlingsplatser, förstajobbetavdrag och bättre stöd till unga med funktionshinder.

Men det finns ungdomar som trots att de har sökt jobb aktivt och fått del av praktikplatser och korta utbildningar ändå inte har fått ett jobb efter en lång tids arbetslöshet. Vi kan inte lämna dessa ungdomar vind för våg. Senast efter ett års inskrivning vid Arbetsförmedlingen vill vi därför ställa krav på ungdomarna att delta i ”Utbildningsstarten”. Utbildningsstarten innebär både en rättighet och en skyldighet att delta i en yrkesinriktad utbildning med arbetsplatsförlagd praktik (en jobbutbildning eller en lärlingsplats). Modellen är hämtad från Danmark, som har en av de lägsta nivåerna på ungdomsarbetslösheten i EU. De ungdomar som hellre vill utbilda sig inom det reguljära utbildningsväsendet – och har den behörighet som krävs – kan välja att studera på komvux eller på högskolan.

A. Jobbutbildning till unga – 2 500 platser

Många arbetslösa ungdomar har bristande utbildning. Utvärderingar från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) visar att yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning är en framgångsrik insats som leder till jobb. Men regeringen har gjort stora nedskärningar. Antalet unga mellan 18 och 24 år som deltar i en arbetsmarknadsutbildning har minskat från 2 877 personer i juli 2006 till 189 personer i juli 2009, enligt riksdagens utredningstjänst. Nu stiger arbetslösheten med rasande fart och unga är i stort behov av arbetsmarknadsutbildning. Vi vill bygga ut den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen med 2 500 platser som riktas till unga upp till 25 år 2010–2011 och 1 250 platser 2012. Vi vill också göra det möjligt för arbetslösa ungdomar att ta del av högkvalitativa och längre arbetsmarknadsutbildningar. Idag får en ung person som har varit arbetslös länge studera eller göra praktik i maximalt tre månader. Den gränsen är för kort. De allra flesta ungdomar behöver inte några längre utbildningar eller praktikplatser – men några gör det. Vi föreslår därför att regeln om högst tre månaders praktik eller utbildning utökas till maximalt nio månader.

B. Lärlingsplatser – 3 000 platser

Många unga som har gått utan arbete en längre tid behöver uppdatera sin kompetens – men de saknar studievana och behöver en nära kontakt med arbetslivet för att göra det. Därför vill vi inrätta 2 500 lärlingsplatser där utbildningen motsvarar yrkeskomvux men är förlagd till yrkeslivet. De arbetsplatser som tar emot lärlingar får ersättning för det. Vi föreslår 3 000 lärlingsplatser 2010 och 2011, och 1 500 lärlingsplatser 2012.

Fel! Okänt namn på

C. Förstajobbetavdrag – 4 000 platser

För de unga som antingen har varit arbetslösa länge eller riskerar att vara det och som saknar den praktiska erfarenheten och de rätta kontakterna för att få jobb vill vi investera i ett generöst förstajobbetavdrag. Det innebär att de arbetsgivare som anställer en ung långtidsarbetslös får göra ett skatteavdrag på två tredjedelar av lönekostnaden under maximalt tolv månader. Arbetsförmedlingen ska anvisa platserna för att uppnå önskvärd sysselsättningseffekt och garantera kollektivavtalsenliga löner. Vi föreslår 4 000 förstajobbetavdrag 2010–2011 samt 2 000 förstajobbetavdrag 2012.

D. Bättre stöd till unga med funktionsnedsättning

Unga med funktionsnedsättning är dubbelt utsatta på arbetsmarknaden och är överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa. För att Arbetsförmedlingen ska kunna erbjuda bättre stöd behövs extra resurser. Vi vill därför avsätta 25 miljoner kronor till Arbetsförmedlingen för mer individuellt stöd till unga med funktionsnedsättning.

13.1.4 4. Fler platser i KY och högskola – och bättre kvalitet

De ökande ungdomskullarna och den höga ungdomsarbetslösheten ställer krav på fler platser i både KY och högskola. Regeringen har i budgetpropositionen aviserat en ökning av antalet platser i högskolan, men satsningen är tillfällig, vilket är anmärkningsvärt eftersom de allra flesta av högskolans program är minst tre år långa. Vi menar att antalet utbildningsplatser på högskolan behöver byggas ut ytterligare och mer långsiktigt. Därför föreslår vi fler högskoleplatser än regeringen. För att höja kvaliteten i högskoleutbildningarna föreslår vi också 400 miljoner kronor i ett extra anslag för höjd kvalitet i högskolan. På många utbildningar behöver studenterna fler föreläsningar och seminarier, och de studenter som skriver uppsats behöver mer tid med sina handledare. Medlen ska främst gå till att höja kvaliteten i grundutbildningen inom samhällsvetenskap och humaniora. Fördelat på samtliga studenter (uppgifter från 2007) inom samhällsvetenskap, humaniora, teologi och juridik så blir det cirka 2 500 kronor per student och år. Det skulle till exempel kunna innebära att studenterna kan få 60 föreläsningar extra per år.

Långt ifrån alla unga är intresserade av teoretiska högskoleutbildningar. För de som vill ha en mer yrkesinriktad påbyggnadsutbildning efter gymnasiet måste det också finnas högkvalitativa alternativ. Därför är den kvalificerade yrkesutbildningen (KY) viktig. Vi menar att KY-utbildningarna långsiktigt bör fortsätta att byggas ut och föreslår fler platser än regeringen de närmaste åren.

13.1.5 5. Snabbare övergång från studier till arbete

För att få jobb behöver ungdomar utbilda sig i sådant som arbetsgivarna efterfrågar. Dessutom behöver de erfarenheter från och kontakter med arbetslivet. Vi ser stora behov av att långsiktigt och brett förbättra kontakterna mellan utbildning och yrkesliv både i gymnasieskolan, komvux och på högskolan.

A. Bättre studie- och karriärrådgivning

Därför föreslår vi 100 miljoner kronor per år för att bygga ut möjligheterna till studie- och karriärrådgivningen i gymnasieskolan samt ytterligare 100 miljoner kronor per år för detsamma på högskolan 2010–2012.

B. Ökade möjligheter till praktik och traineejobb

Under de kommande åren när arbetsmarknaden är extra ansträngd föreslår vi dessutom fler praktikplatser vid statliga myndigheter för nyutexaminerade akademiker och ett traineeprogram till de kommuner och landsting som vill ta chansen att nu nyrekrytera nästa generations välfärdsarbetare.

Tabell 13.2 Fler jobb, utbildning och praktikplatser (antal, avvikelse från regeringen)

	2010	2011	2012
Ungdomslyft – fler platser på komvux och folkhögskolor riktade till arbetslösa ungdomar	10 000	10 000	5 000
Jobbutbildning till unga	2 500	2 500	1 250
Lärlingsplatser	3 000	3 000	1 500
Förstajobbetavdrag	4 000	4 000	2 000
Fler platser på högskolan	2 500	2 500	10 000
Fler platser på KY (yrkeshögskolan)	700	1 000	1 000
Praktik i statliga myndigheter	1 800	1 800	0
Traineeprogram i välfärden	1 500	1 500	0
SUMMA	26 000	26 300	20 750

Tabell 13.3 Kostnader (avvikelse från regeringen)

	2010	2011	2012
Ungdomslyft – platser	500	500	250
Nytt studiestöd för arbetslösa ungdomar som läser på komvux (ungdomslyftsersättning)	150	150	75
Jobbutbildning till unga	375	375	190
Lärlingsplatser	300	300	150
Förstajobbetavdrag	400	400	200
Bättre stöd till unga med funktionsnedsättning	25	25	25
Fler platser på högskolan, inklusive studiemedel	210	210	850
Kvalitetssatsning i högskolan	400	400	400
Fler platser på KY (yrkeshögskolan), inklusive studiemedel	70	100	100
Bättre studie- och karriärvägledning	200	200	200
Praktik i statliga myndigheter	200	200	0
Traineeprogram i välfärden	500	500	0
SUMMA	3 330	4 000	2 340

Fel! Okänt namn på

14 Kvalitet i välfärden

14.1 Höj kvaliteten och bygg ut högskolan

Att svensk högre utbildning håller hög kvalitet ligger i allas intresse. Studenterna gör en stor investering både i tid och i pengar när de väljer att utbilda sig och har rätt att förvänta sig att få en utbildning av hög kvalitet. Samhället behöver välutbildade människor som kan bidra till samhällsutvecklingen. Utbildningen måste leda till anställningsbarhet och entreprenörskap. Vi behöver också en livskraftig och högkvalitativ forskning, och en förutsättning för det är att grundutbildningarna förbereder studenterna väl för fortsatt akademiskt arbete.

Den högre utbildningen i Sverige håller generellt hög kvalitet, men den kan bli bättre. Miljöpartiet lägger här fram ett antal förslag för att stärka kvaliteten i den högre utbildningen.

Miljöpartiet föreslår en stor reform för högre kvalitet i högskolan. 400 miljoner kronor årligen avsätts för höjd kvalitet i undervisningen och 100 miljoner för att förbättra studenternas kontakt med arbetslivet. Vi föreslår en satsning på 50 miljoner för att bygga ut möjligheterna till praktik i högskolan och ett höjt studiemedel med 900 kronor per månad.

14.1.1 Mer undervisning inom de ämnesområden som har minst

Under det senaste decenniet har en omfattande utbyggnad av högskolorna skett, och antalet studieplatser fördubblades mellan 1990 och 2006. Men kvaliteten i utbildningen är eftersatt. Särskilt inom områdena samhällsvetenskap, juridik, humaniora och teologi är resursbristen framträdande. Antalet studenter per lärare har ökat, och det är inte ovanligt med så lite lärarledd tid som fyra timmar per vecka. Självklart blir kvaliteten lidande om studenten är hänvisad till självstudier i så stor utsträckning.

Kvaliteten måste höjas i högskolan, särskilt inom de ämnesområden som i dag har liten andel lärarledd tid. Miljöpartiet vill därför tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet satsa 400 miljoner kronor om året på att höja kvaliteten i utbildningen på grundutbildningen inom samhällsvetenskap, juridik, humaniora och teologi. Medlen ska gå till att höja kvaliteten i utbildningen framför allt genom mer undervisning. Satsningen på 400 miljoner kronor motsvarar cirka 2 500 kronor per student och år. Det skulle till exempel kunna innebära att studenterna inom dessa ämnesområden får ytterligare en och en halv föreläsning i veckan.

14.1.2 Studenternas övergång mellan studier och arbete

Att hitta det första jobbet kan ofta vara problematiskt även för dem som har en färdig högskoleutbildning. Många studenter saknar ett eget kontaktnät och vägar ut i arbetslivet. Samtidigt är det första jobbet avgörande för det fortsatta yrkeslivet. Miljöpartiet vill förbättra lärosätenas stöd till att förbereda studenterna för att hitta en väg ut på arbetsmarknaden. Det kan handla om att ordna

praktik, hitta samarbeten kring examensarbete eller på annat sätt förmedla kontakter mellan studenter och arbetsgivare. Uppgiften är särskilt viktig för studenter från studieovana hem, som ofta saknar egna kontakter med potentiella arbetsgivare och kunskap kring akademikers arbetsmarknad.

På de flesta lärosäten förekommer det olika former av aktiviteter för att hjälpa studenter ut på arbetsmarknaden. Men dessa verksamheter är underdimensionerade för behovet. Högskolorna har för lite pengar för att på allvar kunna hjälpa studenterna med övergången från studier till arbetsliv. Vi avsätter därför tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet 100 miljoner kronor om året för att lärosätena ska utveckla karriärcenter som ska stödja studenterna i övergången mellan studier och arbete.

14.1.3 Praktik för högskolestudenter

Mycket tyder på att återkommande kontakter med arbetsmarknaden under utbildningstiden gör det lättare att få jobb efter examen. Egna kontakter med arbetsgivare är ofta avgörande för hur man får sitt första jobb. För studenterna är det dessutom viktigt att under studietiden få erfarenhet av olika sätt att tillämpa den kunskap man skaffar sig. Därför är möjligheten att få göra praktik under sin studietid mycket eftertraktad bland studenter. Mer praktik innebär också att fler arbetsgivare får erfarenhet av hur högutbildade kan bidra till deras verksamhet.

Många studenter som vill göra praktik får i dag inte möjlighet att göra det eftersom deras lärosäten inte erbjuder den möjligheten. Miljöpartiet vill skapa möjlighet för fler studenter att få denna värdefulla arbetslivserfarenhet och föreslår därför en försöksverksamhet med praktik. Praktiken ska utformas som en kurs som ger högskolepoäng och är studiemedelsberättigande, vilket innebär att hög kvalitet ska hållas.

14.2 Kvalitetsmiljard till skolan

Den svenska skolan håller hög kvalitet men alltför många elever går ut skolan med otillräckliga kunskaper. En av fyra elever som gick ut grundskolan våren 2007 hade inte godkänt i alla ämnen och elva procent saknade behörighet att söka till gymnasieskolans ordinarie program. Alla elever måste få förutsättningar att nå kunskapsmålen. Stor mångfald, långtgående individualiserad undervisning och kompetenta lärare är nyckeln till en framgångsrik skola.

Den borgerliga regeringen har hittills haft fel fokus i sin utbildningspolitik. Feltolkningar, avsiktliga eller inte, av internationella jämförande undersökningar har legat till grund för regeringens politik. Följden har blivit att fokus har lagts på att lösa problem som kanske inte ens finns. Regeringen har lagt ner stor möda på att elever ska bli mer disciplinerade: förslag om ordningsbetyg, rätt att flytta mobbare och liknande har duggat tätt. Mindre fokus har lagts på att förbättra undervisningen och göra den mer individualiserad. Till exempel har den nationella timplanen, som reglerar exakt hur många timmar varje elev ska studera varje ämne, fortfarande inte skrotats – detta trots att den

Fel! Okänt namn på

omfattande försöksverksamhet som pågår visat på mycket positiva resultat. Regeringen har också varit väldigt fokuserad på betyg, fler betygssteg ska införas och eleverna ska få betyg tidigare. Det finns inget stöd i forskningen för att dessa åtgärder skulle leda till bättre kunskapsresultat i skolan. I stället behövs tydligare och mer utförlig information till elever och föräldrar.

Miljöpartiet står för en helt annan politik. Vi vill istället höja kvaliteten i skolan. Det handlar bland annat om att införa ett omdömessystem som ersätter dagens betygssystem och om att skärpa sanktionsmöjligheterna för Skolverket. Här presenterar vi ytterligare satsningar för att stärka kvaliteten i grundskolan.

Miljöpartiet vill att skolan ska genomsyras av hög kvalitet. Vi vill därför bland annat tillföra medel för att skolorna ska kunna utveckla mer individualiserad undervisning. Vi vill förstärka Lärarlyftet och satsa på ämnesundervisning på modersmål. Totalt avsätts 2,3 miljarder kronor under budgetperioden för att höja kvaliteten i skolan.

14.2.1 Kvalitetspott för pedagogisk utveckling

För att ge fler elever bättre förutsättningar att nå kunskapsmålen i skolan vill vi inrätta en kvalitetspott för pedagogisk utveckling. Skolor ska kunna söka och få medel för att genomföra projekt som syftar till att höja kvaliteten i undervisningen och i förlängningen leda till större måluppfyllelse. Inriktningen ska vara på nyskapande och innovativa pedagogiska projekt, och vi ser gärna att man tar avstamp i de behov som dokumenterats i elevernas individuella utvecklingsplaner. Olika typer av satsningar kan komma i fråga, men det ska vara ett tydligt formulerat projekt som är enkelt att utvärdera. Utvärderingarna är viktiga, inte bara för att de fungerar som ett kvitto på investeringen utan också för att de gör det möjligt att sprida goda exempel.

14.2.2 Förbättra förutsättningarna i Lärarlyftet

Lärarnas kompetens har en avgörande betydelse för elevernas resultat i skolan. Engagerade och kompetenta lärare hjälper elever att utvecklas såväl kunskapsmässigt som rent mänskligt. Det finns många duktiga lärare runt om i landet som gör ett bra jobb. Om de fick möjlighet till inspirerande och kvalitativ fortbildning skulle de kunna bli ännu bättre och bli ännu mer motiverade. Det finns också lärare som saknar vissa kompetenser som de skulle behöva utveckla för att bli riktigt bra lärare. Miljöpartiet anser att lärarna måste uppmärksammas mer. Skolledningarna måste ställa höga krav på varje lärare, och lärarna måste få möjligheter att leva upp till dessa krav.

Den borgerliga regeringen har gjort en satsning på fortbildning för lärare som de kallar Lärarlyftet. Det är en bra satsning som går ut på att lärare som vidareutbildar sig får en ersättning från staten som motsvarar 80 procent av deras lön under tiden som de studerar. Det har dock visat sig att avhoppet från utbildningarna är ganska stora. En förklaring kan vara att många inte har sådana ekonomiska marginaler att de klarar ett inkomstbortfall på 20 procent. Många som tar del av utbildningen är ensamstående kvinnor med barn. För att

skapa bättre möjligheter för personer som inte har så stora ekonomiska marginaler att ta del av Läraryftet vill Miljöpartiet höja ersättningsgraden till 90 procent av lönen. För detta avsätter vi 160 miljoner kronor årligen.

14.2.3 Försöksverksamhet med ämnesundervisning på modersmål

Nästan all undervisning i skolorna bedrivs på svenska, något som gör det svårt för barn som ännu inte behärskar svenska obehindrat att tillgodogöra sig annan undervisning, såsom matematik. Det gäller framför allt elever som nyligen anlänt till Sverige och som inte har hunnit lära sig svenska tillräckligt bra för att hänga med i undervisningen. En elev har rätt att få bra undervisning i matematik även om eleven inte är duktig i svenska. Att undervisningen blir mer effektiv om lärarna talar ett språk som eleverna förstår säger sig självt. Miljöpartiet vill därför starta en försöksverksamhet i tio kommuner där man prövar att ge elever rätt till undervisning i matematik på deras modersmål, detta för att ge eleverna bättre kunskaper i dessa ämnen under tiden eleverna utvecklar sina kunskaper i svenska. När eleverna är nyanlända sker en större del av undervisningen i ämnena på modersmålet, men med tiden sker en större del av ämnesundervisningen på svenska.

14.2.4 Utvidgad rätt till modersmål

I grundskoleförordningen finns en begränsning som säger att elever har rätt till modersmålsundervisning i som mest sju år. Det är en begränsning som Miljöpartiet vill ta bort, vilket även Skolverket rekommenderat. Fördjupade språkkunskaper anses i andra fall vara en tillgång för samhället, vilket till och med föranlett reformer av antagningssystemet till högskolan. Självklart ska elever som så önskar kunna fördjupa sina kunskaper i modersmålet även efter att ha studerat det i sju år. Miljöpartiet vill utvidga rätten till modersmålsundervisning till att gälla hela grundskoletiden och avsätter därför 170 miljoner kronor årligen för detta ändamål.

14.3 Bättre möjligheter till kompetensutveckling genom utbildningsvikariat

Miljöpartiet vill underlätta kompetensutveckling. Mot den bakgrunden föreslår vi ett nytt stöd, utbildningsvikariat, som riktas till dem som har anställning, men som vill ta steget att kompetensutveckla sig eller vidareutbilda sig.

Stödet är utformat som möjlighet till ledighet från en anställning under minst tre månader och max 12 månader med en ersättning motsvarande 85 procent av ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen. Möjligheten erbjuds endast om en arbetslös, som arbetsgivaren godkännt, samtidigt går in och vikarierar under ledigheten. Förslaget syftar till rörlighet och inträde på arbetsmarknaden. För att åstadkomma bäst träffsäkerhet föreslås att stödet endast ges till personer mellan 30 och 60 år. Därutöver föreslås att arbetslösa ungdomar i först hand och långtidsarbetslösa i andra hand är prioriterade för

Fel! Okänt namn på

vikariaten. Programmet omfattar cirka 5 000 helårsplatser. Tillsammans med företagsvikariaten som beskrivs i avsnittet om företag och entreprenörskap omfattar programmet 10 000 helårsplatser.

14.4 Kultur

För Miljöpartiet de gröna är ett rikt och mångfasetterat kulturliv en av nycklarna till mänsklig livskraft. Vi tror att det finns skaparkraft i varje människa. En grundtanke i den gröna ideologin är att ge varje människa möjlighet att utveckla sina förmågor och att få uttrycka sig fritt; i den grundläggande friheten ligger en välbefinnande kraft. Vi menar att alla människor i ett demokratiskt samhälle måste ges förutsättning att använda den skaparkraften.

Ett starkt och mångfasetterat kulturliv är därför ett mål i sig. Kulturen ska vara dynamisk och ifrågasättande. Frihet är garantin för ett levande kulturliv. Kulturen är en del av välfärden och demokratin; därför måste samhället skapa förutsättningar för ett rikt kulturliv. Och dessa förutsättningar måste skapas i nuet, i den verklighet vi har omkring oss idag.

De kreativa näringarna är av stor vikt för svensk ekonomi och en potentiell motor för ekonomisk utveckling i hela landet. Genom att stimulera kulturen stimulerar vi också skapandet av fler arbetstillfällen. Dessutom i en bransch som generellt sett är mycket miljövänlig.

Miljöpartiet storsatsar på kultur för ekonomisk utveckling. Vi ser kulturen som den utvecklingsbransch den är och tillför medel för att stödja den utvecklingen, vilket vi ser kommer att ge positivt resultat både på kort och på lång sikt. Med detta som grund föreslår vi kultursatsningar som förenar ekonomisk utveckling med kulturell utveckling.

Miljöpartiet vill satsa på kulturen bland annat genom att bygga ut regionala kulturfonder och regionala kulturcentrum. Sammanlagt vill vi anslå 1,8 miljarder kronor mer än regeringen på kulturområdet under budgetperioden.

14.5 Hälsa- och sjukvård och folkhälsa

Miljöpartiet de gröna anser att hälso- och sjukvårdspolitiken behöver bygga mer på förebyggande och hälsofrämjande principer än vad den gör i dag. De behov, och därmed kostnader, samhället har för hälsovård, sjukvård och social omsorg är långt ifrån givna. Genom att stärka det som är hälsofrämjande, undvika det som är sjukdomsalstrande och hela tiden ha ett folkhälsoperspektiv i fokus på alla nivåer kan vi nå en bättre sammantagen hälsa i samhället samtidigt som vi minskar kostnaderna.

14.5.1 Hälso- och sjukvård

Regeringen har satsat på reformer av ideologiska skäl snarare än att det bevisats förbättra människors hälsa. Det gäller såväl konstruktionen av vårdvalsreformen som lagen om valfrihet och utförsäljningen av Apoteket. Sveriges befolkning har varit mycket nöjd med Apoteket och många är nu med rätta oroliga att det ska bli rörigt och dyrt. Att välja vårdcentral kommer i huvudsak att vara en storstadsfråga. Landsbygden har en helt annan situation och i dagsläget är svårigheten att kunna ha en fast läkarkontakt över huvud taget ett betydligt mer brännande problem.

Vi anser att regeringen lägger tonvikt på helt fel saker, undergräver det kommunala självstyret och landstingspolitikernas möjlighet att utforma lokalt anpassade lösningar. Vi riskerar även att skapa system där friska med mindre krämpor får betydligt större resurser än de riktigt sjuka och sårbara. Detta vill vi ändra på. Vi föreslår därför ett flertal reformer inom området hälso- och sjukvård; de viktigaste beskrivs nedan.

14.5.2 Förstärkning av elevhälsovården

Miljöpartiet ser stora brister på resurs- såväl som på tillsynssidan när det gäller skolhälsovården i Sverige. Vi vill ha en skolhälsovård med hög kvalitet och stor tillgänglighet. Tidiga och välinriktade insatser för unga kan förebygga mycket lidande och är dessutom ur samhällsekonomiskt perspektiv lönsamt. Därför gör vi en riktad satsning på skolhälsovården på totalt 900 miljoner kronor under tre år, vilket motsvarar ca 800 nya tjänster inom elevhälsovården.

14.5.3 Gratis tandvård upp till 25 år

Regeringen har nyligen infört ett nytt tandvårdssystem. Det har emellertid inte gjort tandvård billigare för gemene man, utan gynnat de som har väldigt höga kostnader. Det nya systemet premierar inte heller ett förebyggande perspektiv och förhållningssätt. Miljöpartiet anser att det är mer välrättat att höja gränsen för gratis tandvård från 20 år till 25 år. Vi vill införa reformen den 1 juli 2011 och avsätter 180 miljoner kronor 2011 och därefter 360 miljoner kronor årligen för detta ändamål.

14.5.4 Förändrad konstruktion av personliga ombud

Personliga ombud för psykiskt sjuka och personer med psykiska funktionshinder hjälper dessa personer att få tillgång till den hjälp de har rätt att få, från kommunen, landstinget och olika stödenheter. I dagsläget utgår statsbidrag som skall täcka $\frac{3}{4}$ av kommunernas kostnader för personliga ombud. Trots bidraget finns det kommuner som inte anser sig ha råd att inrätta personliga ombud. För att komma till rätta med detta vill vi ge ett fullt statsbidrag för de personliga ombuden. Vi avsätter 200 miljoner kronor för detta ändamål.

Fel! Okänt namn på

Miljöpartiet vill avsätta pengar för en förstärkning av elevhälsovården med 800 tjänster. Vi vill införa fri tandvård för alla upp till 25 år och satsa på att minska den felaktiga läkemedelsanvändningen som idag kostar samhället stora summor.

14.6 Satsningar på folkhälsa

En god och jämlik hälsa är ett övergripande mål för Miljöpartiet de gröna. Det förutsätter ett långsiktigt arbete – insatser kan inte ske med treåriga program som sedan rycks undan så som regeringen nu gör. Miljöpartiet vill därför satsa på ett nationellt program för folkhälsa som sträcker sig över många år. Miljöpartiets folkhälsopolitik innebär att långsiktigt investera i våra viktigaste resurser: människor och miljö. En hälsosam miljö, en meningsfull tillvaro med aktivt deltagande i samhället och ekonomisk trygghet är basala delar för en god hälsa hos befolkningen. Vi satsar 50 miljoner kronor på folkhälsopolitiska åtgärder för 2010. För de två kommande åren satsar vi 300 respektive 400 miljoner kronor mer än regeringen.

Miljöpartiet gör i denna budget flera andra satsningar som främjar folkhälsan. Vi föreslår till exempel ett ökat stöd till friluftslivet så att fler människor kan få bli fysiskt aktiva och komma ut i naturen. Vi har ett program för god mat som ska ge bättre mat i skolor och äldreboenden. Våra satsningar på cykelbanor och kollektivtrafik medverkar även de till att stärka folkhälsan. Vi gör också en omfattande satsning på över 7 miljarder de kommande tre åren för att nå miljömålen, där till exempel målet om giftfri miljö är väsentligt för människors hälsa.

Miljöpartiet vill avsätta pengar för en förstärkning av folkhälsopolitiska åtgärder. 50 miljoner 2010, 300 miljoner 2011, 400 miljoner 2012. Ett folkhälsoperspektiv genomsyrar hela vår politik, vilket också innebär satsningar inom en rad områden.

14.7 Lika rätt och jämställdhet

14.7.1 Satsningar på jämställdhet

Miljöpartiet vill förstärka jämställdhetsarbetet med 365 miljoner årligen från och med 2011. Vi vill att ytterligare medel tillskjuts kvinnojourerna som genomför ett vitalt arbete för kvinnofrid i samhället genom stöd för våldsutsatta kvinnor och barn. Kvinnojourerna är de som har längst erfarenhet av att arbeta med våldsutsatta kvinnor och barn i Sverige och behöver särskilt stöd för sitt arbete.

Vi ser också behov av satsningar mot våld som sker i hederns namn. Bristen på skyddade boenden för tjejer och kvinnor måste motverkas genom att staten tar ett särskilt ansvar för detta.

Vi menar att det behövs en riktad satsning på information kring samkönat våld samt resurser till kompetensutveckling för vårdpersonal som möter hbt-personer i sitt yrke. Bland vårdpersonalen behövs det resurser för ökad kompetensutveckling om våld i nära relationer för att tidigt kunna upptäcka och förebygga våldet.

Forskning om mäns våld behöver ytterligare särskilda medel. Mäns våld är en fråga som ofta separeras utifrån vem som är brottsoffret, men det faktum att ett maskulint beteendemönster innehåller våld måste problematiseras ytterligare och kunskapen om detta måste spridas. Dessutom behöver utvärderingar av den verksamhet som i dag bedrivs mot våldsamt och aggressivt beteende hos män ytterligare stöd. En särskild nationell jourtelefon för män som söker stöd i en kris, för stöd mot ett våldsamt och aggressivt beteende behöver inrättas. Organisationer som fokuserar på att ge professionellt stöd till män med aggressionsproblem och våldsbeteende behöver ytterligare medel.

Miljöpartiets förslag till satsningar på jämställdhet sammanfattas i tabellen 14.1 nedan. För år 2010 handlar det om omDispositionering av medel som regeringen budgeterar. För 2011 och 2012 om att avsätta ytterligare 365 miljoner kronor årligen utöver de anslag regeringen beräknar.

Tabell 14.1

Specifikation av anslag 3:1	2010	2011	2012
<i>Omprioriteringar och tillägg i anslag</i>			
Jämställdhetsråd	120	120	120
Stöd till kvinnojourer	100	100	100
Nationell jourtelefon för män, stöd i kris och våldsbeteende	20	20	20
Professionella kriscentrum för män	30	30	30
Våld i hederns namn, skyddade boenden	20	20	20
Informationssatsning våld i samkönade relationer	20	20	20
Utbildning av vårdpersonal, våld i relationer	20	20	20
Forskning om mäns våld och utvärdering av stödinsatser för våldssamma män	20	20	20
Parlamentarisk arbetsgrupp för män och jämställdhet	10	10	10
Stöd till organisationer som arbetar mot mäns våld	40	40	40
Summa	400	400	400

14.7.2 Lika rätt

Alla har inte samma rättigheter och möjligheter att verka i vårt samhälle. I statistiska granskningar av arbetsmarknaden, den politiska arenan och brottsutsattheten framträder uppenbara olikheter mellan olika grupper. Politiken mot diskriminering behöver därför skärpas och utvecklas. Framförallt måste vi säkra att människor som diskriminerats har reell möjlighet att få kompensation och upprättelse. De organisationer som idag jobbar med lika rätt och antidiskriminering gör ett mycket viktigt jobb och vi föreslår därför att ytterligare medel anslås för att stödja dem i deras arbete (se tabell 14.2 nedan).

Fel! Okänt namn på

Tabell 14.2

Specifikation av anslag 2:2	2010	2011	2012
Antidiskrimineringsklausuler	5	5	5
Organisationsstöd	70	70	70
Hbt-kompetens i vården	6	6	6
Centrum mot rasism	3	5	5
Antidiskbyråerna för insamlande av statistik	5	5	5

14.8 Barntid

Många småbarnsföräldrar upplever i dag en enorm stress över att de inte i den utsträckning de vill kan vara tillsammans med sina barn under de viktiga småbarnsåren. I dag finns en möjlighet till deltidsarbete under den tid barnen är små. I realiteten är dock denna möjlighet starkt begränsad för många människor på grund av att man inte har råd att gå ned i lön. För att skapa möjligheter för fler att gå ned i arbetstid föreslår Miljöpartiet en ny del i föräldraförsäkringen som vi kallar barntid. Reformen ger fler människor möjlighet att minska sin arbetstid utan att förlora kontakten med arbetsmarknaden. Förslaget ger också alla de kvinnor som redan idag arbetar deltid en ekonomisk ersättning. Detta kommer att synas i plånboken såväl idag som i den framtida pensionen. Barntid blir en del av föräldraförsäkringen men med ett eget regelverk. Till skillnad från vårdnadsbidraget beskattas bidraget och är pensionsgrundande.

Uttaget av barntid görs flexibelt så att det går att fördela barntidsuttaget under hela den tid man har rätt att gå ned i arbetstid fram till barnet fyller åtta år. Ersättningen blir individuell och kopplad till barnet. Varje förälder får rätt till två år barntid för varje barn. Barntid kan inte överlåtas till den andra föräldern. Maximal ersättning utgår vid arbete mellan 50 och 75 procent av heltid. Ersättningen minskar därefter proportionellt och blir mindre ju mer man arbetar. Maximal ersättning är 2 500 kronor per månad.

Barntid är flexibelt, vilket gör att fler föräldrar kommer att ha möjlighet att utnyttja stödet och anpassa sitt deltidsarbete efter sin egen livssituation. Möjligheten ökar också att sprida ut barntid så att barnen sammantaget kan vara hemma på deltid under en längre tid. Barntid är en helt individuell ersättning (till skillnad från föräldraförsäkringen) vilket gör att förutsättningarna för ett jämställt uttag förbättras. Kostnaden för offentlig sektor till följd av detta är ungefär 3,8 miljarder kronor. Skulle användningen öka med ytterligare 10 procentenheter ökar kostnaden med 1,3 miljarder kronor. Miljöpartiet avsätter därför 2,5 miljarder kronor 2011 och 5 miljarder kronor för år 2012.

Miljöpartiet föreslår en ny del i föräldraförsäkringen som vi kallar barntid. Reformen ger fler människor möjlighet att minska sin arbetstid för att vara med sina barn utan att förlora kontakten med arbetsmarknaden.

15 En mer hållbar värld

15.1 Låt inte de fattigaste drabbas av krisen

En av grundstenarna i Miljöpartiet de grönas ideologi är solidaritet med världens alla människor. Vi inom Miljöpartiet är starkt medvetna om att jordens resurser är knappa och mycket ojämnt fördelade mellan länder och människor. Vi arbetar för en global utjämning av dessa. Siffror från Världsbanken visar att uppskattningsvis 400 miljoner fler människor än vad man tidigare trott lever under den globala fattigdomsgränsen, vilken just nu är 1,25 dollar om dagen. Stora ekonomiska klyftor skapar frustration och social oro och går emot universella principer om människors lika värde.

De mänskliga rättigheterna finns uttryckta i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och i de två huvudkonventionerna om medborgerliga och politiska respektive ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Rättigheterna är allmängiltiga, odelbara, likvärdiga och inbördes beroende av varandra. För att uppnå de mänskliga rättigheternas syfte, att säkerställa varje människas möjlighet att leva ett liv i värdighet, måste alla rättigheterna respekteras. Miljöpartiet menar att det är en absolut nödvändighet om vi ska få en trygg värld att varje människa har alla grundläggande mänskliga rättigheter tillgodosedda. Det är därför viktigt att Sverige inte minskar sitt biståndsarbete utan fortsätter att vara ett föredöme för andra rika länder genom att upprätthålla enprocentsmålet.

Den ekonomiska krisen är global. Många länder har drabbats betydligt hårdare än Sverige. Länderna i Syd drabbas både genom lägre direktinvesteringar, mindre möjligheter till banklån och exportkrediter och inte minst minskade transfereringar från rikare länder i form av migrantremissor. Sverige är fortfarande ett rikt land och vi måste även i dåliga tider orka vara med och bidra till fattiga länder.

Miljöpartiet menar att de rika länderna har ett ansvar för att finansiera klimatinvesteringar i fattigare länder och att bidra till klimatanpassning. Detta bistånd ska dock ligga utanför biståndsramen. Miljöpartiet budgeterar därför 1,4 miljarder kronor 2010, 1,5 miljarder kronor 2011 och 2 miljarder kronor 2012 utanför biståndsramen för klimatbistånd. Vi föreslår också att en miljard kronor mindre avräknas från biståndet för flyktningmottagande. Därmed ökar medlen för fattigdomsbekämpning med en miljard kronor.

Utöver högre ambitioner i klimatbiståndet menar vi också att en mindre del av det vanliga biståndet bör avräknas för flyktningmottagande. I Miljöpartiets budgetmotion är därför det bistånd som går till fattiga länder 1 miljard högre än i regeringens budgetförslag.

Fel! Okänt namn

15.2 Ett öppet Sverige

Miljöpartiet de gröna anser att alla människor i grunden har samma rätt till vår gemensamma jord. Vi har en vision om en värld där ingen behöver fly men alla får flytta och tror på mångfald som ett positivt värde. Vi anser att fler asylsökande bör få stanna, och fokuserar därför på hur vi kan förbättra villkoren för dem som söker asyl, istället för att lägga resurser på förvar och utvisningar. Vi föreslår att ett bidrag för eget boende införs, för att minska trångboddheten och underlätta den svåra ekonomiska situationen för de grupper som väljer eget boende. Vi vill att de som lever papperslösa sedan den tidigare utlänningslagstiftningen ska regulariseras, och att papperslösa ska ha rätt till hälso- och tandvård. För att förbättra rättssäkerheten i migrationsprocessen föreslår vi även att Migrationsdomstolen ska utse offentliga biträden och inte Migrationsverket.

15.3 Ett modernt försvar

I enlighet med vad riksdagen tidigare beslutat vill Miljöpartiet de gröna att det svenska försvaret ska omvandlas från ett invasionsförsvar till ett fredsfrämjande insatsförsvar. Försvaret ska ha ett tydligt och renodlat uppdrag och det ska uppfyllas på ett kostnadseffektivt sätt. För att uppnå detta krävs omfattande omstruktureringsinsatser inom förbandsverksamheten och materieförsörjningen. Miljöpartiet gör bedömningen att det går att spara närmare två miljarder kronor på försvaret i förhållande till regeringens nivå 2010 och lika mycket för år 2011 och 2012.

Huvuddelen av Miljöpartiets besparingar inom anslagsområdet görs på förband och materielanslagen. Rationaliseringsprocessen inom förbandsverksamheten måste fortsätta och Miljöpartiet anser att utgifterna för materieförsörjningen kan reduceras mer än vad regeringen aviserat. Miljöpartiet förordar att vissa materielprojekt stoppas, som till exempel utvecklingen av en ny ubåt och utveckling och uppgradering av JAS 39 Gripen C/D. Miljöpartiet avvisar regeringens förslag om inrättandet av en ny exportstödsmyndighet för krigsmateriel.

I Miljöpartiets satsningar inom utgiftsområdet återfinns satsningar på fredsfrämjande insatser där vi ser att det för överskådlig tid finns ett stort behov av att delta i fler internationella krishanteringsuppdrag i FN:s regi. Vi föreslår en klimatsatsning för skydd mot naturolyckor med syfte att minska sårbarheten vid extrema väderhändelser och långsiktiga klimatförändringar. Syftet med satsningen är främst att vidta åtgärder för att förhindra översvämning av Vänern och Mälaren.

Miljöpartiet föreslår ett ökat anslag till Kustbevakningen för deltagande i ett övervakningsuppdrag utanför Somalia, Operation Atalanta. De ökade resurserna är kopplat till ett utökat direktiv att även stävja det internationella tjuvfisket och dumpningen av miljöfarligt avfall.

Miljöpartiet vill fortsätta omvandlingen av det svenska försvaret från ett invasionsförsvar till modernt fredsfrämjande insatsförsvar. Detta medför besparingar på närmare sex miljarder kronor under budgetperioden. Samtidigt vill vi satsa 380 miljoner på fredsfrämjande insatser och 553 miljoner kronor på Kustbevakningen. Båda satsningarna handlar om ökade ambitionsnivåer internationellt.

16 Skatter

16.1 Inledning

Skattepolitiken påverkar i stor utsträckning människors privatekonomi. Samtidigt är den ett viktigt politiskt styrmedel som påverkar människors och företags beteenden. Miljöpartiet menar att det behövs en skattepolitik som syftar till att ge människor ökad frihet, större rättvisa och drivkrafter att medverka till ett hållbart samhälle. Skattepolitiken måste i större utsträckning än idag anpassas efter de utmaningar som samhället står inför. Den mycket snäva syn på skattepolitiken som regeringen stått för, där det överordnade målet tycks vara att sänka skattekvoten, avvisar vi.

Miljöpartiet menar att skattepolitiken i större utsträckning behöver användas för att klara klimat- och miljömål. Offensiva miljöskatter är beprövade och har visat goda resultat. Skatteväxlingen som genomfördes i Sverige under förra mandatperioden lyfts fram internationellt som ett föredöme.²⁵ Höjningen av miljöskatterna som då beslutades av riksdagen omfattade 30 miljarder för de kommande tio åren.

Miljöpartiet föreslår nu klimat- och energirelaterade skattehöjningar under budgetperioden på drygt 20 miljarder kronor. Pengarna som genereras behövs för satsningar på ny energiteknik, utbyggnad av klimativänlig infrastruktur såsom järnväg och kollektivtrafik, forskning och utveckling och klimatanpassning av bostäder – investeringar som gör att vi klarar klimatmålen samtidigt som ekonomin kan utvecklas och nya jobb skapas.

Miljöpartiets förslag om kraftigt höjda klimat- och energiskatter innebär samtidigt att vi inte anser att kraftigt höjda inkomstskatter vare sig är nödvändiga, möjliga eller önskvärda. Vår ambition är att låg- och medelinkomsttagare inte bör få någon inkomstskattehöjning. Samtidigt är skatter ett viktigt sätt att omfördela resurser i samhället. Med våra förslag ökar rättvisan i skattesystemet påtagligt jämfört med den politik som regeringen för.

²⁵ COMETR (Competitiveness Effect of Environmental Tax Reforms), Policy brief, mars 2007.

Fel! Okänt namn

16.2 Skatteförslag

Miljöpartiets skatteförslag sammanfattas i tabellen nedan. Tabellen är uttryckt som avvikelser från regeringens budgetförslag. På avgörande punkter har vi stora invändningar mot regeringens skattepolitik. Vi har tidigare motsatt oss införandet av jobbskatteavdraget som skapat en skillnad i beskattningen av olika inkomster samt omläggningen av fastighetsskatten som minskat rörligheten på bostadsmarknaden och ökat skillnaden i beskattning av olika tillgångsslag. Reformerna har sammantaget lett till stora skattesänkningar för grupper med relativt höga inkomster och vi menar därför att justeringar behöver göras som leder till en mer rättvis fördelning av skatteuttaget.

Tabell 16.1

Skatteförslag	MP-förslag avvikelse regeringen		
	Periodiserad nettoeffekt offentlig sektor		
	2010	2011	2012
Direkt skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattningen			
Förstärkt jobbskatteavdrag, steg 4	10	10	10
Ytterligare sänkt skatt för pensionärer	-1	-1	-1
Reformerad skattereduktion för arbetsinkomst	1,1	1,1	1,1
Cykel som skattebefriad friskvård	-0,25	-0,25	-0,25
Reformerad förmånsbeskattning bilar	0,5	0,1	0
Föräldraavdrag	-1	-1	-1
Indirekt skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.			
Nedsatt arbetsgivaravgift för småföretag	-10	-10	-10
Nedsatt arbetsgivaravgift för enmansföretag	-0,5	-0,5	-0,5
Höjda arbetsgivaravgifter för 18–25-åringar	11,9	11,8	11,9
Höjd löneskatt äldre	0,8	0,8	0,8
Nedsatta arbetsgivaravgifter i FoU-intensiva företag			-0,5
Skatt på kapitalägande – kapital- och egendomsskatter			
varav: - sänkt tak för uppskovsbelopp	-0,215	-0,215	-0,215
Rödgrön omläggning av fastighetsskatten (netto)	0	0	0
Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter			
Höjning av koldioxidskatten 1 öre (skatten sänks också ett öre till följd av indexering)	-0,29	-0,26	-0,24
Koldioxidskatt på naturgas och gasol vid drivmedelsanvändning	-0,01	-0,01	
Energiskatteavdrag för vindkraft	-0,06	-0,06	-0,06
Slopad avfallsförbränningskatt	0,06	0,28	0,23
Skattebefrielse för personbilar med bättre miljöegenskaper	0,12	0,2	0,28

Fel! Okänt namn på

Skatteförslag	MP-förslag avvikelse regeringen		
	Periodiserad nettoeffekt offentlig sektor		
	2010	2011	2012
Följändringar i den viktbaserade fordonsskatten	0,1	0,1	0,1
Slopad skatt på gödselmedel	0,27	0,27	0,27
Effektskatt på kärnkraft + höjd fastighetsskatt på vattenkraft	2	4	4
Höjd koldioxidskatt med 12 öre 2009, 43 öre 2010, 5 öre 2011	3,24	14,85	16,2
Skatt på flygresor	1,5	3	3
Effekter av höjd koldioxidskatt industrin samt jordbruk och skogsbruk, eldningsolja m.m.	0,5	1	1,5
Full koldioxidskatt på torv	0	0	0
Kilometerskatt			6,5
Höjd skatt på alkohol	0,27	0,27	0,27
Skatt på fluorerade växthusgaser		0,1	0,1
Registreringsskatt båtmotorer		0,06	0,06
Höjd elskatt för industrin			0,25
Övriga skatter			
Rödgrön ROT-hushåll	-2,5	-2,5	-2,5
Rödgrön skol-ROT	-0,4	-0,40	-0,40
Förstajobbetavdrag	-0,40	-0,40	-0,20
Slopad uttagsskatt på vindkraftskooperativ	-0,01	-0,01	-0,01
Summa	15,73	31,33	39,69
Avgår kommunala inkomstskatter (p.g.a. sänkt skatt för pensionärer)	1	1	1
Statliga skatteinkomster	16,7	32,3	40,7

16.3 Inkomstskatter

16.3.1 En ansvarsfull skattepolitik

Miljöpartiet säger nej till ett fjärde steg i jobbskatteavdraget. Vi menar att det är orimligt och smaklöst att nu fortsätta sänka skatten för dem som jobbar samtidigt som allt fler i vårt samhälle drabbas av arbetslöshet. Reformen är också ett dyrt sätt att skapa jobb. Enligt regeringens beräkningar är kostnaden cirka 3,3 miljoner kronor per jobb på kort sikt och 1 miljon kronor per jobb på lång sikt. I dagsläget finns betydligt mer kostnadseffektiva sätt att skapa jobb. Till exempel beräknar regeringen själva att pengarna till kommuner och landsting är ett betydligt billigare sätt att upprätthålla sysselsättningen.

Fel! Okänt namn på

16.3.2 Reformerat jobbskatteavdrag

Miljöpartiet föreslår att det nuvarande förvärvsavdraget trappas av. Detta för att öka progressiviteten i skattesystemet och finansiera angelägna reformer. Avtrappningen föreslås börja vid cirka 43 000 kronor i månaden. För den som tjänar 70 000 kronor i månaden betyder avtrappningen en skattehöjning på cirka 500 kronor i månaden. Avtrappningen görs med en procent från cirka 43 000 och ytterligare cirka en procent från 50 000. Denna skatteförändring ger cirka 1,1 miljard kronor i ökade skatteintäkter.

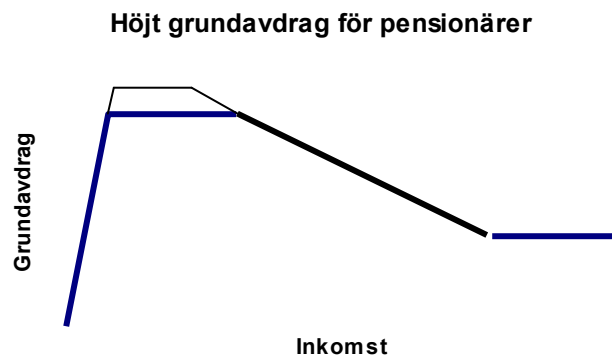
16.3.3 Pensionärernas inkomstskatter

Införandet av jobbskatteavdraget har inneburit en skillnad mellan beskattningen av lön och andra ersättningar. Motivet är att det ska bli lönsammare att arbeta, men det slår orättvist mot pensionärer som har arbetslivet bakom sig. Miljöpartiet hade aldrig själva utformat en skattesänkning på det sättet som nu är gjort. Vi har tidigare sänkt inkomstskatten på ett sätt som kommit alla till del.

Regeringen föreslår i årets budgetproposition en ytterligare grundavdragshöjning för pensionärerna vilket gör att skatten på pension minskar. Samtidigt föreslår man också ytterligare ett steg i förvärvsavdraget vilket innebär en större skattesänkning för de som jobbar. Sammantaget innebär det här att klyftan mellan skatt på pension och skatt på förvärvsinkomster ökar.

Miljöpartiet anser att klyftan mellan skatt på pension och skatt på arbete bör minska. Vi säger nej till det fjärde steget i jobbskatteavdraget och föreslår samtidigt att skatten för pensionärer sänks med ytterligare en miljard kronor jämfört med regeringens förslag. Genom dessa två förändringar tar vi ett första steg för att minska skatteskillnaden mellan skatt på pension och skatt på arbete. Utformningen av det höjda grundavdraget beskrivs schematiskt i diagram 16.1 nedan där den tjockare linjen beskriver grundavdraget enligt regeringens förslag och den tunnare linjen den ytterligare höjning som Miljöpartiet föreslår.

Diagram 16.1 Miljöpartiets förslag till ytterligare höjt grundavdrag för pensionärer

16.3.4 Ett nytt föräldraavdrag

Som jobbskatteavdraget idag är konstruerat utgår det inte för några inkomster som kommer från våra gemensamma socialförsäkringssystem. Detta innebär att jobbskatteavdrag till exempel inte utgår på föräldrapenning vilket i praktiken innebär att skatten höjs när man är föräldraledig eller är hemma med tillfällig föräldrapenning jämfört med när man jobbar.

Miljöpartiet anser inte att det är rimligt att det ska finnas stora skillnader i vilken skatt man betalar när man är föräldraledig och när man jobbar. Vi menar att det är orimligt att man genom skattesystemet försöker skapa drivkrafter att *inte* vara hemma med sjukt barn eller ta föräldraledigt vilket är effekten av regeringens skattepolitik just nu.

Miljöpartiet föreslår därför i årets budgetmotion att en skattereduktion – föräldraavdraget – införs för föräldralediga. Skattereduktionen ska vara utformad så att den i huvudsak ger samma skattelättnad som jobbskatteavdragets första tre steg. Genom att införa ett föräldraavdrag försvinner den omotiverade skatteskillnaden som idag uppstår när man går från arbete till att vara föräldraledig. Skattereduktionen blir vid en föräldrapenning på 16 700 kronor före skatt cirka 800 kronor per månad (se tabell 16.2 nedan).

Tabell 16.2

Föräldraavdraget	
Föräldrapenning/månad	Skattereduktion/månad
8 300	600
12 500	800
16 700	1 000
20 800	1 200

16.3.5 Skattereduktion för hushållsnära tjänster

Regeringen har infört en skattereduktion för hushållsnära tjänster. Miljöpartiet är kritiskt till detta förslag som vi tror främst kommer att utnyttjas av personer med goda inkomster som bör ha råd att betala för dessa tjänster själva. Subventioner av hushållsnära tjänster ger dåliga fördelningseffekter, riskerar att ersätta en form av skattefusk med en annan och bidrar inte till ökad jämställdhet. Skattereduktionen är 50 procent av arbetskostnaderna inklusive moms. Maximal skattereduktion är 50 000 kronor per år, vilket är en mycket hög subvention.

Miljöpartiet är fortsatt principiellt motståndare till en permanent skattereduktion för hushållsnära tjänster. Likaså menar vi att ROT-avdragen inte heller bör vara permanenta. I detta konjunkturläge måste man dock vara ytterst varsam med reformer som påverkar efterfrågan på arbetskraft och vi menar därför att avskaffandet av avdraget för hushållsnära tjänster bör skjutas på framtiden.

Fel! Okänt namn

16.4 Arbetsgivaravgifter

16.4.1 Generell nedsättning av socialavgifterna

För att underlätta för små företag att växa och utvecklas föreslår vi att arbetsgivaravgiften sätts ned med 10 procentenheter på en lönesumma upp till maximalt cirka 740 000 kronor. Vi menar att detta förslag är viktigt både för att uppmuntra nyföretagande och för att lätta på bördan för de minsta företagen som redan idag kan ha svårt att få lönsamhet i sin verksamhet.

Förslaget innebär att alla företag med en lönesumma på 740 000 kronor och däröver erhåller en skattelättnad om cirka 6 100 kronor per månad. Nettokostnaden för offentlig sektor till följd av förslaget är ungefär 10 miljarder kronor.

Utöver den generella nedsättningen föreslår vi dessutom att arbetsgivaravgiften för enmansföretag som anställer sätts ned så att dessa företag endast betalar ålderspensionsavgift under det första året för den första anställda.

Regeringen har infört en nedsättning av arbetsgivaravgiften för 18–25-åringar. Vi föreslår att nedsättningen avskaffas, vilket gör att intäkterna för offentlig sektor ökar med drygt 10,4 miljarder kronor. Avskaffandet innebär att kommunernas arbetsgivaravgifter höjs med cirka 1,5 miljarder kronor 2 010, vilket vi kompenserar för genom höjda statsbidrag på motsvarande nivå.

16.4.2 Nedsatta arbetsgivaravgifter för forskningsintensiva företag

För att se till att svenska forskningsresultat skapar arbetstillfällen i Sverige behöver förhållandena för nya och innovativa företag i Sverige förbättras. Miljöpartiet föreslår därför att arbetsgivaravgiften för små och medelstora företag med hög forskningsintensitet sätts ned, med undantag för pensionsavgiften. Nedsättningen ska vara neutral i förhållande till bransch och endast baseras på graden av forskningsintensitet. En sådan nedsättning kan skapa nya arbetstillfällen för akademiker, öka företagets vilja att investera i forskning och förbättra möjligheterna att kommersialisera svenska innovationer i Sverige. Miljöpartiet föreslår att en utredning tillsätts för att utforma en sådan avgiftsnedsättning och att regeringen återkommer med lagförslag som innebär att nedsättningen kan träda ikraft från och med den 1 januari 2012.

16.5 Kapitalskatter

16.5.1 Gemensamt rödgrönt förslag: En ny rättvis fastighetsskatt

De borgerliga partierna lovade i valrörelsen att avskaffa fastighetsskatten. Det har inte skett. De med lyxvillor har fått en kraftigt sänkt skatt. Men vanliga småhusägare har istället bara fått se sin fastighetsskatt byta namn till fastighetsavgift.

De förändringar som regeringen har gjort har bidragit till att öka klyftorna i Sverige samtidigt som bostadsmarknadens funktionssätt har försämrats.

Regeringen har infört en räntebeläggning på uppskov. Räntebeläggningsen, som är att betrakta som en skatt, gäller inte bara nya uppskov utan även tidigare gjorda uppskov.

Regeringens hantering av fastighetsskatten har orsakat stor oro bland husägare. Vi menar att det är viktigt att husägare får långsiktiga besked som gör att de kan planera sin ekonomi på ett bra sätt. Samtidigt är det tydligt att rättvisan, neutraliteten och rörligheten måste förbättras.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet är överens om att utforma den samlade beskattningen på fastigheter på ett sätt som bidrar till att skapa ett bättre fördelningspolitiskt skattesystem. Vårt gemensamma besked är att det nuvarande systemet för fastighetsskatt kvarstår med tre tydliga förbättringar:

- 1) **Rättvis:** De som har de dyraste villorna, med ett marknadsvärde över cirka sex miljoner kronor (dvs. ett taxeringsvärde om 4,5 miljoner eller mer), kommer att få höjd skatt. Samtidigt utvidgas den nuvarande begränsningsregeln så att fler med små inkomster får sänkt fastighetsskatt.²⁶
- 2) **Neutral:** Fastighetsskatten för hyresfastigheter och bostadsrättsföreningar sänks. Neutraliteten mellan olika boendeformer utreds och åtgärder vidtas.
- 3) **Rörlighet:** Uppskovsskatten och begränsningen för uppskov tas successivt bort, givet att det statsfinansiella läget så tillåter och att det finansieras på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt. På så sätt ökar rörligheten på bostadsmarknaden. I ett första steg tas skatten på uppskov upp till 200 000 kronor bort. Därmed har nästan hälften av den statsfinansiella kostnaden för att avskaffa uppskovet uppnåtts. Vi kommer även att tillsätta en utredning som ser över systemet med uppskov och hur det kan säkerställa att uppskoven betalas in.

Tabell 16.3. Förändringar av fastighetsskatten år 2010 och 2011

Ny fastighetsskatt om 1 % över ett marknadsvärde om cirka 6 miljoner kronor för villor (dvs. på ett taxeringsvärde om 4,5 miljoner kronor eller mer)	cirka +300 miljoner
Begränsningsregeln (om max 4 % av inkomsten i fastighetsskatt) utvidgas så att den med liten inkomst får sänkt fastighetsskatt	cirka -100 miljoner
Räntebeläggning av uppskov (så kallad uppskovsskatt) avskaffas för belopp lägre än 200 000 kr	cirka -400 miljoner
Reavinstskatten (vid bostadsförsäljning) höjs från 22 till 23 %	cirka +600 miljoner
Fastighetsskatt för hyreslägenheter och bostadsrätter sänks från 0,4 % till 0,22 %	cirka -500 miljoner
Total finansiell effekt	cirka noll

Observera att den sammantagna effekten inte är summan av delarna då dessa förslag samverkar.

Källa: RUT, dnr 2009:894.

²⁶ I detta förslag utvidgas den nuvarande begränsningsregeln. Vi är beredda att om det finns behov se över konstruktionen av begränsningsregeln så att rättvisan ökar.

Fel! Okänt namn på

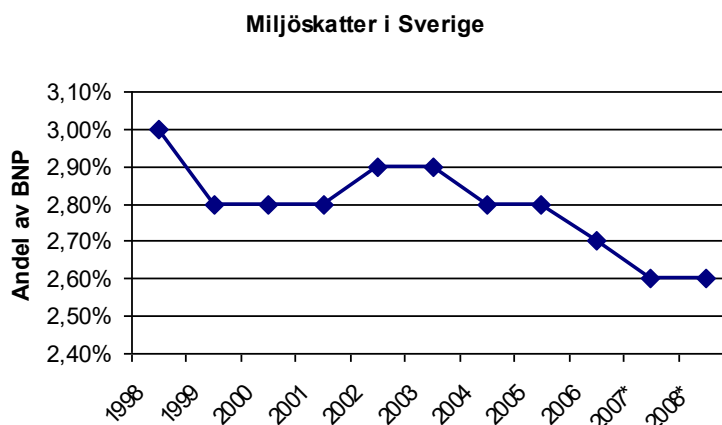
Regeringen aviserar i årets budgetproposition en fortsatt minskning av möjligheterna att göra uppskov. Förändringen föreslås för att finansiera vissa förändringar inom fastighetsskatten som innebär att fler fastighetsägare kommer att få betala den lägre fastighetsavgiften istället för att betala fastighets-skatt enligt det gamla taxeringssystemet. Miljöpartiet ställer sig bakom förändringarna som innebär att fler betalar fastighetsavgift. Däremot anser vi inte att det är rimligt att finansiera detta genom ytterligare begränsningar av möjligheterna att göra uppskov.

16.6 Bättre styrning genom klimat-, energi- och miljöskatter

16.6.1 Höjd koldioxidskatt

Klimatskatter och miljöskatter är effektiva styrmedel för att minska utsläpp av till exempel koldioxid och miljöförstörande ämnen. Det procentuella uttaget av miljö- och klimatskatter har minskat under senare år (diagram 16.1 nedan) vilket innebär att skatternas styrande effekt minskat. Även om det inte finns något självändamål med höga miljö- och energiskatter så finns en stor risk att deras effekt urholkas om de inte växer i samma takt som BNP-utvecklingen. Genom skatter på miljö- och hälsoskadliga varor synliggörs samhällskostnader som annars inte syns i priset, och konsumtionen styrs i en mer hållbar riktning.

Diagram 16.1

Källa: SCB, miljöräkenskaperna.

Till följd av den ekonomiska nedgången 2008–2009 faller konsumentprisindex (KPI) under samma period. Detta får till följd att skatten på bensin och diesel minskar eftersom skatterna är kopplade till utvecklingen av KPI.

För att hålla omvandlingstrycket uppe i samhället och för att ge tydliga signaler om att fortsatt klimatomställning är prioriterat föreslår vi att koldioxidskatten höjs med 12 öre år 2010, 43 öre 2011 samt 5 öre 2012. En höjning

med 12 öre innebär att bensinpriset ökar med ungefär 36 öre. Höjd koldioxidskatt slår bland annat igenom på priset på bensin, diesel och eldningsolja.

Miljöpartiet menar också att uppräknings av miljö- och klimatskatterna behöver förändras. Indexering finns till för att den styrande effekten av skatten inte ska urholkas när inkomsterna stiger. Den nuvarande indexeringen som endast bygger på konsumentprisindex gör att den styrande effekten successivt urholkas. Istället bör uppräknings kopplas till BNP-utvecklingen och tydligare relateras till klimatmålen.²⁷

16.6.2 Flygskatt

Flygfotogen är enligt lagen om skatt på energi befriad från både energi- och koldioxidskatt vilket i sin tur beror på att alla avtalsslutande parter i ICAO (International Civil Aviation Organization) har slutit ömsesidiga överenskommelser om att leverera skattebefriad bränsle.

Miljöpartiets mening är att detta avtal måste förhandlas om. På grund av att flyget inte betalar energiskatt eller koldioxidskatt är det idag kraftigt subventionerat jämfört med andra transportslag. Innan avtalet kan förhandlas om måste en skatt som motsvarar energi- och koldioxidskatten införas.

Användningen av flygbränsle för inrikes flyg beräknades år 2007 uppgå till 267 tusen kubikmeter. Omräknat motsvarar detta ökade energiskatter på ca 870 miljoner kronor. På motsvarande sätt skulle koldioxidskatt på inrikesflyget innebära skatteintäkter på ca 630 miljoner kronor. Totalt skulle energi- och koldioxidskatt för flygbränsle ge staten skatteintäkter på ca 1,5 miljarder kronor. Om ett skatteuttag på totalt 1,5 miljarder skulle fördelas på ca 7 miljoner flygresor motsvarar det en prisökning på ca 218 kronor per resa.²⁸

Vi föreslår att frågan om en koldioxidskatt på flyget fortsätter att utredas. Fram till att koldioxidskatt och energiskatt kan införas på flyget menar vi att en tillfällig skatt per passagerare införas som ger motsvarande priset för konsumenten. Vårt förslag innebär 300 kronor i flygskatt för enkel resa inrikes och i Europa och 600 kronor för enkel resa utanför Europa.

16.6.3 Kilometerskatt

Miljöpartiet föreslår att riksdagen begär att regeringen utreder och återkommer med lagförslag om en kilometerskatt för lastbilar senast den 1 januari 2012. Syftet med skatten är att i större utsträckning internalisera externa effekter, såsom buller och slitage från lastbilstrafiken. Skatten kommer också att leda till effektiviseringar och lägre utsläpp av växthusgaser från lastbilstrafiken. I snitt ska skatten vara 2 kronor per mil men den bör differentieras eller återföras på ett sådant sätt att konkurrensen inte snedvrids för företag i norra Sverige.²⁹

²⁷ Se också Svensk klimatpolitik SOU 2008:24 s 294.

²⁸ RUT, pm, dnr 2008:1314.

²⁹ Se också Svensk klimatpolitik SOU 2008:24 s. 291 f.

Fel! Okänt namn på

16.6.4 Höjd effektskatt på kärnkraft samt höjd fastighetsskatt för vattenkraftsanläggningar

Handeln med utsläppsrätter pressar upp priset på el, vilket skapar stora vinster för producenter av elkraft som inte behöver några utsläppsrätter (kärnkraft och vattenkraft) och vars kostnader inte stiger. Av den här anledningen föreslår vi att effektskatten på kärnkraft höjs samt att fastighetsskatten på vattenkraft höjs.

16.6.5 Skatt på fluorerade växthusgaser

Miljöpartiet föreslår att en miljöskatt för fluorerade växthusgaser införs. Skattesatsen bör sättas på samma nivå som koldioxidskatten för den industri som ej omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter.

16.6.6 Registreringskatt på båtmotorer

Miljöpartiet vill införa en registreringsavgift vid nyförsäljning av båtmotorer till fritidsbåtar.³⁰ Avgiften baseras på motorns koldioxidutsläpp. I nuläget är Sjöfartsverkets minimiregler för utsläpp från båtmotorer i princip de enda miljökrav som ställs på båtar. Samtidigt är utsläppen från fritidsbåtstrafiken mycket stora. Årligen förbrukas 32 500 kubikmeter bensin i fritidsbåtar.³¹ Äldre 2-taktare är de värsta klimatsyndarna, de uppskattas släppa ut cirka 3 000–8 000 ton kolväten årligen.

För att minska båtlivets klimatpåverkan inför vi en avgift som ska få konsumenten att tänka till en extra gång vid val av båtmotor. På så vis sätts också press på båtmotortillverkarna att skynda på teknikutvecklingen. Avgiften differentieras utifrån motorns koldioxidutsläpp och föreslås vara mellan 1 000 och 15 000 kronor. Intäkterna från avgiften beräknas bli runt 60 miljoner kronor årligen.

Statistiken på området är idag mycket bristfällig. Registreringsavgiften kräver att ett standardiserat sätt att mäta och redovisa koldioxidutsläpp från båtmotorer utarbetas.³² Därför behöver systemet utredas först och kan därför införas först från och med den 1 januari 2011.

16.7 Vissa omläggningar av miljö-, klimat- och energiskatter

16.7.1 Koldioxidskatt på torv

Torv är i dag undantagen koldioxidskatt trots att torven är ett fossilt bränsle. Vi föreslår att undantaget från koldioxidskatt slopas vilket innebär att torv-

³⁰ Avser såväl utombords- som inombordsmotorer. Fritidsbåt definieras enligt Sjöfartsverkets föreskrifter 2005:4.

³¹ Båtlivsundersökningen 2004.

³² Båtbranschen har ett pågående arbete med standardisering av redovisning av utsläpp och bränsleförbrukning.

brytning snabbt kommer att bli olönsamt och fasas ut som bränsle. Miljöpartiet begär att regeringen återkommer med lagförslag.

16.7.2 Reformerad förmånsbeskattning av bilar samt höjd drivmedelsförmån

Miljöpartiet föreslår att ett helt nytt system för förmånsbilar införs i linje med det förslag som presenterades av klimatberedningen.³³ Systemet innebär att beskattningen av förmånsbilar utgår från bilens koldioxidutsläpp och att kraven skärps successivt (liknande system har införts i Storbritannien med stor framgång). Dagens nedsättning av förmånsskatten med 20 procent för etanolbilar och 40 procent för biogasbilar ligger kvar.

Tekniskt innebär förslaget att förmånsvärdet beräknas i procent av bilens nybilspris. Hur många procent av bilens nybilspris som utgör förmånsvärdet bestäms av bilens koldioxidutsläpp (tabellen 16.4). För dieselbilar tillkommer tre procentenheter som kompensation för högre utsläpp av kväveoxider och partiklar.

Tabell 16.4

% av nybilspris	2010	2012	2014
	g/km	g/km	g/km
10	145	140	135
11	150	145	140
12	155	150	145
13	160	155	150
14	165	160	155
15	170	165	160
16	175	170	165
17	180	175	170
18	185	180	175
19	190	185	180
20	195	190	185
21	200	195	190
22	205	200	195
23	210	205	200
24	215	210	205
25	220	215	210
26	225	220	215
27	230	225	220
28	235	230	225
29	240	235	230
30	245	240	235

³³ Se också Svensk klimatpolitik SOU 2008:24 s. 308 f.

Fel! Okänt namn på

Givet att inga beteendeförändringar tillkommer med det nya systemet ökar den offentliga sektorns skatteintäkter med ungefär en miljard kronor.³⁴ Vi räknar dock med att det nya systemet kommer att leda till kraftiga beteendeförändringar i form av att bilar med lägre koldioxidutsläpp köps in som tjänstebilar, vilket gör att systemet är budgetneutralt på ett till två års sikt.

Vi föreslår också att förmån i form av fritt drivmedel förändras. Förmånsvärdet av fritt drivmedel beräknas idag som 1,2 gånger bränslepriset. Då många förmånsbilar har en marginalsatt på ca 50 procent innebär det att de upplever att de i praktiken bara betalar 60 procent av drivmedelspriset. För att rätta till detta bör drivmedelsförmån i stället värderas till två gånger bränslepriset. Förslaget är i princip budgetneutralt.

Vidare föreslår vi att förmån i form av fri parkering för förmånsbil inte bör anses ingå i bilförmånen utan beskattas separat i likhet med parkeringsförmån för egen bil. På så sätt blir den styrande effekten tydligare i områden där parkeringsplatser är en bristvara och kan väntas få fler att ställa bilen och resa på annat sätt. Förslaget är i princip budgetneutralt.

16.7.3 Cykel som friskvårdsförmån

Enklare slag av motion och annan friskvård ingår i sådana personalvårdsförmåner som är skattefria för den anställde. Det finns ingen fastställd beloppsgräns för hur mycket en skattefri förmån får kosta, utan Skatteverket har i sina rekommendationer tagit upp ett antal motionsformer som ska vara skattefria och ett antal andra motionsformer som normalt är för dyra för att anses vara enklare slag av motion och därför är skattepliktiga.

Detta system får märkliga konsekvenser. Arbetsgivaren kan skattefritt erbjuda ett gymkort som ger den anställde möjlighet att cykla på motionscykel. Om arbetsgivaren i stället tillhandahåller den anställde en vanlig cykel – som rent av kan vara billigare än ett gymkort på vissa orter – är förmånen skattepliktig. Det är inte bara principiellt olyckligt utan försvårar också för arbetsgivare som vill ta ett aktivt miljöansvar och uppmuntra sina anställda att ta sig till och från jobbet med cykel.

En bättre ordning vore att införa en beloppsgräns för vilka motionsaktiviteter som är skattefria och sen kan arbetsgivare och arbetstagare själva välja mellan motionscykel och cykel. För att inte minska utrymmet för andra motionsaktiviteter när nya aktiviteter tillförs räknar vi med att det reformerade systemet kan minska skatteintäkterna med 250 miljoner kronor.

16.7.4 Trängselskatt

Miljöpartiet föreslår att intäkterna från trängselskatten i Stockholm används för förbättringar i kollektivtrafiken. Vidare föreslår vi att även Essingeleden beläggs med trängselskatt. Essingeleden är den mest störningskänsliga delen av vägnätet i Stockholmsregionen. Avgiftsbefrielsen för Essingeleden innebär en tendens till att trafik flyttas över dit. Den redan avsevärda trängseln där

³⁴ RUT, pm, dnr 2008:1036.

ökar därmed, vilket leder till stora störningar i andra delar av vägnätet. Om undantaget för Essingeleden skulle tas bort skulle incitamenten att verkligen minska bilresorna, och inte bara flytta dem, öka. Detta skulle dessutom ge ytterligare intäkter som direkt kan slussas över till Stockholmsregionen för satsningar på kollektivtrafiken. Förslaget påverkar inte statens saldo.

Då trängselskatten inte räknats upp med inflationen sedan den infördes har den styrande effekten urholkats något. Vi föreslår att nivåerna på trängselskatten med lämplig avrundning räknas upp årligen med inflationen. Vi föreslår också att i de fall arbetsgivaren betalar trängselskatt åt anställda med förmånsbil så ska detta förmånsbeskattas särskilt så att även dessa förare får incitament att minska trängseln. Då de ökade intäkterna från trängselskatten ska gå till Stockholmsregionen påverkar förslagen inte statens saldo.

16.7.5 Nybilsskatt och nybilsbonus

Sverige har Europas tyngsta och mest bränsleslukande bilpark. I en rapport från Nordiska ministerrådet konstateras också att Sverige, som inte har någon registreringsavgift på bilar, har fler bilar per invånare än de övriga länderna. Sverige har också de högsta utsläppen från nya bilar. I Norge, Danmark och Finland har utsläppen sänkts efter att en differentierad registreringsavgift införts.³⁵

I Frankrike användes ett system med registreringsskatt eller registreringsbonus som gjort att bilparkens bränsleeffektivitet och miljöprestanda förbättrats kraftigt.³⁶ Systemet innebär att bra fordon med låga utsläpp får en bonus vid inköpstillfället medan fordon med stora utsläpp får en avgift. Gränserna för när avgift respektive bonus utdelas skärps årligen.

Miljöpartiet föreslår att ett nytt system med nybilsskatt respektive nybilsbonus införs vid nyinköp av bilar. Systemet utformas så att det är statsfinansiellt neutralt. Bra effektiva och miljövänliga fordon får en bonus där bonusen är större ju bättre fordonet är. Bränsleslukande bilar med stora utsläpp får en avgift. Miljöpartiet kommer att återkomma med förslag på en exakt utformning av ett sådant system. Införandet av det nya systemet utformas så att det inte påverkar det offentliga sparandet i staten.

16.7.6 Uttagsskatt på vindkraftskooperativ

Skattemyndigheten har nyligen beslutat sig för att ta ut en extra skatt på kooperativ vindkraft, kallad uttagsskatt. Som följd av skatten har intresset för att bli delägare i ett kooperativt vindkraftverk fallit som en sten. Regeringen har passivt sett på och vägrat ingripa trots att den kooperativa vindkraften helt håller på att försvinna i Sverige. Detta är särskilt oroande eftersom gemensamt ägande av vindkraftverk visat sig öka acceptansen för vindkraft generellt, vilket gör det lättare att genomföra även mer storskaliga vindkraftsprojekt i Sverige. Det är oförståeligt att regeringen inte vill ändra uttagsskattereglerna eller införa ett undantag så att den kooperativa vindkraften kan fortsätta

³⁵ Naturvårdsverket, Klimataktuellt 2008-10-01.

³⁶ RUT, pm, dnr 2009:1175

Fel! Okänt namn på

växa istället för att utplånas. Miljöpartiet säger tydligt nej till uttagsskatten på kooperativ vindkraft och avsätter därför de tio miljoner kronor skatten beräknats inbringa per år och begär att regeringen återkommer med lagförslag som innebär att skatten slopas.

16.8 Omläggningar av miljöskatter i budgetpropositionen

I årets budgetproposition aviseras ett flertal omläggningar av klimat- och miljöskatterna. Nedan sammanfattas Miljöpartiets ställningstagande till vart och ett av förslagen. Siffrorna är koppade till tabellen nedan:

Tabell 16.5 Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

	Regeringen			Miljöpartiet		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
1. Höjning av koldioxidskatten 1 öre (skatten sänks också ett öre till följd av indexering)	0,24	0,24	0,24	-0,29	-0,26	-0,24
2. Höjd koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen m.m. inom jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamheterna samt industri som inte omfattas av EU:s handel med utsläppsrätter	0,18	0,18	0,74			
3. Nedsättning av koldioxid skatten för energiintensiva företag (0,8-procentsregeln)	0,01	0,01	0,04			
4. Sänkt återbetalning av koldioxidskatt för dieselolja i jordbruks- och skogsbruksmaskiner	0,09	0,09	0,46			
5. Samordning mellan ekonomiska styrmedel för anläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter	0,1	0,1	0,1			
6. Koldioxidskatt på naturgas och gasol vid drivmedelsanvändning	0,01	0,01	0,01	-0,01	-0,01	
7. Omläggning av energiskatten på fossila uppvärmningsbränslen efter energiinnehåll	0,02	0,02	0,02			
8. Energiskatt på fossila uppvärmningsbränslen m.m. i vissa sektorer	0,12	0,12	0,12			
9. Höjd energiskatt på dieselolja	0,84	0,8	1,58			

Fel! Okänt namn på

	Regeringen			Miljöpartiet		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
10. Energiskatteavdrag för vindkraft	0,06	0,06	0,06	-0,06	-0,06	-0,06
11. Slopade avfallsförbrännings-skatt	-0,28	-0,23	-0,23	0,06	0,28	0,23
12. Ökad koldioxidrelatering av fordonsskatten	0,09	0,09	0,09			
13. Skattebefrielse för personbilar med bättre miljöegenskaper	-0,2	-0,28	-0,41	0,12	0,2	0,28
14. Justeringar i fordonsskatten för dieseldrivna personbilar i det koldioxidskatterelaterade skatteuttaget	-0,19	-0,19	-0,28			
5. Följdändringar i den viktbaserade fordonsskatten	-0,72	-0,72	-0,72	0,1	0,1	0,1
16. Koldioxidbaserad fordonsskatt för lätta lastbilar, lätta bussar och husbilar	0,02	0,05	0,48			
17. Slopade skatt på gödselmedel	-0,27	-0,27	-0,27	0,27	0,27	0,27

1. Till följd av indexeringen av CO₂-skatten sänks skatten med 1 öre/kilo koldioxid 2010. Regeringen föreslår att skatten höjs med ett öre som finansiering av slopadet av avfallsförbränningskatten. Miljöpartiet avslår denna höjning med det motiv regeringen anför. Vi föreslår att förbränningskatten är kvar (se nedan för motiv) och föreslår en egen höjning av CO₂-skatten på 12 öre 2010 som trappas upp till 60 öre 2012.
2. Höjd koldioxidskatt i den lätta industrin är ett förslag som Miljöpartiet själv drivit länge och som vi självklart stödjer.
3. För energiintensiva företag utanför den handlande sektorn där koldioxidskatten överstiger 0,8 procent (0,8-procentsregeln) av omsättningen sätts det överskjutande beloppet ned till 24 procent av den skatt som annars skulle ha betalats. Det rör sig om cirka 20 industriföretag inom främst asfalt- och textilsektorerna som får skattelättnader på ungefär 10 miljoner kronor. Regeringen föreslår nu att gränsen höjs i ett första steg från 0,8 procent till 1,2 procent 2011 för att slopas helt 2015. Miljöpartiet stödjer förslaget.
4. Regeringen föreslår att återbetalning av koldioxidskatt till jordbruket sänks successivt från idag 2,38 kronor per liter till 0,9 kronor per liter 2015. Miljöpartiet säger ja till sänkningen men vi anser att de som lever upp till tydliga krav på minskade utsläpp ska kunna erhålla stöd motsvarande den minskade återföringen av koldioxidskatten.
5. Regeringen senarelägger tidigare aviserad sänkning av CO₂-skatten för den handlande sektorn. Miljöpartiet är kritiskt till att slopa CO₂-skatten för den handlande sektorn och stödjer därför senareläggning.
6. Regeringen föreslår att nedsättningen av CO₂-skatten på naturgas och gasol som används som drivmedel successivt trappas ned. Idag betalas 59 procent av den generella CO₂-skatten för naturgas och 52 procent för

Fel! Okänt namn på

gasol. Nedtrappningen ska ske så att 70 procent betalas 2011 och 80 procent 2013 och 100 procent 2015.

Miljöpartiets bedömning är att det är viktigt att CO₂-skatten får verka på ett generellt sett, dock hotar en för snabb upptrappning av CO₂-skatten på gasol och naturgas utbyggnaden av biogasproduktionen. Vi föreslår därför att upptrappningen senareläggs med två år så att första höjningen istället sker 2013 och att full skatt utgår först 2017.

7. Regeringen föreslår en omläggning av energiskatten på fossila uppvärmningsbränslen. Energiskatten kommer med förslaget att från 2011 vara enhetlig (samma energiskatt per kWh) och utgå från energiskatten på eldningsolja. Förslaget innebär att skatten höjs för bland annat kol och naturgas. Omläggningen är bra och gynnar energieffektivisering. Miljöpartiet stödjer förslaget.
8. Regeringen föreslår att energiskatt införs på uppvärmningsbränslen inom industrin, jord- och skogs- och vattenbruk. Skatten har tidigare varit noll. Den införs nu på en nedsatt nivå som motsvarar EU:s minimiskattenivå på lätta eldningsoljor. Energiskatten på biobränslen för uppvärmning är fortsatt noll enligt regeringens förslag. Miljöpartiet stödjer förslaget som är bra och gynnar energieffektivisering.
9. Energiskatten på diesel höjs i två steg, Miljöpartiet stödjer förslaget.
10. Idag uppgår avdraget för havsbaserad vindkraft till 12 öre per kWh. Från och med den 1 januari 2010 föreslår regeringen att avdraget slopas helt. Miljöpartiet menar att ett särskilt stöd, som kompletterar elcertifikaten, behövs till den havsbaserade vindkraften, som än så länge har högre kostnader än den landbaserade. Regeringen bör återkomma med förslag till ett långsiktigt kompletterande stöd till havsbaserad vindkraft. För närvarande utgår ett stöd i form av energiskatteavdrag med 12 öre per kWh. Vi föreslår att stödet ska kvarstå tills vidare i avvaktan på en ny långsiktig stödform.
11. Avfallsförbränningskatten slopas. Miljöpartiet menar att skatten på förbränning av avfall tills vidare bör vara kvar i avvaktan på en förutsättningslös och grundlig analys av mål- och medelseffektivitet för avfallspolitiken. Regeringen bör initiera en sådan utredning.
12. Ökad koldioxidrelatering av fordonsskatten. Koldioxidkomponenten i fordonsskatten höjs från 15 öre/gram CO₂ till 20 öre/gram CO₂. Samtidigt höjs gränsen för när koldioxidskatt tas ut i fordonsbeskattningen från 100 gram/kilometer till 120 gram/kilometer. Effekten blir att bilar med lägre utsläpp än 100 gram får höjd fordonskatt och att bilar med utsläpp över 120 gram/kilometer får höjd fordonskatt. Bilar i skiktet 100–120 gram/kilometer får sänkt fordonskatt.
Miljöpartiet föreslår att CO₂-komponenten höjs men att gränsen för när CO₂-komponenten slår till inte ska höjas. Det här gör att miljöstyrningen av fordonsskatten ökar jämfört med regeringens förslag.
13. Fordonsskattebefrielse för personbilar med bättre miljöegenskaper. Miljöpartiet föreslår ett eget statsfinansiellt neutralt system med bonus till snåla bilar och avgift för dåliga bilar och avslår därför regeringens förslag.

14. Justering av fordonsskatten till följd av omläggning av koldioxidrelatering av fordonsskatten (punkt 12 ovan) samt till följd av höjd energiskatt på diesel. Miljöpartiet stödjer förslaget.
15. Regeringen föreslår höjd fordonsskatt för bensinbilar där fordonsskatten beräknas efter vikt (p.g.a. att CO₂-komponenten höjs för bilar där fordonsskatten delvis baseras på CO₂-utsläpp) och sänkt fordonsskatt för dieselbilar där fordonsskatten beräknas efter vikt p.g.a. den höjda energiskatten på diesel (kompensation). Av samma anledning föreslås sänkt fordonsskatt på tunga lastbilar och tunga bussar. Miljöpartiet stödjer förändringarna i viktbaserad fordonsbeskattning för bilar och bussar men ej för tunga lastbilar.
16. Lätta lastbilar infogas från och med den 1 januari 2010 i den koldioxidbaserade fordonsskatten. Miljöpartiet stödjer förslaget.
17. Regeringen föreslår att skatten på gödsel slopas. Miljöpartiet motsätter sig det. Enligt regeringens egna beräkningar minskar skatten kväveläcket från jordbruksmarken med ca 1500 ton kväve per år.³⁷ Detta är jämförbart med vad som uppnåtts av kostsamma åtgärder som ersättning till lantbrukare för fångstgrödor. Förutom ökade utsläpp av kväve som slopandet av skatten kommer att ge upphov till ökar utsläppen av den aggressiva växthusgasen lustgas.

Slopandet av skatten har motiverats med att det kompenserar lantbruket för höjningar av klimatrelaterade skatter. Dessa skatthöjningar inträffar dock först 2011 och då på en låg nivå. Under åren 2010–2012 blir nettoeffekten för lantbruket en nettoskattesänkning på drygt 660 miljoner kronor.

Miljöpartiet anser att gödselskatten bör behållas och på sikt höjas. Medlen skall också i fortsättningen återföras till näringen i form av ersättning för miljöåtgärder.

16.9 Övriga skatteförslag

16.9.1 Skatt på alkoholisk

Cider och blanddrycker – så kallad alkoholisk – är i smak och form utformade för att nå en ung målgrupp, något som också visar sig i Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysnings undersökningar av ungdomars alkoholvanor. Under de senaste tio åren har Systembolagets försäljning av dessa drycker ökat med 46 procent. För att dämpa denna utveckling föreslår vi en ny skatt på alkoholisk. Tilläggsskatten sätts till en början till 20 kr per liter konsumtionsfärdig dryck, och därefter utvärderas den för att se om detta ger önskad effekt. I övrigt bör utformningen följa den promemoria Finansdepartementet tagit fram om alkoholisk. I denna ingår också, för att tilläggsskatten ska vara förenlig med EU-regler, att intäkterna ska användas till alkoholförebyggande åtgärder.

³⁷ Finansdepartementets promemoria om slopad skatt på gödselmedel (2009-09-16).

Fel! Okänt namn nå

16.9.2 Rödgrönt ROT-förslag och skol-ROT-förslag

Förslagen till rödgrönt ROT-avdrag för att modernisera skollokaler liksom förslag till rödgrönt allmänt ROT-avdrag beskrivs utförligt i kapitel sex.

16.9.3 Behov av översyn av skatterna

Miljöpartiets mål för skattepolitiken är att de skatter som behövs för att finansiera den gemensamma välfärden ska tas in på ett rättvist och rättssäkert sätt, där skatten beräknas utifrån bärkraft och på ett sätt som så långt som möjligt undviker oönskade snedvridningar av ekonomin. Genom skatter på miljö- och hälsoskadliga varor ska samhällskostnader som annars inte syns i priset synliggöras, för att på så sätt styra konsumtionen i en mer hållbar riktning.

Vi menar att flera av regeringens genomförda skatteförändringar varit dåliga. Regeringens skattepolitik har inneburit större skattesänkningar i kronor för dem med höga inkomster samtidigt som de i större utsträckning finansierats av dem med relativt låga inkomster. Dessutom har män i större utsträckning än kvinnor fått del av skattesänkningarna. Jobbskatteavdraget förändrar också skatteuttaget på olika typer av förvärvsinkomster. Pensionärer liksom långtidssjuka blir relativt sett fattigare än de som arbetar.

Regeringen har också genomfört flera riktade förändringar av arbetsgivaravgifterna och de sociala avgifterna. Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för vissa åldersgrupper skapar stora konkurrensproblem och tröskeleffekter. Vi menar att flera av regeringens förändringar skapat omotiverade undantag som minskar likformigheten och ökar krånglet i skattesystemet.

På grund av att regeringens skattepolitik inte har varit förenlig med vad vi menar är en sund skattepolitik anser vi att det finns behov av en större översyn av skattesystemet. Delar som behöver finnas med i en sådan översyn är bland annat fastighetsskatten och kapitalbeskattningen, inkomstbeskattningen av olika typer av arbetsinkomst, miljö- och klimatskatter samt energiskatter. Vi föreslår att en bred parlamentarisk utredning tillsätts med uppgift att ta fram underlag för en sådan skatteöversyn.

16.9.4 Gemensamt rödgrönt förslag: Bekämpa skattefusk och ekonomisk brottslighet

Skatteverket beräknar att staten förlorar ca 130 miljarder kronor i uteblivna skatteintäkter varje år. Det är ett resultat av både medvetet skattefusk och oavsiktliga misstag, men fusket står för den största delen. Att bekämpa skattefusk handlar om att stärka välfärden men också om att skapa rättvisa villkor för företagen. Rättvisa konkurrensvillkor kräver att kraftfulla åtgärder vidtas mot dem som undanhåller delar av eller hela intäkten från beskattning eller bryter mot andra bestämmelser som hederliga företag följer.

Ekobrottsmyndigheten har konstaterat att kopplingen mellan den grova organiserade brottsligheten och ekonomisk brottslighet växer. Den svarta sektorn i Sverige har tydliga inslag av grov organiserad brottslighet som också ingår i europeiska och internationella nätverk. Skatteplanering syftande till skattefusk sker ofta med hjälp av så kallade skatteparadis.

Ett flertal myndigheter samverkar idag nationellt och i regionala underrättelsecentrum (RUC) för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten. Polisen leder spaning och gör gripanden. Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten utreder och väcker åtal om brott. Skatteverket sköter den löpande skattekontrollen och gör grundjobbet i utredningarna om skattebrott. Kronofogdemyndigheten driver in skatteskulder. Även Tullverket och Försäkringskassan ingår i samarbetet.

I den dåvarande socialdemokratiska regeringens sista statsbudget, för 2006, utformad i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, drogs riktlinjerna för ett kraftfullt arbete mot bidrags- och skattefusk upp. Skatteverket fick ökade resurser. Arbetet med att ta fram en lagstiftning för certifiering av kassaregister inleddes. En delegation mot felaktiga utbetalningar bildades. Skatteverket fick också rätt att kräva personalliggare av restaurang- och frisörbranscherna och göra oannonserade kontroller. Den borgerliga regeringen har hitintills tagit få egna initiativ kring skattefusket. I princip har den förvaltat de socialdemokratiska initiativen, men Skatteverket förlorade de extraresurser de hade fått för att bekämpa skattefusket.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har tagit fram ett nytt offensivt program mot skattefusk och ekobrott. För att snabbt och effektivt komma igång med programmet vill vi permanent stärka Skatteverkets resurser med 50 miljoner kronor. Denna satsning ger utrymme för att t.ex. anställa uppemot 100 nya specialister.

1. Skatteparadis och skatteflykt

Vi vill att Sverige prioriterar kampen mot ekobrott och skattefusk i Europa. Genom att Sverige agerar direkt som stat eller som medlem i EU i olika samarbetskonstellationer kan vi se till att skatteparadisen tvingas till skatteavtal. Skattemyndigheter måste få kunna lämna vidare information om misstänkt penningtvätt, försäkringsbedrägeri etc. till finanspolisen. Skattemyndigheter måste kunna få ta del av informationen när åklagare via internationell rätts hjälp hittar misstankar om skattebrott. Vi menar också att lagen om skatteflykt inte har varit effektiv och därför måste ses över.

2. Bekämpa penningtvätt

Penningtvätt och skattebrott hänger samman. I detta förenas grov organiserad brottslighet med ekonomisk brottslighet. Finansinspektionen har uppdraget att samordna penningtvättsbekämpningen och följer genomförandet av EU:s tredje penningtvättsdirektiv. Här krävs dock större insatser. Vi menar att det behöver utredas om penningtvätt ska betraktas som ett separat brott. Sekretesslagsformuleringar som hindrar Skatteverket att rapportera misstänkt penningtvätt måste ändras. Misstänkta penningtransaktioner ska kunna frysas under begränsad tid. Kontrollen över växlings- och factoringbolagen måste skärpas eftersom dessa idag används både när svarta pengar tvättas vita och då vita pengar görs om till svarta.

Fel! Okänt namn på

3. Fullständigare informationsutbyte inom EU och Europa

Sparanddirektivet innebär att privatpersoners ränteinkomster ska beskattas i de länder där personen är bosatt och inte där pengarna är placerade. Idag omfattas dock inte alla länder i EU av informationsutbytet och inte heller juridiska personer. Vi vill att Sverige ska driva att europeiska stater med nära förbindelser till EU, som till exempel Schweiz och de olika europeiska ministaterna, också ska tas med i initiativet och därmed förbinda sig till informationsutbyte. Vi vill också driva att juridiska personer ska omfattas.

4. Bekämpa momsfusket

Idag sker en rapportering av varuutbyten mellan EU-länder. Genom dagens rapportering bekämpas momsfusket mellan EU-medlemmarna. Detta utbyte kommer från den 1 januari 2010 att utökas. Vi vill att Sverige inom EU och OECD ska verka för att integrera även övriga europeiska stater utanför EU och EES, främst de europeiska skatteparadisen, i rapporteringen.

5. Personalliggare och oannonserade kontrollbesök

Skatteverket har och har haft en rad olika branschprojekt mot skattefusk. Personalliggare kombinerat med oannonserade kontrollbesök inom frisör- och restaurangbranscherna har visat sig vara ett verksamt instrument. Vi vill utvidga detta system så att alla relevanta branscher och företag omfattas. Vi vill i första hand gå vidare med bygg- och tvätteribranscherna samt med branscher som i hög utsträckning använder sig av underentreprenörer, t.ex. städ- och flyttbranscherna. Vi vill framhålla det initiativ som t.ex. byggbranschen själv har tagit mot oseriösa företag.

6. Individuell skatteinbetalning

Månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter ska ske individuellt och inte, som idag, med en totalsumma. Det skulle underlätta för Skatteverket att upptäcka om arbetsgivaren betalar in för lite i skatt. En inbetalning på 50 000 kronor kan som det är idag gälla för fyra anställda likaväl som för 40. Genom individuell skattedeklaration försvåras redovisning av oriktiga siffror och det skapas möjlighet att bedöma realismen i inbetalningen. Den anställda ska också själv kunna kontrollera att skatter och avgifter är inbetalda för honom eller henne.

7. Se över möjligheterna till ett entreprenadavdrag

Ett entreprenadavdrag är en lösning där en viss del av betalningen till en underentreprenör hålls inne för att säkra inbetalning av skatter och arbetsgivaravgifter. Syftet är att minska möjligheten till fusk och att säkra betalningar av skatter och arbetsgivaravgifter. Vi vill se över de eventuella möjligheterna att införa ett entreprenadavdrag i ett första steg i bygg- och anläggningsbranschen.

8. Prövning och återkallande av F-skattsedel

Effekterna av det nya systemet för F-skattsedlar bör ses över, inte bara ur ett arbetsmarknadsperspektiv utan också ur ett skatteuppbördsperspektiv. Möjligheten att få F-skattsedel då sökanden har varit inblandad i skattefusk eller annan verksamhet ska begränsas. F-skattsedeln ska återkallas då en innehavare dömts för skattefusk eller annan ekonomisk brottslighet. Förnyad prövning av F-skattsedel kan ske först efter det att grunderna för indragningen har undanröjts och en karenstid har utgått. Beroende på översynens resultat är vi beredda att pröva Skatteverkets förslag om exempelvis tidsbegränsad F-skattsedel.

9. Redovisningscentraler för taxibranschen

För att framgångsrikt slutföra arbetet mot skattefusk i taxibranschen behövs redovisningscentraler till vilka köruppdragen och ersätningarna rapporteras. Dagens beställningscentraler kan sköta denna funktion. Krav på anslutning till redovisningscentral ska skrivas in som villkor för taxitillstånd. Precis som i fråga om certifierade kassaregister ska en övergångsperiod förbereda införandet.

10. Gör det lättare att utbyta information om brottsmisstänkta

Det måste bli lättare för myndigheter att delge varandra information som motverkar skattebrott och grov organiserad brottslighet. Sekretesslagstiftningen och dess tillämpning måste anpassas till detta behov. Både Skatteverkets fiskala avdelning och skattebrottsenheten hindras idag av regeltolkningar. Då brottsmisstanken hos en myndighet vid fällande dom kan ge fängelsestraff ska sekretess inte längre gälla mellan myndigheter eller, som i Skatteverkets fall, inom myndigheten.

17 Utgifter

17.1 Förslag till utgiftsramar

I tabellen nedan föreslås utgiftsramar för 2010 samt beräkningar av utgiftsramar för 2011 och 2012, allt uttryckt i form av avvikelser mot regeringens förslag i miljoner kronor.

Tabell 17.1 Utgiftsramar, mp-förslag

Avvikelse mot regeringen i miljoner kronor

Utgiftsområde	2010	2011	2012
1 Rikets styrelse	58	131	-495
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	375	545	500
3 Skatt, tull och exekution	50	50	50
4 Rättsväsendet	-60	0	0
5 Internationell samverkan	0	0	0

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde	2010	2011	2012
6 Försvar och samhällets krisberedskap	-2 000	-2 000	-2 000
7 Internationellt bistånd	1 000	1 000	1 000
8 Migration	65	-60	-60
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	225	1 132	1 512
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	2 503	2 703	2 803
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	0	150	300
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	20	3 220	5 720
13 Integration och jämställdhet	109	626	626
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	1 754	2 367	5 064
15 Studiestöd	3 219	3 202	3 127
16 Utbildning och universitetsforskning	1 798	2 274	2 776
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	400	600	800
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	230	328	426
19 Regional tillväxt	0	0	0
20 Allmän miljö- och naturvård	3 215	4 088	5 298
21 Energi	456	850	2 140
22 Kommunikationer	776	4 927	8 873
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	479	529	749
24 Näringsliv	490	690	820
25 Allmänna bidrag till kommuner	2 300	5 350	2 720
26 Statsskuldräntor m.m.			
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen			
Förändring av anslagssparande	-810	-730	-710
Summa utgiftsområden	16 652	31 972	42 039

17.2 Förslag till anslagsfördelning på utgiftsområden

Nedan sammanfattas alla förslag till utgiftsförändringar uppdelat på utgiftsområden och anslag.

17.2.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljöpartiet tillför medel till Sametinget för att fortsätta projekteringen av Sametingets nya byggnad. Länsstyrelserna tillförs medel för sin del av arbetet med miljömålen och för att förstärka djurskyddet. Som en del av vårt röd-gröna myndighetssparprogram så föreslår vi att Svenska institutet för Europapolitiska studier avvecklas. Till följd av myndighetssparprogrammet beräknas också kostnaderna för den statliga förvaltningen minska med sammanlagt 700 miljoner kronor. Besparing redovisas under utgiftsområdet.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 1

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
3:1	Sametinget	2	0	0
9:1	Svenska institutet för Europapolitiska studier samt EU-information	-19	-19	-19
5:1	Länsstyrelserna	75	150	205
	Effektivare myndighetsstruktur			-231
	Effektivare lokalanvändning			-300
	Ökad statlig samordning			-150
Summa för utgiftsområdet		58	131	-495

Specifikation av anslag 9:1		2010	2011	2012
Fortsatt projektering av ny byggnad för Sametinget				

Specifikation av anslag 5:1		2010	2011	2012
Övergripande miljömålsarbete		25	45	55
Giftfri miljö		5	5	10
Hav i balans		15	45	60
Levande sjöar och vattendrag		5	15	25
Myllrande våtmarker		5	15	20
Förstärkt djurskyddsarbete		20	25	35
Delsumma		75	150	205

17.2.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltningen

Miljöpartiet vill verka för jämställda löner. Medel avsätts därför för att minska löneskillnader mellan män och kvinnor i den statliga verksamheten. Ekonomistyrningsverket tilldelas fem miljoner 2010 och 2011 för att arbeta med ökad statlig inköpssamordning.

Utgiftsområde 2

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	170	340	500
1:8	Ekonomistyrningsverket	5	5	
	Praktik i statliga myndigheter (del av ungdomspaket)	200	200	
Summa för utgiftsområdet		375	545	500

Fel! Okänt namn på

17.2.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Miljöpartiet tillför medel till Skatteverket för myndighetens arbete mot skattefusk som en del i vårt rödgröna skattefuskprogram.

Utgiftsområde 3

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:1	Skatteverket (rödgrönt paket mot skattefusk)	50	50	50
Summa för utgiftsområdet		50	50	50

17.2.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Miljöpartiet avslår regeringens förslag om ökade medel till säkerhetspolisen eftersom vi anser att personskyddet bör ligga på den öppna polisen. Vi anslår medel för kompetenshöjande åtgärder för polis, åklagare, domare och nämndemän i frågor om kvinnofrid, diskriminering och för att stärka arbetet mot miljöbrott hos åklagarmyndigheten. Ekobrottsmyndigheten får ökade resurser för arbetet mot finansmarknadsbrott. Vi föreslår inrättandet av en fångombudsman samt en särskild myndighet för att hantera anmälningar och brott av polis och åklagare för att öka allmänhetens förtroende för rättsväsendet.

Utgiftsområde 4

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:2	Säkerhetspolisen	-100	-100	-100
1:3	Åklagarmyndigheten	10	10	10
1:4	Ekobrottsmyndigheten	5	5	5
1:5	Sveriges Domstolar	10	10	10
1:6	Kriminalvården	10	10	10
1:7	Brottsförebyggande rådet	5	5	5
1:17	Utredningsmyndighet		60	60
Summa för utgiftsområdet		-60	0	0

17.2.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Miljöpartiet omfördelar medel från Svenska Institutet till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri).

Utgiftsområde 5*Miljoner kronor*

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:7	Bidrag till Sipri	6	6	6
1:9	Svenska Institutet	-6	-6	-6
Summa för utgiftsområdet		0	0	0

17.2.6 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Miljöpartiet vill omvandla det svenska försvaret till ett modernt insatsförsvaret och minskar därför anslagen till försvaret med två miljarder kronor årligen. Vi anslår medel till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap till investeringar för skydd mot naturolyckor med syfte att minska sårbarheten vid extrema väderhändelser och klimatförändringar, i första hand kring Väner och Mälaren. Vi utökar också myndighetens medel för delfinansiering av kommunernas klimatanpassande åtgärder.

Utgiftsområde 6*Miljoner kronor*

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:1	Försvarsmställning inklusive förbandsreserv	-640	-800	-800
1:2	Fredsfrämjande insatser	100	130	150
1:3	Anskaffning materiel och anläggningar	-995	-1 170	-1 172
1:4	Vidmakthållande, avveckling m.m.	-700	-700	-700
1:5	Minskad forskning och teknikutveckling	-20	220	180
1:8	Försvarets underrättelsenämnd och Signalspan.	-14	-14	-14
1:11	Ny myndighet för exportstöd av krigsmateriel	-109	-111	-114
1:12	Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret	35	35	35
2:1	Kustbevakningen	193	180	180
2:4	Krisberedskap	50	50	50
2:7	Myndighet för samhällsskydd och beredskap	100	180	205
Summa för utgiftsområdet		-2 000	-2 000	-2 000
Specifikation av anslag 2:7		2010	2011	2012
	Insatser för Väner och Mälaren m.m.	110	195	200
	Delfinansiering av klimatanpassning i kommuner	25	20	40
	Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret	-35	-35	-35

Fel! Okänt namn på

17.2.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljöpartiet slår vakt om enprocentsmålet för biståndet. Vi är djupt kritiska och oroliga över att regeringen använder bistånd till andra ändamål än fattigdomsbekämpning. Därför återför vi 1,3 miljarder kronor till biståndsramen och satsar istället 4,9 miljarder under tre år på klimatåtgärder i utvecklingsländer under utgiftsområde 20. 1 miljard kronor återförs till biståndsramen då vi anser att flyktningmottagande i mindre utsträckning ska finansieras av biståndet. Medel för reformsamarbete i Östeuropa flyttas tillbaka till biståndet.

Utgiftsområde 7

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:1	Biståndsverksamhet	2 278	2 278	2 278
2:1	Reformsamarbete i Östeuropa	-1 278	-1 278	-1 278
Summa för utgiftsområdet		1 000	1 000	1 000

Specifikation av anslag 1:1		2010	2011	2012
	Minskad avräkning flyktningmottagande	1 000	1 000	1 000
	Reformsamarbete i Östeuropa inom biståndsramen	1 278	1 278	1 278
	Klimatanpassning inom biståndsramen	-1 300	-1 300	-1 300
	Återföring av medel till den generella biståndsramen	1 300	1 300	1 300

17.2.8 Utgiftsområde 8 Migration

Miljöpartiet vill ha en humanare och generösare flyktningpolitik. Med denna politik minskar Migrationsverkets kostnader för utvisningar. Vi föreslår att en regularisering i form av en tillfällig amnesti genomförs i Sverige. Amnestin ska gälla för de papperslösa som befinner sig här och fick avslag enligt den tidigare gällande utlänningslagstiftningen. Därför tillförs medel till migrationspolitiska åtgärder och för domstolsprövningar samtidigt som vi minskar anslaget för utresor för avvisade och utvisade. För att öka asylsökandes möjlighet till ett drägligt boende anslår vi pengar till bidrag för eget boende.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 8

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsförändringar			
	2010	2011	2012	
1:1	Migrationsverket	-140	-140	-140
1:2	Ersättningar och bostadskostnader	120	120	120
1:3	Migrationspolitiska åtgärder	130	5	5
1:5	Kostnader vid domstolsprövningar i utlänningsärenden	213	213	213
1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	-93	-93	-93
1:7	Utresor för avvisade och utvisade	-165	-165	-165
Summa för utgiftsområdet		65	-60	-60

17.2.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

I dagsläget kostar felaktig läkemedelsanvändning samhället ungefär lika mycket som den totala läkemedelsnotan. Det är helt orimligt, i högsta grad skadligt för människor och dyrt för samhället. Strukturerna behöver styras om till att bli hälsofrämjande. Vi föreslår i årets budgetmotion flera åtgärder för att minska den felaktiga läkemedelsanvändningen. Vi avsätter också extra resurser till psykiatri i brett perspektiv, bland annat genom en kraftfull satsning på elevhälsan, projektmedel för fysisk aktivitet och en förändrad struktur av reformen personliga ombud för att de ska kunna fungera mer oberoende. För att öka tandhälsan hos ungdomar föreslår vi fri tandvård upp till 25 år.

Utgiftsområde 9

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsförändringar			
	2010	2011	2012	
1:4	Tandvårdsförmåner m.m.	0	180	360
1:6	Bidrag till hälso- och sjukvård	-78,5	14	14
1:8	Bidrag till psykiatri	203	403	503
2:1	Statens folkhälsoinstitut	5	5	5
2:6	Folkhälsopolitiska åtgärder	50	300	400
2:7	Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder		185	185
2:8	Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	10	10	10
2:10	Nytt anslag för att finansiera Läkemedelsverket	370	370	370
?	Intäkter till staten för att finansiera Läkemedelsverket	-370	-370	-370
9:1	Socialstyrelsen	30	30	30
9:2	Nytt anslag: Läkemedelssäkerhet	5	5	5
Summa för utgiftsområdet		225	1 132	1 512
Specifikation av anslag 1:6		2010	2011	2012

Fel! Okänt namn på

Anslagsförändringar			
Anslag	2010	2011	2012
Kilen	9	9	9
Alternativmedicinskt register	2	2	2
NEPI	3	3	3
Omreglering av apoteksmarknaden	-90,5	0	0
Ökade kostnader för allmänna förvaltningsdomstolar	-2	0	0
Delsumma	-78,5	14	14
Specifikation av anslag 1:8			
Förstärkning av elevhälsovården	200	300	400
Ändrad konstruktion av reformen personliga ombud		100	100
Förstärkning av nationella hjälplinjen	3	3	3
Delsumma	203	403	503
Specifikation av anslag 2:6			
Upptrippad satsning på folkhälsopolitiska åtgärder	50	300	400
Specifikation av anslag 9:1			
Tillsyn inom läkemedelsområdet	30	30	30

17.2.10 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Miljöpartiet avvisar regeringens utförsäkringspolitik och föreslår att gränsen för förlängd sjukpenning slopas helt. Vi föreslår också att 80 procents ersättning ska utgå under hela sjukskrivningstiden samt att regeln om prövning av arbetsförmåga mot hela arbetsmarknaden efter sex månader sjukskrivning avskaffas. Vi föreslår också en möjlighet till närståendeersättning på 75 procent.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 10

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	2 503	2 703	2 803
Summa för utgiftsområdet		2 503	2 703	2 803
Specifikation av anslag 1:1		2 010	2 011	2 012
	80 % ersättning under hela sjukpenningperioden	200	200	200
	Avskaffad bortre tidsgräns, sjuk och rehabilitering	2 300	2 500	2 600
	Närståendeersättning för anhörigvårdare 75 %	3,25	3,25	3,25

17.2.11 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Miljöpartiet föreslår utöver regeringens förslag att skatten för pensionärer sänks med en miljard kronor. Detta för att minska den omotiverade skillnaden i inkomstskatten och skatten på pension. Vi höjer också bostadstillägget för pensionärer från 93 till 94 procent fr.o.m. den 1 juli 2011.

Utgiftsområde 11

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:3	Bostadstillägg m.m. till pensionärer		150	300
Summa för utgiftsområdet		0	150	300

17.2.12 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljöpartiet inför barntid som en ny reform i föräldraförsäkringen. Vi vill underlätta för ensamstående föräldrar genom att höja bostadsbidraget och genomföra ett pilotprojekt med syfte att utveckla former för stöd till ensamstående föräldrar. Vi utökar också studenters ekonomiska möjlighet att vara hemma med barn.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 12

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:2	Reformerad föräldraförsäkring	0	2 600	5 100
1:3	Pilotprojekt: rätt till hemstöd för ensamstående med barn	20	20	20
1:8	Bostadsbidrag (ensamstående)		600	600
Summa för utgiftsområdet		20	3 220	5 720
Specifikation av anslag 1:2		2010	2011	2012
	Barntid		2 500	5 000
	Föräldraförsäkring för studenter		100	100
Delsumma		0	2 600	5 100

17.2.13 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Miljöpartiet vill höja kommunersättningen vid flyktningmottagande. Vi satsar också på kraftigt förstärkta insatser mot diskriminering genom att tillföra medel till ett flertal projekt och åtgärder. 365 miljoner årligen budgeteras för jämställdhetsåtgärder 2011 och 2012.

Utgiftsområde 13

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:2	Kommunersättningar vid flyktningmottagande		150	150
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	20	20	20
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	89	91	91
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder		365	365
Summa för utgiftsområdet		109	626	626
Specifikation av anslag 2:2		2010	2011	2012
	Antidiskrimineringsklausuler	5	5	5
	Organisationsstöd	70	70	70
	Hbt-kompetens i vården	6	6	6
	Centrum mot rasism	3	5	5
	Antidiskbyråerna för insamlande av statistik	5	5	5
Specifikation av anslag 3:1		2010	2011	2012
<i>Omprioriteringar och tillägg i anslag</i>				
	Jämställdhetsråd	120	120	120
	Stöd till kvinnojourer	100	100	100
	Nationell jourtelefon för män, stöd i kris och	20	20	20

Fel! Okänt namn på

Anslagsförändringar			
Anslag	2010	2011	2012
våldsbeteende			
Professionella kriscentrum för män	30	30	30
Våld i hederns namn, skyddade boenden	20	20	20
Informationssatsning våld i samkönade relationer	20	20	20
Utbildning av vårdpersonal, våld i relationer	20	20	20
Forskning om mäns våld och utvärdering av stödinsatser för våldsamma män	20	20	20
Parlamentarisk arbetsgrupp för män och jämställdhet	10	10	10
Stöd till organisationer som arbetar mot mäns våld	40	40	40
Delsumma	400	400	400

17.2.14 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljöpartiet föreslår att ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen höjs till 80 procent de trehundra första dagarna. Vi föreslår att ett studerandevillkor införs i försäkringen 2011 och att den högsta dagpenningen höjs med 100 kronor 2012. På grund av att vi säger nej till utförsäkring i sjukpenningen minskar kostnaderna för aktivitetsstöd. Vi föreslår också 0,5 miljarder kronor 2010 och 2011 för rehabiliteringsåtgärder för personer med nedsatt arbetsförmåga som tidigare varit i sjukersättning. Vi föreslår vidare ett stort paket för att motverka ungdomsarbetslösheten och erbjuda utbildning och praktik istället för passiv arbetslöshet. Företags- och utbildningsvikariat föreslås som ny reform med 10 000 platser 2010 och 2011. Friåret föreslås återinföras 2012 med 5 000 platser. Ytterligare medel avsätts för Arbetsmiljöverket och Arbetslivsinstitutet.

Utgiftsområde 14

Miljoner kronor

Anslagsförändringar			
Anslag	2010	2011	2012
1:2 Bidrag till arbetslöshetsers. och aktivitetsstöd	-316	297	3 999
1:3 Kostn. arb.mark.pol. pr och insatser	2 170	2 170	965
2:1 Arbetsmiljöverket	50	50	50
2:6 Arbetslivsinstitutet	50	50	50
1:3 Livsinriktad rehabilitering	500	500	
Summa för utgiftsområdet	1 754	2 367	5 064
Specifikation av anslag 1:2			
Höjd ersättningsnivå till 80 % de 300 första dagarna (450 för personer med barn)	500	500	500

Fel! Okänt namn på

Anslagsförändringar			
Anslag	2010	2011	2012
Höjt tak till 780 kr per dag i ersättningen			3 700
Införande av studerandevillkor		1 000	1 000
Nej till utförsäkring från sjukpenning	-816	-1 203	-1 201
Delsumma	-316	297	3 999
Specifikation av anslag 1:3			
	2010	2011	2012
Jobbutbildning till unga (del av ungdomspaket)	375	375	190
Lärlingsplatser (del av ungdomspaket)	300	300	150
Utbildnings- och företagsvikariat	770	770	
Friår			500
Starta-eget-bidrag			100
Stöd till unga med funktionsnedsättning (del av ungdomspaket)	25	25	25
Delsumma	1 470	1 470	965

17.3 Utgiftsområde 15 Studiestöd

Miljöpartiet menar att den studiestödshöjning som regeringen gör inte är tillräcklig för att stärka studenternas ekonomiska situation. Vi vill istället utöka bidragsdelen med 900 kronor per månad. Vi tillför också medel för studiestöd till arbetslösa ungdomar inom ramen för vårt rödgröna ungdomslyft.

Utgiftsområde 15

Miljoner kronor

Anslagsförändringar			
Anslag	2010	2011	2012
1:2 Studiemedel m.m.	3 219	3 202	3 127
Summa för utgiftsområdet	3 219	3 202	3 127
Specifikation av anslag 1:2			
	2010	2011	2012
Studiemedelshöjning (900 kronor per månad)	3 135	3 135	3 135
Regeringens föreslagna studiestödshöjning	-131	-148	-148
Studiemedel för praktik	65	65	65
Studiemedel (del av rödgrönt ungdomspaket, Ungdomslyftet)	150	150	75
Summa	3 219	3 202	3 127

17.3.1 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Medel avsätts för kvalitetssatsningar i grundskolan, för fortbildning av lärare genom ett lärarlyft och för försök med ämnesundervisning på modersmål. Vi föreslår också i det rödgröna samarbetet medel för höjd kvalitet på högskolan, fler platser på högskolan och satsningar på praktik och karriärcentrum. Den kvalificerade yrkesutbildningen byggs också ut som en del i det rödgröna ungdomspaketet.

Utgiftsområde 16

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:5	Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	158	448	671
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	160	160	160
2:54	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor mm.	650	761	650
2:54	Högskoleplatser (del av rödgrönt ungdomspaket)	210	210	850
2:54	KY-platser (del av rödgrönt ungdomspaket)	70	100	100
2:54	Kårobligatorium	50	95	95
	Komvux (del av rödgrönt ungdomspaket)	500	500	250
Summa för utgiftsområdet		1 798	2 274	2 776
Kvalitetsmiljarden		2010	2011	2012
1:5	Kvalitetspott för pedagogisk utveckling	100	300	400
1:10	Lärarlyft (90 % av lönen)	160	160	160
1:5	Försök ämnesundervisning på modersmål	58	138	251
1:5	Genuspedagoger	0	10	20
	(tillkommer utökad rätt till modersmål utg.omr. 25)	170	170	170
Summa		488	778	1 001

17.3.2 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljöpartiet motsätter sig regeringens generella neddragning på kultursidan. Istället storsatsar vi på kultur som ett sätt att skapa arbetstillfällen och hjälpa människor till omställning genom utbildning, genom ökade medel till kulturbyggnader, de regionala kulturfonderna, stöd till allianserna och folkbildning. Vi vill också införa en "fri entré-reform". Vi säger nej till regeringens satsning på skapande skola och satsar istället på vårt kulturprogram för barn och ungdomar. Medel avsätts till Statens kulturråd för läsfrämjande insatser och till Kvinnohistoriskt centrum. Vi anslår medel till det miljömålsrelaterade arbetet med kulturmiljö.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 17

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsförändringar			
	2010	2011	2012	
1:1	Statens kulturråd	5	5	5
1:2	Ökat anslag allianserna	2	2	4
1:3	Kultur för barn och ungdomar	60	60	60
1:3	Nej till skapande skola	-60	-60	-60
1:6	Stimulansbidrag kulturbyggnader	100	115	130
2:2	Anslag till regionala verksamheter	100	220	400
7:1	Riksantikvarieämbetet	10	10	10
7:2	Bidrag kulturmiljövård	20	65	65
8:1	Fri entré-reform	25	25	25
8:4	Kvinnohistoriskt centrum	4	4	5
14:1	Folkbildning	80	100	100
Gen	Nej till generell neddragning	46	46	46
13:4	Friluftsliv	8	8	10
Summa för utgiftsområdet		400	600	800
Specifikation av anslag 1:1		2010	2011	2012
	Läsfrämjande insatser	5	5	5
Specifikation av anslag 2:2		2010	2011	2012
	Regionala kulturfonder	100	220	440
Specifikation av anslag 7:2		2010	2011	2012
	Kulturmiljövård	10	10	10
	Drift kulturresevat		15	20
	Inrätta kulturresevat		20	15
	Restaurering byggnader	10	20	20

17.3.3 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Som en del i miljömålsarbetet föreslår Miljöpartiet ett kunskapsutvecklingsprogram för fysisk planering som administreras av Boverket. Boverket tillförs också medel för ett kompetenscenter för bullerfrågor, för riktade utvecklingsåtgärder kring sociala bostadsfrågor och för att följa upp Betsiprogrammet. Vi vill återinföra fonden för fukt- och mögelskador från 2010 och ett bidrag för tillgänglighetsanpassning av hissar från 2011.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 18

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
2:1	Boverket	225	323	421
2:2	Radonsanering	5	5	5
Summa för utgiftsområdet		230	328	426
Specifikation av anslag 2:1		2010	2011	2012
	Planeringsstöd	200	200	200
	Hissbidrag		100	200
	Bulleråtgärder	10	10	10
	Fonden för fukt och mögelskador	10	10	10
	Betsi uppföljning	5	3	1
Delsumma		225	323	421

17.3.4 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Miljöpartiet storsatsar på att minska utsläppen av växthusgaser, såväl på hemmaplan som i världen. Vi inrättar ett nytt anslag på 1,3 miljarder för klimatåtgärder i utvecklingsländer. Vi vill återinföra det framgångsrika klimatinvesteringsprogrammet. Därtill satsar vi på konvertering av bilar och föreslår en skrotningspremie för gamla kraftigt förorenade 2-takts båtmotorer. Miljöpartiet gör också en kraftig satsning på miljömålsarbetet, dels genom åtgärder för att bevara biologisk mångfald, dels genom ökade anslag till Naturvårdsverket för att minska föroreningen, bevara grundvattnet och värna om fjällmiljön. Vi vill öka takten när det gäller att sanera förorenade markområden, börja sanera havsvrak och förhindra spridningen av nya miljögifter. Kemikalieinspektionen och Naturvårdsverket får mer pengar för att bland annat ge bättre stöd till kommunernas arbete med tillsyn av lagarna. Ett rödgrönt miljöfordonspaket föreslås.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 20

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:1	Naturvårdsverket	100	232	432
1:2	Miljöövervakning m.m.	30	50	70
1:3	Åtgärder för biologisk mångfald	813	1 206	1 735
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	147	185	296
1:6	Kemikalieinspektionen	50	50	50
1:9	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	15	15	15
1:12	Havsmiljö	0	40	40
1:15	Hållbara städer/Klimp	400	600	600
1:16	Nytt anslag: Klimatsatsningar i utvecklingsländer	1 400	1 500	2 000
1:17	Skrotningspremie tvåtaktsmotorer	60	60	60
1:18	Efterhandskonvertering (del av rödgrönt miljöfordonspaket)	50	50	
1:19	Skrotningspremie bilar (del av rödgrönt miljöfordonspaket)	100	100	
1:20	Stöd förnyelse av tunga fordon (del av rödgrönt miljöfordonspaket)	50		
Summa för utgiftsområdet		3 215	4 088	5 298

17.3.5 Utgiftsområde 21 Energi

Miljöpartiet föreslår kraftigt förstärkta satsningar för att stimulera utbyggnad av förnybar energi. Den största satsningen görs på att öka andelen solenergi. Vi kompenserar också för regeringens nedmontering av bidragen för vindkraft och konvertering från direktverkande el. För att skynda på teknikutvecklingen anslår vi medel för att stötta den offentliga sektorns teknikupphandling.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 21

Miljoner kronor

Anslag		Anslagsförändringar		
		2010	2011	2012
1:7	Planeringsstöd för vindkraft	10	30	50
1:8	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme		100	100
1:9	Stöd för installation av solvärme	-24	0	0
1:11	Energiteknik	-122	-117	
	Informationsstöd energieffektivisering i bostäder	50	50	50
	Nytt anslag: Solenergiansättning	261	358	500
	Nytt anslag: Energieffektivisering flerbo-stadshus			1 000
	Nytt anslag: Riskkapitalsatsning på energi-teknik	50	100	100
	Nytt anslag: Riktad offentlig upphandling	50	100	100
	Nytt anslag: Fastprissystem för förnybar el	20	20	20
	Nytt anslag: Sekretariat för biogasutveckling	161	159	100
	Nytt anslag: Konverteringsstöd för fjärr- och kraftvärmeverk		50	100
	Nytt anslag: Utvidgning av PFE-program			20
Summa för utgiftsområdet		456	850	2 140

17.3.6 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Miljöpartiet vill investera Sverige ur den ekonomiska krisen genom satsningar på infrastruktur. Vi säger nej till regeringens vägsatsningar till förmån för stora investeringar i järnväg och annan spårbunden infrastruktur. Banverket tillförs medel för detta ändamål. Vi presenterar också en egen närtidssatsning och örönmärker pengar på Vägverkets anslag för kollektivtrafik och cykel. Vi återför också medel från trängselavgiften till Stockholmsregionen för satsningar på hållbara transportsätt.

Utgiftsområde 22

Miljoner kronor

Anslag		Anslagsförändringar		
		2010	2011	2012
1:2	Väghållning	-2 247	-4 331	-4 331
1:4	Banhållning	2 388	8 520	12 446
1:10	Driftbidrag till icke statliga flygplatser	-2	-18	-18
1:12	Trafikavtal	227	227	227
1:20	Riktat bidrag till Stockholmsregionen med anledning av trängselskatten	410	529	549
Summa för utgiftsområdet		776	4 927	8 873

Fel! Okänt namn på

Anslag	Anslagsförändringar		
	2010	2011	2012
Specifikation av anslag 1:2 Väghållning			
Avslag regeringen vägsatsningar	-1 865	-3 850	-3 850
Intäkter från trängselskatten som riktas som bidrag till Stockholmregionen	-410	-529	-549
Öronmärkt anslag kollektivtrafik	750	850	1 000
Öronmärkt anslag cykel	750	850	1 000
Investeringar i nationell plan	-1 500	-1 700	-2 000
Åtgärder mot buller	28	48	68
Summa anslag 1:2	-2 247	-4 331	-4 331
Specifikation av anslag 1:4 Banhållning			
Investeringar i nationell plan, statsbidrag spår- vägar samt bidrag inköp av tåg och spårvagnar	880	5385	8154
Klimat- och konjunkturåtgärder	1 508	3 135	4 292
Summa anslag 1:4	2 388	8 520	12 446
Specifikation av Klimat och konjunkturåtgärder (del av anslag 1:4)			
Planering och utredning av angelägna kommande projekt	150	450	550
Dubbelspår Södertälje Hamn–Södertälje Central	100	300	300
Kapacitetsåtgärder på sträckan Malmö–Trelleborg		100	250
Utbyggnad av ERTMS Regional, nytt trafikstyrningssystem på någon eller några sträckor		50	100
Åtgärder inom Nationella satsningsområden, bl.a. plankorsningssäkerhet, bullerskyddsåtgärder, marknadsåtgärder, sanering av förorenade områden	250	350	500
Anslutning till Kombiterminal Norr (Stockholm) och Händelö	50	50	100
Bangårdsombyggnader i Flen, Laxå, Karlstad, Alvesta och Värnamo	10	120	240
Planskildhet i Örebro	25		
Upprustning Nyland–Långsele		200	300
Statsbidrag till bl.a. Resecentrum Botniabanan	150		150
Plattformsförlängning Gbg–Alingsås samt Gbg–Kungsbacka	25	75	100
Älvsborgsbanan, spårbyte Herrljunga–Trestad (Trollhättan, Vänersborg och Uddevalla)	150	150	
Värmlandsbanan	5	30	100
Kust till Kust-banan, Växjö, bangårdsombyggnad	20	40	90

Fel! Okänt namn på

Rååbanan, Eslöv–Teckomatorp, högre hastigheter och anpassning	13	160	2
Jönköpingsbanan, Sandhem–Nässjö, högre hastighet och ökad kapacitet	10	60	10
Frykdalsbanan, spårupprustning	90		
Piteåbanan, spårupprustning	70		
Utbyten av föråldrade och slitna spårväxlar	100		
Stångådalsbanan, Linköping–Bjärka Säby, spårupprustning	95		
Tjustbanan, Bjärka Säby–Åtvidaberg, spårupprustning	95		
Utbyten och upprustningar av mindre broar	50		
Kraftförsörjningsåtgärder	50		
Fortsatt reinvestering; spår- och växelbyten, klimatanpassning för minskad sårbarhet mm.		1 000	1 500
Summa klimat- och konjunktursatsning	1 508	3 135	4 292

17.3.7 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Miljöpartiet satsar även inom detta utgiftsområde för att nå miljömålen. Vi föreslår mer pengar till skydd av skog med naturvårdsavtal och biotopskydd. Skogsstyrelsen får mer pengar för att arbeta med dessa instrument, följa upp avverkningsanmälningar, ge råd till skogsägare och precisera kraven på generell hänsyn i skogsbruket. Vi anslår medel för att öka den biologiska mångfalden i det odlade landskapet och medel till det ekologiska lantbruket. Vi satsar också på fiskevård och bidrag för att minska överkapaciteten i fiskeflottan.

Utgiftsområde 23

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsförändringar		
	2010	2011	2012
1:1 Skogsstyrelsen	50	50	50
1:2 Insatser för skogsbruket	120	120	120
1:8 Ersättning för viltskador m.m.	10	10	10
1:9 Statens jordbruksverk	32	32	32
1:15 Strukturstöd till fiske	8	8	8
1:17 Fiskevård	10	10	10
1:21 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	-17	-17	-17
1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	101	150	368
1:25 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	-11	-11	-11

Fel! Okänt namn på

1:30	Formas	122	123	125
1:33	Åtgärder för att främja ekologisk produktion och omställningsstöd	54	54	54
Summa för utgiftsområdet		479	529	749

17.3.8 Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljöpartiet föreslår en rad insatser för att stärka företagande och entreprenörskap i samhället med fokus på små företag, miljöteknik och socialt företagande och entreprenörskap. En särskild satsning görs för att stärka forskning- en kring kollektiva transportlösningar.

Utgiftsområde 24

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsförändringar			
	2010	2011	2012	
1:2	Verket för innovationssystem	200	300	400
1:4	Tillväxtverket	145	210	235
1:5	Näringslivsutveckling m.m.	95	130	135
1:7	Rödgrönt paket för besöksnäringen	50	50	50
Summa för utgiftsområdet		490	690	820

Specifikation av anslag 1:2	2010	2011	2012
Forska och väx	100	100	100
Program för transportforskning	100	200	300

Specifikation av anslag 1:5	2010	2011	2012
Entreprenörprogram	20	20	20
Resurscentrum för kvinnor	20	50	50
Branschprogram för miljöteknik	50	50	50
Samordning av miljöteknikinsatser	5	10	15
Delsumma	95	130	135

Specifikation av anslag 1:4	2010	2011	2012
Mikrokrediter nystart företag	100	100	100
Socialt företagande	10	20	20
Egenanställning	20	75	100
Miljödriven näringsutveckling	15	15	15
Delsumma	145	210	235

17.3.9 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Statsbidragen ökar för att möjliggöra en utvidgning av rätten till modersmål och för att skapa fler platser i komvux. Vi vill genomföra ett skolkökslyft som

Fel! Okänt namn på

ger måltidspersonalen kunskaper och verktyg för att höja kvaliteten på skolmaten. Staten och kommunerna bör tillsammans finansiera kompetensutveckling så att de kan gå från att vara kokerskor eller ekonomibiträden till att bli kokkar. Personalen ska genom programmet få möjligheter att lära sig mer om barn, mat och hälsa, ekologisk och rättvisemärkt mat, och få kunskaper kring lagstiftning och rutiner så att man minskar rädslan för att göra fel. Programmet bör även vara öppet för personal inom äldreomsorgen för en motsvarande kompetensutveckling kring maten och måltiden och dess betydelse för hälsa hos äldre människor. För detta avsätts 50 miljoner kronor.

Statsbidragen justeras som kompensation för höjningen av arbetsgivaravgifter för unga. En minskning av statsbidragen görs på grund av att kommunernas skatteinkomster ökar till följd av förbättringar i arbetslöshetsersättningen och sjukpenningen. En höjning av statsbidragen görs för att kompensera kommunerna för det höjda grundavdraget för pensionärer. Vi föreslår också ett konjunkturstöd på tre miljarder 2011 och två miljarder 2012 till kommunsektorn samt en permanent höjning av statsbidragen på 2 miljarder kronor från 2013.

Utgiftsområde 25

Miljoner kronor

		Anslagsförändringar		
Anslag		2010	2011	2012
1:1	Statsbidrag (utvidgad rätt modersmål)	50	100	170
1:1	Kompensation för höjda arbetsgivaravgifter för unga	1 500	1 500	1 500
1:1	Avräkning statsbidrag p.g.a. höjd a-kassa 80 %	-100	-100	-100
1:1	Avräkning statsbidrag p.g.a. höjd tak a-kassan			-1 200
1:1	Avräkning statsbidrag p.g.a. sjukpenning	-700	-700	-700
1:1	Kompensation för sänkt skatt för pensionärer	1 000	1 000	1 000
1:1	Matlyft	50	50	50
1:1	Tillfälligt konjunkturstöd del i krisbekämpningen		3 000	2 000
	Traineeprogram i välfärden (del av ungdomspaketet)	500	500	
Summa för utgiftsområdet		2 300	5 350	2 720

18 Utgiftstak och finansiellt sparande i Miljöpartiets budgetförslag

18.1 Utgiftstak och budgeteringsmarginal

I tabellen nedan beskrivs de sammantagna effekterna av Miljöpartiets utgiftsförslag, Miljöpartiets förslag till utgiftstak samt effekten på budgeteringsmar-

Fel! Okänt namn på

ginal (budgeteringsmarginalen utgör skillnaden mellan utgiftstaket och de budgeterade utgifterna och är en säkerhetsmarginal för oförutsedda händelser eller konjunkturförändringar). På grund av det höjda grundavdraget för pensionärer görs en teknisk uppjustering av utgiftstaket på en miljard kronor.

Tabell 18.1. Utgiftstak och budgeteringsmarginal i Miljöpartiets budgetmotion

Miljarder kronor

	2010	2011	2012
Mp utgiftstak, bedömning från VÅP-motion 2009	1 036	1 067	1 098
Tekniska justeringar till följd av förslag i föreliggande motion	1	1	1
Justerade utgiftstak	1 037	1 068	1 099
Takbegränsade (budgetpropositionen 2009/10:1)	1 007	1 017	1 025
Mp ökning av takbegränsade utgifter	17	32	42
Mp takbegränsade utgifter totalt	1 023	1 049	1 067
Budgeteringsmarginal mp-budgetmotion 2008	13,6	19,2	31,7
BUM, marginal av utgifter (procent)	1,3 %	1,8 %	3,0 %

18.2 Finansiellt sparande

I tabellen visas det finansiella sparandet (skillnaden mellan utgifter och inkomster) i Miljöpartiets budgetförslag (tabell nedan).

Tabell 18.2. Finansiellt sparande i Miljöpartiets budgetmotion

Finansiellt sparande offentlig sektor (avvikelse mot regeringen, miljarder kronor)

	2010	2011	2012
Summa statliga utgifter	16,7	32,0	42,0
Summa statliga skatteinkomster	16,7	32,3	40,7
Finansiellt sparande i staten (saldo)	0,1	0,4	-1,4
Finansiellt sparande i ÅP till följd av mp-reformer	0,5	0,5	1,5
Finansiellt sparande i kommunsektorn till följd av mp-reformer	0,0	0,0	0,0
Summa finansiellt sparande offentlig sektor (miljarder kronor)	0,6	0,9	0,1
Finansiellt sparande i procent av BNP	0,00	0,00	0,00

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 6 oktober 2009

Maria Wetterstrand (mp)

Peter Eriksson (mp)

Max Andersson (mp)

Bodil Ceballos (mp)

Tina Ehn (mp)

Ulf Holm (mp)

Mehmet Kaplan (mp)

Jan Lindholm (mp)

Mats Pertoft (mp)

Peter Rådberg (mp)

Mikaela Valtersson (mp)

Per Bolund (mp)

Esabelle Dingizian (mp)

Gunvor G Ericson (mp)

Mikael Johansson (mp)

Helena Leander (mp)

Thomas Nihlén (mp)

Lage Rahm (mp)

Karin Svensson Smith (mp)